

forskningsprofessorater, men generelt konvertere mange af de løst ansatte stillinger, universiteterne har normering til i dag, til fastansatte stillinger.

Dermed vil der blive ansat betydelig flere på adjunkt-niveau, det, vi kan kalde undervisningstunge stillinger, og det, der er min forventning, er, at der i den sammenhæng vil være bedre mulighed for at rekruttere flere kvinder, idet der er en betydelig kvindeandel at rekruttere fra. I forbindelse med endt forskeruddannelse er der en betydelig større kvindeandel.

Så jeg tror, det kan trække i den rigtige retning. Men det kræver selvfølgelig også, at der er en positiv indstilling hos lederne på de enkelte institutioner, men lederne på institutionerne har til gengæld også fået et ganske kraftigt vink med en vognstang fra regeringen, fra Folketinget om, at det er en vigtig ledelsesopgave at sikre, at der bliver flere kvalificerede kvinder ansat i videnskabelige stillinger.

Over for fru Antorini vil jeg gerne understrege, at stillingsstrukturevervelserne pågår i øjeblikket. Det er således, at jeg har bedt et lille, hurtigtarbejdende udvalg komme med overvejelser omkring ændringer i stillingsstrukturen i universitetssektoren. Denne indstilling ligger nu på mit bord; jeg agter at bearbejde indstillingen og i løbet af forholdsvis kort tid udsende denne indstilling til debat på institutionerne og naturligvis også i Folketinget.

Det skulle meget gerne føre frem til, at vi får færdiggjort overvejelserne i et samarbejde med institutionerne, således at vi kan tage debatten op i konkrete forhandlinger med de relevante organisationer.

Tidsplanen er den, at umiddelbart efter overenskomstforhandlingernes afslutning vil vi være indstillet på at tage et initiativ sammen med de relevante ministerier, de relevante organisationer, diskutere, hvordan vi så konkret kan gennemføre en konvertering af stillinger fra løst ansatte til flere fastansatte stillinger.

På den måde tror jeg også, der ledelsesmæssigt ville være en mulighed for at lave et fornødent miks, at tage de fornødne hensyn til den kønsmæssigt bedre balance, som der jo er bred enighed om at vi bør opnå.

Jeg mener ikke nødvendigvis, man behøver at lave, skal vi sige – i gåseøjne – Carl Thamstillinger. Det har givet megen og måske også på visse punkter unødigt uro og debat. Det har været en meget vanskelig proces, man har været igennem i Sverige med henblik på at opnå

det samme, som jeg håber vi kan opnå mere gnidningsfrit ved at konvertere en ganske stor pulje stillinger til flere fastansatte.

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.25

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 24:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvad kan statsministeren oplyse om opfyldelse af valgløfterne fra marts 1998?«

Af Frank Aaen (EL) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 18/12 98. Fremme af forespørgslen vedtaget 14/1 99).

Begrundelse

Frank Aaen (EL):

Det er dem eller os. Valget er blevet klarere. Der er to grundlæggende veje. Det er os, man har tillid til, når det gælder velfærdssamfundets fremtid. Sådan sagde statsministeren op til valget i marts 1998.

Kommer V og K til magten, vil det betyde begrænsning af efterlønnen, højere huslejer, nedlæggelse af job i det offentlige, nedsatte dagpenge og brugerbetaling. Det er på den måde, V og K vil finansiere skattelettelser til erhvervslivet, sagde statsministeren.

Vi skammer os ikke over vores parlamentariske grundlag. Vi har fælles menneskesyn med dem, sagde statsministeren, da CD valgte side og støttede en borgerlig regering på et parlamentarisk grundlag spændende fra CD til Pia Kjærsgaard.

Valget var klart: Dem eller os. Vælgerne kunne se forskel. De kunne se, der var tale om et klart valg, men »os« blev jo til noget helt andet. Statsministerens »os« blev jo nærmest til »dem«.

Alt det, statsministeren sagde at V og K ville gøre, har regeringen nu selv gennemført. Kun pinsepakken indeholdt den solidariske linje, statsministeren selv førte valgkamp på, men det solidariske indhold af pinsepakken blev annulleret af regeringens øvrige handlinger.

Vælgerne valgte den solidariske velfærd, men siden er det gået modsat med forringelse af hjemmehjælpen og den dårlige efterløn som de tydeligste eksempler. Det forløb rejser en principiel diskussion om politisk troværdighed, om årsagerne til politikerlede. Kan man sige ét i en valgkamp og derefter gøre det modsatte?

Det rejser også diskussionen: Er der en ideologisk forskel på regeringen og partiet Venstre, som det blev sagt i valgkampen, eller eksisterer forskellene kun, når der er valgkamp? Og endelig: Skal vi acceptere, at det er blevet en selvfølge, at politikere siger ét, når der føres valgkamp, og efter valget gør det stik modsatte?

På det grundlag vil jeg bede statsministeren her i dag redegøre for, hvordan det går med opfyldelsen af valglofterne fra marts 1998.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Man kunne næsten føle sig fristet til at sige til hr. Frank Aaen: Vi kan jo lige så godt stemme om det med det samme. Jeg forstår simpelt hen ikke meningen med denne forespørgsel i dag, jeg ved ikke, hvad der er formålet.

Jeg kan godt forstå, at det, man ikke selv har været med i, synes man ikke er så godt; men det er jo ikke et nyt standpunkt. Det tror jeg der vil være et bredt flertal for her i Folketinget.

Jeg kan i øvrigt, må jeg sige til hr. Frank Aaen, slet ikke genkende argumentationen. Det er ikke det mest objektive indlæg, jeg har hørt i Folketinget. Jeg har også læst, hvad der er blevet sagt fra den anden side af salen, elektronikbreve og andet, herunder også Venstres formands bemærkninger om de såkaldte løftebrud, som også hr. Frank Aaen er så optaget af. Det er sådan lidt til den ene side og sådan lidt til den anden side, og selvfølgelig føler Venstre sig snydt for regeringsmagten. Den var jo hjemme, som hr. Anders Fogh Rasmussens forgænger så malende udtrykte det på Ekstra Bladets forside dagen før valget.

Men i modsætning til, hvad Enhedslisten giver udtryk for, og i modsætning til, hvad Venstre gav udtryk for i marts sidste år, har vi fak-

tisk ikke rørt efterlønnen. Vi har sikret den på en måde, så samfundsøkonomien kan honorere forventningerne og nedslidte lønmodtageres behov. Det er, når alt kommer til alt, regeringens og regeringschefens opgave, og jeg er til enhver tid – til enhver tid – parat til at diskutere de ting, vi kan se i bakspejlet, herunder hvem der sagde hvad om efterløn og hvornår, eller et hvilket som helst andet tema.

Men jeg vil også til enhver tid stå ved, at opgaven med at sikre Danmarks fremtid, sikre Danmarks velfærdssamfund, er en opgave, som ikke løses ved alene at se i bakspejlet. Den løses ved at se fremad, ved at styre uden om de forhindringer, der ligger foran os, og det drejede finanslovaftalen for 1999 sig i virkeligheden også om. Det er en fornuftig aftale, det er en ansvarlig aftale, og den er en logisk konsekvens af kommunaftalerne og pinsepakken.

Af alle disse forskellige grunde synes jeg ikke, det tjener noget som helst formål – ikke for mig at se i hvert fald – at gå ind i den form for personlig demagogi og de personangreb, som jeg hører forskellige bidrage til, og dermed heller ikke i det, der ligger i den forespørgsel, der i dag er blevet præsenteret.

Regeringen har med efterlønsindgrebet gjort det, vi har lovet. Vi har sikret efterlønnen, og vi har ikke mindst sikret, at skatteyderne også i næste århundrede har råd til at betale den, og at velfærdssamfundet får bedre muligheder i fremtiden, ved at folk, der kan, bliver lidt længere på arbejdsmarkedet.

De programmer, regeringspartierne hver især gik til valg på, er efterfølgende arbejdet sammen til et regeringsgrundlag. Sådan har regeringen arbejdet, siden den kom til i 1993, og i lighed med det forrige regeringsgrundlag er regeringen i gang med og godt på vej til at opfylde de mål, som er beskrevet i det nuværende regeringsgrundlag. Mange af målene er faktisk allerede nået her mindre end 1 år efter valget; vi er nået meget langt.

Men to afgørende spørgsmål bestemmer selvsagt tempoet for, hvor hurtigt regeringen kan nå sine mål, og det ene er den parlamentariske situation. Det er kendt for enhver, at vi som bekendt ikke selv har 90 mandater at råde over. Der skal, som det er enhver anden mindretalsregerings arbejdsvilkår, søges et flertal fra gang til gang blandt de partier, der er i Folketinget. Arbejdsvilkårene i Folketinget er nu engang, som vælgerne har besluttet det, sådan er det.

Det andet, der bestemmer udviklingen i gennemførelsen af regeringsgrundlaget, er økonomien. Det at have orden i økonomien er ikke et mål i sig selv, det er et middel, og hvorfor taler regeringen og jeg ofte om økonomien? Ja, det gør vi jo ikke, fordi det er noget, vi har sat os for, fordi det skal være selve vores eksistensberettigelse. Det gør vi, fordi vi udmærket godt ved, hvem der bliver ramt hårdest, hvis økonomien ikke er i orden. Det er de svageste, det er de bageste, og det er dem, som kom sidst i arbejde og ryger først ud.

Men de mange hundredtusinder almindelige lønmodtagere får det at mærke kort tid efter, og derfor sagde vi fra starten i 1993: Aldrig mere en økonomisk udvikling under socialdemokratisk-radikal ledelse, som bringer samfundet til afgrundens rand; aldrig mere en økonomisk udvikling under vores ledelse, som giver risiko for, at samfundet igen gennemgår en kartoffelkur, hvor alting sættes i stå.

Det er klart, at der er blevet givet og der er blevet taget undervejs. Sådan er det nu engang, og det er der heller ikke noget nyt i. Men gennem 6 år har vi lagt afgørende vægt på at styrke beskæftigelsen og bekæmpe arbejdsløsheden, og igen: Når vi kæmper så hårdt for, at arbejdsløsheden fortsat skal ned, og når vi kæmper så hårdt for at få skabt job og beskæftigelse i Danmark, er det ikke for økonomiens skyld, men for menneskers skyld, og fordi beskæftigelse og job er det bedste grundlag for selv-værd og for velfærd.

Faktisk er denne helt grundlæggende målsætning opfyldt over al forventning. Siden vi begyndte i 1993, er det gået stærkere, end vi selv havde forudset, end vi selv havde turdet håbe, end vi selv havde bygget op som grundlag for vore beslutninger. Vi har i dag den laveste arbejdsløshed, vi har haft i 20 år, vi har i dag fået 140.000 mennesker i arbejde i den private og endnu et stort antal mennesker i arbejde i den offentlige sektor. Arbejdsløsheden for de unge er den laveste, vi har kunnet måle siden 1979, den er reduceret fra godt 60.000 til 20.000, og langtidsledigheden er ligeledes reduceret.

Men alt dette kom ikke af sig selv. Det kom, fordi vi kunne forhandle, og det kom, fordi vi gennemførte arbejdsmarkedsreform I og II og en skattereform, gjorde en uddannelsesindsats og førte en ansvarlig økonomisk politik. Vi har fra starten sagt, at pengene skal være der, før vi kan bruge dem, og vi har fra starten sagt, at vi vil bruge pengene, når de er der, til at nedbrin-

ge gælden i vort samfund og højne kvaliteten i vort samfund.

Siden vi begyndte, er mange, mange resultater nået. Flere børn kan passes i dag, end det var tilfældet før, 140 børnepasningstilbud er blevet realiseret, fripladsgrænserne er blevet forhøjet for at tage hensyn til de laveste indkomster, og sygehuse har fået tilført flere resourcer; det ved hr. Frank Aaen, og det ved enhver. Uddannelsesindsatsen er blevet forstærket, og vi har sikret en lidt bedre ældreomsorg, som i øvrigt er bedre end det rygte, vi somme tider hører.

Jeg har hæftet mig meget ved, at Kommunernes Landsforening netop har offentliggjort en analyse, som viser, at det ikke er blevet så forfærdelig ringere i forhold til årene før – pænt sagt. På en række felter er det faktisk lykkedes at realisere nogle små fremskridt, men på andre felter har der været enkelte kommuner, som har gennemført nogle indskrænkninger.

Børnefamiliernes vilkår, hjemmehjælpen, ældreomsorgen, sygehuse og folkeskolen er jo ikke emner, hvor nogen partier egentlig er uenige, når det gælder forbedringer; sådan opfatter jeg det. Kunsten består i at langtidsforsikre de forbedringer, vi kan nå på de forskellige områder, og det er vores fælles ansvar, sådan som regeringen ser det. Det er ikke et ansvar, vi har alene her i Tinget, men et ansvar, vi skal dele med kommunerne, og et ansvar, vi skal dele med hver eneste institution i Danmark, med arbejdsmarkedets parter og egentlig med hver enkelt af os. Så langt, så godt.

Der er stadig meget at gøre, men vi har et bedre Danmark nu, end vi havde for 6 år siden, og regeringen nægter at sætte de resultater over styr, som er blevet skabt, ved at lade sig trække ind i en overbudspolitik, som Danmark ikke har brug for. Regeringen siger i stedet: Nu gælder det det næste store træk, og det forudsætter, at vi kan styre velfærdssamfundet sikkert uden om de forhindringer og farer, der lurer i horisonten. Når den økonomiske fremgang i landene i Europa bliver lavere, og når der er krise i Asien og Latinamerika, så må vi selvfølgelig tage hensyn hertil. Det må en ansvarlig regering gøre, og det er præcis det, vi tager højde for.

Når der er for megen fart på den danske økonomi, for store private forbrugsstigninger og for store offentlige forbrugsstigninger, må vi selvfølgelig tage højde herfor. Det er det, en ansvarlig regering gør, det har vi altid gjort, og det vil vi altid gøre. Forudsætningen for, at vi kan nå

alt det, vi gerne vil, er jo, at samfundsøkonomien kan holdes på sporet. Det har været vores ledetråd indtil nu, og det er det fortsat.

I 1998 indgik vi en aftale om pinsepakken til venstre side i salen, så gennemførte vi kommuneaftalerne, og så gennemførte vi en finanslov med partier i midten og til højre i salen. Partierne til højre i salen syntes ikke om pinsepakken – den var de jo heller ikke med i – og partierne til venstre i salen syntes ikke om finanslovaftalen, for den var de jo ikke med i. Men regeringen har ført den samme konsekvente politik hele vejen igennem – også i 1998 – nemlig at sikre velfærdssamfundet, sikre, at det er de bredeste skuldre, der bærer mest, og sikre den solidariske velfærd. Det er fundamentet.

Finanslovaftalen for 1999 har givet en klar, solidarisk linje i fortsættelse af den politik, vi har ført. Vi har fået forbedret erhvervsskolernes forhold, og vi har fået gennemført en arbejdsmarkedsreform, som ikke er et teknisk ønske i sig selv, men er bestemt af vort overordnede mål: at få mennesker i arbejde hurtigere end før for deres egen skyld og for samfundets fremtids skyld.

Vi har taget højde for fremtiden, når det gælder boligstøtten. Hvis vi ikke havde foretaget ændringer af boligstøtten, så ville en lang, lang række pensionister komme i vanskeligheder i løbet af 5 eller 10 år, og vi har gjort det på en solidarisk måde ved at tage hensyn til, at fremtidens pensionister for nogens vedkommende har lidt bedre formueforhold end tidligere.

Vi har gennemført ændringer i medicintilskuddene fra samfundet, og vi har fastholdt, at det skal være solidarisk og menneskeligt og ordentligt. Og det har vi gjort ved at lade være med at give så mange direkte tilskud til medicinen som før, men give det til menneskers forbrug. Jo større medicinforbrug man har, jo større tilskud fra samfundet; også solidarisk og ordentligt, så der tages hensyn til det enkelte menneske.

Og vi har gennemført ændringer i efterlønnen, men igen også her på en solidarisk og ordentlig måde. Hvis man har meget ved siden af og vi nu engang skal have økonomi og mennesker til at hænge sammen, så får man lidt mindre oveni fra samfundets side.

Der er blevet fremført kritik fra begge sider af salen, ikke med lige stor vægt, og der er andre, der har lagt megen vægt på at holde sagligheden og lade være at begive sig ind i drill-

leriet, ikke mindst CD, hvad jeg takker for; men når jeg ser på det andet billede, så må jeg sige, at den største kritik af regeringen i virkeligheden er, at regeringen nægter at bruge de samme penge to gange – sådan opfatter jeg det – at regeringen nægter at lukke øjnene i passivitet, hvis der er forhindringer foran os, som vi meget let kunne støde ind i som samfund, men ikke vil støde ind i gennem aktiv handling.

Politik er at ville, politik er ikke at se passivt på. Et samfund er ikke en damper på automatpilot. Et samfund skal ledes af en regering, der påtager sig et ansvar sammen med et flertal af partier, og som tør.

Vi sætter os klare mål – ja, det gør en regering, det gør et parti – mål, som vi vil nå. Vi løber ikke fra noget. Det gør en ansvarlig regering ikke. Det gør vi heller ikke. Vi kan nå de mål, vi har sat, hvis vi styrer samfundsudviklingen på en ansvarlig måde. Hvis vi fastholder den gode beskæftigelsesfremgang, hvis vi fastholder vores ansvar for, at der er balance i økonomien, så kan vi nå varige forbedringer på alle de områder, hvor vi gerne vil nå dem: sygehusene, ældreforhold, hjemmehjælpere, skoler, børnenes forhold osv.

Men vi nægter at bidrage til en overbudspolitik, der kan lune lidt til at begynde med, men hvor det hurtigt bliver meget, meget koldt også for de svageste og måske især de svageste grupper i vores land.

Hvis vi derimod ansvarligt tager højde for de forandringer, der kommer til os udefra og indefra, så kan vi trygt lede samfundet videre frem til gavn for de mange og de fleste.

Jeg har læst i avisen, at der er flere vedtagelser på vej, forslag til vedtagelser her i dag. Jeg synes ikke, at de, jeg har hørt om, signalerer andet end overbudspolitik, som der ikke er økonomisk dækning for. Den økonomiske fremgang skal bruges til at forbedre tilværelsen for de svageste i vores land, ikke til at dele ud med rund hånd til de mest velstillede.

Regeringen lægger afgørende vægt på en fortsat sund økonomisk udvikling. Vi ved jo, at når det går galt i økonomien, så rammes de svageste. Vi vedstår, at ansvarlige reformer ikke betyder, at alle hver gang får mere i lommerne. Vi har alle et fælles ansvar for netop den linje. Det, der er foreslået, synes jeg ikke hænger sammen. Den bro ville falde ned, hvis nogen forsøgte at gå på den. Pengene skal være der, før vi kan bruge dem. Befolkningen kan derimod trygt regne med, at regeringen fortsat vil

vide at gennemføre målrettede serviceforbedringer i det tempo, der kan skaffes finansiering herfor, og i den virkelighed, som vi lægger vægt på at arbejde i.

Luftkasteller er dyre at vedligeholde. Min opfordring til Folketinget her i dag skal derfor lyde: Læg drillerierne på hylden, drop kampagnen, træk i arbejdstøjet, som regeringen i øvrigt har været det siden 1993, så vil vi til gengæld meget gerne række hånden frem til samarbejde, til samarbejde og til samarbejde, som vi altid har gjort det, men det skal være holdbart, det skal være ansvarligt, og det skal være til gavn for danskerne og for det ærede Tings almindelige omdømme.

Første næstformand (Birte Weiss):

Ordføreren for forespørgerne, hr. Frank Aaen.

Forhandling

Frank Aaen (EL):

Statsministeren forstod ikke, hvorfor vi skulle have den her debat. Jeg vil sige, at det er statsministeren så en af de relativt få der ikke forstår. Jeg kan ikke erindre mig nogen forespørgselsdebat, Enhedslisten har rejst, som både inden for huset og uden for huset har haft en sådan bevågenhed og været imødeset med en sådan interesse som den, vi har her i dag. Og hvorfor det? Jo, fordi alle og enhver kan se, at den måde, valgkampen forløb på i marts måned, og det, der er sket siden, er to verdener, der er så forskellige, som noget kan være.

I hele valgkampen fik vi at vide: Der er to alternativer i dansk politik, der er dem, og der er os. Og siden da har der hovedsagelig været tæt, tæt parløb mellem dem og os. Det er derfor, vi har udgivet et brudebillede med Rasmussen og Rasmussen, fordi det på strålende vis illustrerede, hvad der skete efter valget, hvor man sagde, at vi kunne vælge mellem to alternativer.

Når vi ser bort fra pinsepakken, som var solidarisk, som vendte socialt den rigtige vej, så har det forløbne år været katastrofalt for dem, der har det sværest: de ældre, de syge, de kommende efterlønsmodtagere. Det er aftalen om kommunernes økonomi, allerede fra før sommerferien, som er den direkte årsag til, at det går ringere med velfærden ude i kommunerne, at der spares på hjemmehjælpen, og det er i direkte modstrid med de løfter, man gav om bedre velfærd.

Så siger statsministeren – og det er igen på et punkt, hvor jeg tror at det kun er dem, der har ansvaret i kommunerne, og statsministeren, der kan se det sådan – at det ikke er blevet så forfærdelig meget dårligere med hjemmehjælpen. Det står jo helt i modstrid med, hvad man føler ude i verden, hvor man ved, at det går grueligt galt og i den forkerte retning med hjemmehjælpen.

Hvis vi så går videre i, hvad der er gennemført sammen med Venstre, De Konservative, resten af borgerligheden, så var der indgreb i overenskomsterne, hvor man gjorde strejker ulovlige, der var arbejdsmarkedsreformen, der igen strammede reglerne for de arbejdsløse, der var efterlønnen, der blev mishandlet, og hvor garantien er blevet til en afviklingsplan, hvor vi om få år vil have meget færre, der går på efterløn, end vi har i dag. Der er EU-forbeholdene, som statsministeren hårdt angreb Venstre for at ville ophæve, og straks valget er overstået, er det statsministeren, der går i spidsen for at få ophævet EU-forbeholdene. Og der er finansloven med ringere boligstøtte, inddragelse af pensionstillæg til pensionister, besparelse på medicinen og så på den anden side massive skattelettelser til erhvervslivet og landbruget.

Det er utroligt at skulle høre, og jeg vil spørge, om det er Socialdemokratiets bevis på solidaritet, at hvis man er over 50 år, skal man i højere grad kunne miste dagpengereetten, at de unge skal have halve dagpenge. Er det solidaritet, at boligstøtten skulle forringes, så 225.000 pensionister i gennemsnit mister 2.300 kr.? Er det Socialdemokratiets udtryk for solidaritet?

Må jeg sige, at det, der er sket, er, at vi i dag ikke kan se de ideologiske skillelinjer i dansk politik. Vi savner Uffe Ellemann-Jensen, vi savner den gamle Anders Fogh Rasmussen! I dag er Venstre jo blevet til det rene rødgrød, og på den anden side har vi et Socialdemokrati, en statsminister, der ikke gør noget som helst forsøg på at trække de ideologiske skillelinjer op i dansk politik.

Vi må spørge: Er der ideologisk forskel mellem regeringen og partiet Venstre? Vil begge partier så være så venlige at fortælle os, hvori forskellen består. Vi vil gerne høre det. Jeg tror, befolkningen gerne vil høre, at der er forskel, så de kan tage stilling, i stedet for den sammenstimlen, der i øjeblikket er blandt det, jeg kalder de forenede partier.

Vi vil med den her debat altså have afdækket de ideologiske forskelle, der er i politik. Vi vil

have en debat, der kan slå fast, at regeringen har brudt sine løfter. Vi vil have sagt klart og tydeligt, at vi mener, regeringen skal gå i gang med at opfylde de løfter om bedre velfærd, som den blev valgt på, og vi vil derfor fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at regeringen har brudt en række løfter om bedre velfærd, som blev fremsat i valgkampen. Regeringen opfordres til at fremlægge konkrete forslag, der kan forbedre forholdene for børnefamilierne, sikre bedre hjemmehjælp og anden omsorg for de ældre og medføre en højere kvalitet i sundhedssektoren.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 34).

Første næstformand (Birte Weiss):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg synes, hr. Frank Aaens replik her var underlig. Det var, som om Socialdemokratiet med finanslovaftalen stort set har fået demonteret velfærdssamfundet. Hvis det er rigtigt, at den her finanslovaftale er ét stort gennemført løftebrud, så må jeg sige til hr. Frank Aaen, at så er det ikke første gang, det er sket i Socialdemokratiets historie. Så er det bare en lang række af løftebrud igennem dette århundrede. Ja, faktisk siden den første socialdemokratiske statsminister satte sig i stolen under Første Verdenskrig. For vi har afgivet mange løfter i det her århundrede.

Jeg kunne fristes til at spørge hr. Frank Aaen, hvordan det gik med det løfte, som hr. Frank Aaens politiske forfædre afgav også omkring Første Verdenskrig, da de stillede målet og løftet op om et paradys for det arbejdende folk og endda fandt et af denne klodes største lande at afprøve det i.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg ved ikke, om det var i et anfald af selverkendelse, at hr. Frank Aaen heroppefra kom til at sige, at han ikke kunne erindre nogen forespørgsel, der har haft større gennemslagskraft i

og uden for huset end den, Enhedslisten her præsenterer Folketinget for. Det må jo være et udtryk for, hvad det er for en kvalitet, de øvrige forespørgsler, Enhedslisten opererer med, består af.

Men når hr. Frank Aaen gav sig til at være moralprædikant heroppefra, så er det klart, at så må det jo være en nyhed, som må vække interesse nogle steder. Hr. Frank Aaen har nu fået indlagt Folketinget som sådan et udstillingsvindue i den kampagne, som Enhedslisten er i gang med, og hr. Frank Aaen refererede selv til bryllupsbilledet her. Der står på side 5, at Enhedslisten tilbød regeringen at lave en finanslovaftale, der opfyldte regeringens egne valgløfter.

Jeg vil gerne spørge hr. Frank Aaen, hvornår det tilbud kom og på hvilke betingelser. Og endelig vil jeg sådan af hensyn til hr. Frank Aaens mulighed for at diskutere valgløfter spørge: Når der i Enhedslistens valgprogram fra 21. februar 1998 nederst på side 1 står: »De ældre skal have bedre mulighed for at vælge, hvor længe de ønsker at blive på arbejdsmarkedet, og hvorledes de træder ud«, hvad mener hr. Frank Aaen så?

(Kort bemærkning).

Jens Peter Vernerse (S):

Jeg vil godt spørge hr. Frank Aaen, om hr. Frank Aaen mener, at det nu også er brudte løfter at føre Danmark videre som et stabilt samfund. Mener hr. Frank Aaen virkelig, at det er brudte løfter?

Må jeg så også sige omkring det indlæg, der kom heroppefra fra hr. Frank Aaen, at magen til selvmodsigelser skal man lede længe efter. Først var der spørgsmålet om strejker, man gjorde ulovlige; man lavede et indgreb. Men strejker er jo fortsat ikke ulovlige. Sådan kan man ikke vende tingene. Det var også hr. Frank Aaen, da vi diskuterede pinsepakken, der var indstillet på at ændre erhvervslivets beskatning fra de kendte 34 pct. til 26 pct. Det var hr. Frank Aaen helt indstillet på. Der var et andet parti, der var med i forhandlingerne, der ikke var.

Jeg synes ikke, de synspunkter, der fremkommer, hænger sammen. Jeg synes slet ikke, det hænger sammen, når hr. Frank Aaen før sommerferien siger, at vi skal lave den erhvervsbeskatning og så i sit finanslovsforslag stiller helt andre forslag.

Må jeg så også spørge til sidst: Var det ikke hr. Frank Aaen, der løb fra finanslovforhandlin-

gerne i september, lang tid før de endelig skulle afsluttes?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen:

Først til hr. Jan Petersen: Jeg er fuldstændig enig i, at det ikke er første gang, Socialdemokratiet har brudt løfter.

Så til hr. Buksti, og det er samtidig et svar til den sidste spørger, der spørger: Hvordan skulle vi løse de problemer, som vi gerne vil løse?. Vi sagde under finanslovforhandlingerne: Lad os gøre dagpengene aktive. Og jeg ved, at hr. Buksti er fuldstændig enig med mig i, at det stort set ingenting koster, hvis man i stedet for at have en masse folk gående arbejdsløse udvider og uddanner inden for hjemmehjælp, inden for sundhedssektoren, inden for børneoplysning.

Det var det, vi tilbød regeringen. Vi kun fik at vide, at vi kunne deltage i at lave stramninger på arbejdsmarkedet. Vi fik kun at vide, at vi kunne deltage i alle mulige andre forringelser, og så sagde vi: Det behøver I ikke, når der forhandles med os, men har I andre dagsordenspunkter? Hvis I vil gøre alvor af at opfylde jeres valglofter, så kommer vi straks tilbage til forhandlingsbordet. Det sagde vi mere end én gang.

Det med de ældre på arbejdsmarkedet er et godt spørgsmål. Hvad er det, der er problemet på arbejdsmarkedet? Det er jo, at arbejdsgiverne smider de ældre ud. Vi har jo lige fået det illustreret med LEGO, som fyrer de ældste, som giver dem penge for at forsvinde ud af arbejdsmarkedet. Det er jo det, der er problemet.

Det, man gør her, er jo, at man prøver at stramme efterlønnen, sådan at de, der har brug for efterlønnen, de, der er nedslidte, som ikke kan få arbejde, får sværere ved det, eller det bliver umuligt for dem at komme på efterløn. Det er jo at gå den forkerte vej. Det er arbejdsgiverne, der skal angribes. Det er ikke dem, der har brug for efterlønnen, der skal angribes.

Så til sidst om erhvervsbeskatningen; det er også et godt spørgsmål. Vi sagde til regeringen i foråret: Vi går gerne med til at ændre erhvervsbeskatningen på én betingelse: erhvervslevet skal sely betale. De skal igennem stramninger af andre skatteregler betale det, det koster, når man nedsætter skatteprocenten, så vi får det samme i kassen. Vi vil endda helst have

lidt mere i kassen. Men bare det er det samme, så er vi med på den.

Det var det, vi forhandlede om. Det ville vi også gerne have gjort med finansloven. Det ville regeringen åbenbart ikke. Den har foræret 4 mia. kr. væk til erhvervslevet, til aktieejere og landmændene. 4 mia. kr., som kunne have været brugt på mere velfærd i stedet for at give til dem, der har nok i forvejen.

Første næstformand (Birte Weiss):

Der er en lang række medlemmer, der har bedt om korte bemærkninger. Det er hr. Klaus Hækkerup, hr. Jørn Pedersen, fru Lissa Mathiasen, fru Lone Møller, hr. Ole Vagn Christensen, fru Elisabeth Arnold, hr. Poul Erik Dyrhund og hr. Jacob Buksti.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg hæftede mig ved, at hr. Frank Aaen begrundede denne forespørgselsdebat med, at han havde svært ved at se forskel på »deres vej« og på »vores vej«, altså på de borgerliges vej og Socialdemokratiets vej. Og han begrundede det bl.a. med, at de forløbne år har været katastrofale for de syge.

Det mener jeg nu ikke de har, slet ikke, når man ser på antallet af operationer. Men den helt grundlæggende indsats for at forbedre forholdene for de syge er jo det at få uddannet nogle læger, der kan operere dem og helbrede dem, når de er syge.

Lad os så prøve at kaste et blik på, hvordan virkelighedens verden ser ud. I de 6 år, der gik, før Schlüter tiltrådte, blev der gennemsnitlig optaget 800 lægestuderende på de medicinske fakulteter. I de 10 år, hvor hr. Bertel Haarder styrede dansk undervisningsvæsen, blev der gennemsnitligt optaget 600. Altså et ganske betydeligt fald.

Fra det øjeblik, den socialdemokratisk ledede regering tiltrådte, har vi øget antallet af studerende, så vi sidste år var oppe på at indtage over 1.000 studerende. Og lad mig spørge hr. Frank Aaen: Er det virkelig til skade for de syge, at vi fortsat uddanner flere og flere læger, sådan at de kan blive helbredt? Er det det, der er den saglige begrundelse fra Enhedslisten? Eller er det bare et postulat, som hr. Frank Aaen stiller sig op her på talerstolen og slynger ud?

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Det var jo rørende at høre hr. Frank Aaen. Man følte sig hensat til en 1. maj i et eller andet fjernt land sådan for nogle år tilbage.

Jeg vil godt stille et konkret spørgsmål til hr. Frank Aaen: Det dér med de forringelser på hjemmehjælpsområdet, er det her rigtigt opfattet, at Enhedslisten – til tider i hvert fald – går ind for den opfattelse, at beslutningen skal træffes så tæt på borgerne som muligt? Det kunne man jo tolke sådan, at det kunne være i kommunerne. Eller er der kommet en ny holdning dér?

Ellers ved jeg, at hr. Frank Aaen er økonom, og derfor vil jeg spørge helt konkret: Er det korrekt, at man i de sidste 3 år har ansat omkring 8.000 flere i ældreplejen rundt omkring i landets kommuner, eller er det et tal, der er grebet ud af den blå luft?

Er det også korrekt, at man omkring hjemmehjælpen, hvis man gør det op – nu kan man jo ikke gøre antallet af ansatte op, før året er gået, men man kan kigge på bevillingerne – i 1999 har de samme bevillinger som i 1998, godt nok med forskelle, men er det ikke en korrekt vurdering af hjemmehjælpsituationen?

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg hørte, at hr. Frank Aaen sagde noget om boligstøtten i forbindelse med brudte valgløfter. Det undrede mig egentlig, for normalt plejer man fra Enhedslistens side og ikke mindst fra hr. Frank Aaens side at være meget opmærksom på, hvad der bliver sagt også omkring boligstøtte.

Såvel før valgkampen som under valgkampen og efter valgkampen har man fra Socialdemokratiets side meget klart markeret, at vi ønskede en ændring af boligstøtten, en ændring, hvor vi fik formuen bedre med ind, en ændring, hvor de med de højere indkomster selv skulle betale lidt mere til huslejen, og en ændring, hvor vi sikrede, at de, der har en meget lav husleje, også selv skulle spytte lidt mere til.

En ordning, som jeg egentlig har svært ved at forstå, hvis man ikke også fra Enhedslistens side synes, at det er en solidarisk boligstøtte. Men jeg kan forstå, at Enhedslistens ønske her, og det har det også været tidligere på året her, er at gå ud og skabe en skrækkampagne – også med de ord, der bliver sagt – hvor man siger, at

nu bliver alle enlige pensionister, pensionist-ægtepar og enlige forsørgere ramt.

Jeg vil godt spørge hr. Frank Aaen: Er det ikke en rimelig solidarisk form for boligstøtte, at man netop tager formuer med ind og tager fat i de højere indkomster? Og vel også rimelig solidarisk at sige, at har man en boligudgift på 833 kr. om måneden som pensionist, så må det være rimeligt, at man selv betaler det.

Hvor er uenigheden her? Jeg har svært ved at forstå det.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Først til hr. Hækkerup: Det, der er galt for de syge med det, der skete med finansloven, er først og fremmest, at medicinen blev dyrere, fordi der skulle gennemføres en besparelse, og at man har pålagt kommunerne en meget stram økonomisk ramme og herunder altså også amterne, der gør det svært for dem at udbyde den sundhed, der er brug for.

Jeg er fuldstændig enig i, at hr. Bertel Haarder har et kolossalt ansvar for, at vi mangler sygeplejersker, læger, uddannede pædagoger, fuldstændig enig. Men det kan jo ikke fritage den her regering for at undersøge, hvordan mulighederne er for hurtigst muligt at få udvidet kapaciteten dér, hvor der er mangel.

Her har vi også i forhandlingerne med regeringen sagt: Lad os da gå ind på sygehusene, ansætte nogle flere social- og sundhedsassistenter; lad os prøve at se på, hvordan vi gennem efteruddannelse kan få grupper til at varetage opgaver, der i dag varetages af sygeplejersker, tilsvarende at opgaver, der i dag varetages af læger, bliver varetaget af sygeplejersker, hvor det er fagligt forsvarligt, og hvor vi sørger for, at folk har den uddannelse, der skal til, men sådan, at vi på den måde kan udvide kapaciteten for faglært personale dér, hvor der er mangel, får udvidet kapaciteten i sundhedssektoren. Vi har været meget konstruktive.

Jeg er sikker på, vi er enige om – det blev i hvert tilfælde ikke modsagt af hr. Buksti før – at det ikke er et pengespørgsmål. Det er et spørgsmål om, at man ønsker at tilbyde landets arbejdsløse et ordentligt arbejde. I stedet for mærkelige tvangsjob og kurser, som ingen kan bruge til noget, skulle vi ansætte dem og bruge dem til at løse de opgaver, der ikke bliver løst i dag i den offentlige sektor.

Til hr. Jørn Pedersen vil jeg bare sige, at for os er 1. majtaler altså nogle, vi holder både 1.

maj og resten af året. Jeg ved godt, at der er nogle, der har det sådan, at 1. maj bare er en festtale, og den er glemt 2. maj. Sådan er det ikke med os.

Omkring det kommunale selvstyre: Jo, vi vil bevare det kommunale selvstyre, men der er ikke meget kommunalt selvstyre i at tvinge kommunerne til at have så snæver en økonomisk ramme, at de ikke kan udvide servicen. Det er ikke selvstyre. Det er det modsatte. Det er at sætte dem i en spændetrøje.

Og så til fru Lissa Mathiasen: Jo, det er rimeligt, at man tager formuen med. Det støttede vi, det har vi gjort flere gange. Formuedelen dækker cirka, så vidt jeg husker, en syvendedel af den samlede besparelse, mens de øvrige seks syvendedele, altså langt det meste, er på generel forringelse af satserne, og det er det, der gør, at 225.000 pensionister – og så mange rige pensionister er der altså ikke i Danmark – i gennemsnit mister 2.300 kr. Det sagde vi nej til.

(Kort bemærkning).

Lone Møller (S):

Vi har i Danmark mange mennesker, som har behov for medicin, også meget dyr medicin. Hr. Frank Aaen har talt meget om solidaritet i sit indlæg, og jeg vil derfor gerne spørge hr. Frank Aaen, om han mener, at det er usolidarisk, at vi nu har fået gennemført en ordning, hvor de mennesker, der har størst behov for medicin, også får den mindste udgift.

I dag eller indtil i hvert fald den 1. oktober er medicinordningen i dette land skruet sådan sammen, at det er mere eller mindre tilfældigt, om der er 50 pct. eller 75 pct. i tilskud. Det har i hvert fald ikke noget med solidaritet at gøre. Derfor har jeg meget svært ved at se, at vi skulle have generet Danmarks befolkning ved at gå ind og lave en ordning, hvor man fremover får gavn af, at hvis man har et stort forbrug, så får man en mindre udgift. Det er det, jeg opfatter som solidaritet.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Ja, man skal jo høre meget, og når hr. Frank Aaen står her og angriber arbejdsmarkedspolitikken og siger, at han ikke kan se forskel på den politik, der nu bliver ført, og så den, der blev ført under en borgerlig regering, er vi jo mange, der godt kan huske, hvordan situationen var.

Jeg tror også, at hr. Frank Aaen var oppe og lave analyser omkring Hanstholm i 1980'erne, og jeg tror godt, at hr. Frank Aaen kan huske, hvordan situationen var dér. Men jeg tror ikke, at hr. Frank Aaen har læst på, hvordan udviklingen er forløbet gennem de sidste 6 år.

For at erindre hr. Frank Aaen herom skal jeg bare gøre opmærksom på, at fra december sidste år og så til december i år er ledigheden faldet med 30,9 pct. Det vil altså sige, at vi er nede på en ledighed i det område, der hedder 3,7 pct. Så at stå her og sige, at det er forringelser, at man går ind og siger, at nu skal der noget før tages fat i de mennesker, som er udsat for, at de kunne opnå at få en langtidsledighed, har jeg svært ved at se skulle være noget negativt.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, at der er et par ting, jeg gerne vil slå fast over for hr. Frank Aaen, inden vi kommer for langt ud i diskussionerne om det forslag til vedtagelse, der er fremsat:

Hvert parti går til valg på sit eget program. Regnskabet gøres op ved næste valg. Regeringens arbejder på basis af et regeringsgrundlag. Regnskabet aflægges her. Jeg synes, det er en forkert debat, der føres, fordi man under dække af at være utilfreds med regeringen retter et angreb på Socialdemokratiet, og regeringen består som bekendt af to partier, og Det Radikale Venstre er det andet parti i regeringen.

Vi førte valgkamp på vores eget program. Vi truede med forhøjelse af de grønne afgifter. Vi truede med udhuling af rentefradraget, det har vi gennemført. Vi har truet med andre ting, f.eks. omprioritering af forsvaret, det prøver vi også at gennemføre, hvis vi kan få flertal for det.

Jeg vil bede hr. Frank Aaen om at være så venlig at skelne mellem, hvad regeringen har haft af basis for sit arbejde på regeringsgrundlaget, og hvad hvert enkelt parti har været så dristigt at udstede af løfter eller trusler i en valgkamp, som afgøres et helt andet sted end herinde.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jamen bare til det sidste: Det er vi helt opmærksomme på. Dog vil jeg sige, at Det Radikale Venstre kan jo heller ikke være i tvivl om, på hvilket grundlag valgkampen blev vundet. Regeringen fik fornyet sit mandat, og jeg mener

sådan set, at man skylder vælgerne, når man indgår i regeringen efter valget, at man så tager det alvorligt, som regeringen faktisk blev valgt på.

Og når vi skal snakke om brudte valgløfter, så vil jeg spørge fru Elisabeth Arnold: Hvad er der blevet af indsatsen i forhold til de 20 pct. svageste? Man erklærede i slutningen af valgkampen, at det allerallervigtigste spørgsmål for Det Radikale Venstre at tage op efter valget var at få gjort noget virkeligt effektivt for de 20 pct. svageste i samfundet.

Så til hr. Ole Vagn Christensen: Inden Socialdemokratiet overtog regeringsmagten, var dagpengeperioden 9 år, i dag er den 4. Før Socialdemokratiet overtog regeringsmagten, kunne unge få dagpenge ligesom alle andre, i dag kan de kun få det halve i dagpenge. Før kunne man få dagpengen efter et halvt års arbejde, i dag skal man have arbejdet i et helt år. Jeg kunne blive ved. Det er ikke særlig pænt af Socialdemokratiet at have gennemført den stribe af forringelser på arbejdsmarkedet.

Og så til fru Lone Møller: Hvorfor skal forbedringer for nogle syge betales af andre syge? Er det solidarisk? Hvis vi synes, at medicintilskuddet til nogle skulle gøres bedre, skulle vi så ikke betale det kollektivt i stedet for møjsommeligt at udvælge dem, der har brug for medicin? For det er jo det, man har gjort. Man har taget fra alle, der har brug for medicin, så har man puttet nogle af pengene i statskassen, og nogle af dem har man brugt til dem, der har store medicinudgifter. Det er ikke solidarisk, det er usolidarisk. Det er Venstrepolitik, det er ikke socialdemokratisk politik, i hvert fald ikke den, som jeg har lært at Socialdemokratiet har stået for og står for.

Vi vil gerne være med til at omlægge medicintilskuddet, men vi ønsker ikke, at der samtidig skal gennemføres en besparelse, men det insisterede man altså på.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Hr. Frank Aaen har jo selv indbudt til sådan en slags vælgermøde her. Så gør det vel ikke noget, at vi så debatterer de svar, vi får, også i et lidt længere perspektiv, end hr. Frank Aaen forsøger, for jeg fik ikke noget svar på det emne, jeg har rejst.

Hr. Frank Aaen ønsker at tale uden om sin egen historie. Hr. Frank Aaen ønsker kun at bekræfte, at han er enig i, at Socialdemokratiet har

begået en lang række løftebrud, og formår ikke engang at se ironien i det, for et løfte var jo at lave et velfærdssamfund. Det løfte blev jo for så vidt indfriet.

Men det er den politiske korttidshukommelse, som jo er en vigtig egenskab, når der skal agiteres. Var det ikke Lenin, der sagde, at kun den, som ikke prøver noget i praksis, kan undgå at begå fejl? Man må sige, at hr. Frank Aaens ideologiske ideal har afprøvet sin idé i praksis. Hvad synes hr. Frank Aaen om Staunings måde at afprøve sin idé på?

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Hr. Frank Aaen har også i sit indlæg været inde på arbejdsmarkedsreform III, som regeringen og et bredt flertal her i Folketinget jo har gennemført i et meget, meget tæt samspil med arbejdsmarkedets parter, og hvor der er lyttet enormt meget til, hvad parterne havde af synspunkter omkring arbejdsmarkedspolitikken.

Hr. Frank Aaen kan ikke kende forskel på regeringens arbejdsmarkedspolitik og Venstres og De Konservatives. Jeg vil anbefale hr. Frank Aaen frem for at bruge kræfter på regeringen at bruge en kort stund på at læse, hvad Venstre og De Konservative skriver i deres finanslovforslag til finansåret 1999 omkring arbejdsmarkedspolitik og uddannelses- og efteruddannelsespolitik. Så vil hr. Frank Aaen finde ud, at der er en markant forskel.

Hr. Frank Aaen siger, det er blevet sværere at gå på efterløn. Hvad er det, der er blevet sværere? Er det ikke stadig væk sådan også med det forslag til efterløn, der ligger nu, at enhver, der i øvrigt har optjent anciennitet til det, har mulighed for at gå på efterløn, når man er 60 år? Hvori ligger det sværere i den sag? Der er ingen, der er forhindret i at gå på efterløn, den dag man er 60 år, med det forslag, der ligger.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg synes, det er så synd for hr. Frank Aaen og Enhedslisten. Som jeg opfatter det, hr. Frank Aaen står her og siger, vil hr. Frank Aaen og Enhedslisten så fantastisk gerne være et støtteparti for regeringen. Det er vel også derfor, man ikke bruger ordet mistillid, for man vil gerne være med hele tiden.

Hvad var det, hr. Frank Aaen sagde? Hr. Frank Aaen sagde, at man havde tilbudt regeringen en aftale om finansloven. Men er det

ikke kun i Enhedslistens folketingsgruppe, at den myte eksisterer endnu?

Er det ikke rigtigt – det har vi jo diskuteret før også i denne sal – at 14 dage før forhandlingerne overhovedet gik i gang, meddelte hr. Frank Aaen, at Enhedslisten havde vedtaget, at man ikke deltog i forhandlinger om aftaler med regeringen, medmindre regeringen sådan bare lige fjernede stort set hele indholdet? Er det ikke rigtigt?

Derfor er det jo simpelt hen at fylde folk med løgn og latin at stå og hævde det, som hr. Frank Aaen gør her. Man meldte sig ud af forhandlingerne 14 dage før. Så det er 1. maj hele året, men det er det altså ikke, når det gælder finanslovforhandlinger.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Til hr. Jan Petersen bare den bemærkning, at jeg gerne vil diskutere socialisme og de store fejl, der blev lavet i Sovjetunionen, ved en anden lejlighed. Jeg synes faktisk, det er far out i forhold til den her debat, men jeg tager gerne debatten en anden dag.

Omkring efterlønnen: Målet med omlægningen af efterlønnen var jo, at færre skal gå på efterløn fremover, og sådan bliver det også. Det ved alle og enhver.

Omkring stramninger af dagpengene. Det er jo fuldstændig korrekt. Hver eneste gang regeringen har gennemført nogle stramninger, har de herovre på højresiden skyndt sig at opfinde nogle nye krav, så det blev endnu værre. Det er jo korrekt nok.

Jeg ved godt, det kan blive endnu værre, det er jeg med på, men det ændrer altså ikke ved det, jeg beskrev før om, at dagpengesystemet er blevet markant forringet, siden Socialdemokratiet kom til regeringen. Det er jo ikke nogen undskyldning, at der er kommet flere i arbejde. Hvis der kommer flere i arbejde, behøver man jo slet ikke at stramme dagpengereglerne. Den strammeste regel inden for dagpengesystemet er jo, at folk skal tage imod det arbejde, som de får tilbudt. I opvæksttider er der slet ikke brug for at stramme dagpengereglerne, hvis der overhovedet nogen sinde er brug for det. Det er ikke kønt, det, man har lavet på det område.

Og så omkring finanslovforhandlingerne: Det, vi sagde, og det, jeg har sagt, og det, jeg har prøvet gentagne gange at fortælle hr. Jacob Buksti, er, at vi sagde til regeringen: Den dagsorden, der hedder stramninger af dagpengene,

forringelse af boligstøtten og de øvrige ting, vi blev præsenteret for på møderne, er vi ikke med til. Så behøver I ikke kalde på os. Men har I andre forslag, vil I lytte til de forslag, vi kommer med, så kan I ringe midt om natten, og så står vi der 10 minutter efter.

Det var det, vi sagde. Det var ikke at melde os ud, det var at melde fra den dagsorden, som regeringen havde lagt og senere gennemførte sammen med Venstre og De Konservative.

Så det med mistillid: Her vil jeg godt lige at sige, for det har jo også fyldt en del i debatten, at hvis vi gennem at udtrykke mistillid til regeringen kunne forhindre en forringelse af dagpengene, kunne forhindre en forringelse af efterlønnen, kunne forhindre, at man ikke får ordentlig hjemmehjælp, så vil vi straks udtale mistillid. Det skal man bare vide. Vi vil straks være med til at udtrykke mistillid, hvis vi med det kan forhindre alvorlige overgreb på befolkningen.

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg har stadig væk en lang række korte bemærkninger, og det er til hr. Erik Mortensen, fru Lissa Mathiasen, hr. Klaus Hækkerup, fru Elisabeth Arnold, hr. Ole Vagn Christensen, hr. Lars Kramer Mikkelsen, fru Lone Møller, fru Lotte Bundsgaard, fru Pia Christmas-Møller, hr. Jørn Pedersen og hr. Poul Erik Dyrland.

Der er stadig væk mulighed for at melde sig, men på et tidspunkt nærmer vi os den næste ordfører.

Det er hr. Erik Mortensen.

(Kort bemærkning).

Erik Mortensen (S):

I forbindelse med finanslovforhandlinger har jeg efterfølgende set Enhedslisten ved hr. Frank Aaen udtale, at man ikke deltager i regnemaskinepolitik. Vil det sige, at Enhedslisten sådan pr. definition ikke ønsker at beregne konsekvenserne af de høje mål, som partiet sætter for den danske befolkning – selvfølgelig minus arbejdsgiverne?

Jeg synes, det kunne være interessant at vide, for ligesom hr. Jacob Buksti anførte, var det jo i temmelig god tid, før vi nåede målstregen omkring finansloven, at Enhedslisten meldte fra. Det vil sige, at regnemaskinepolitikken havde man altså taget som en given ting, eller også var det måske et spørgsmål om på forhånd at få en god anledning til ikke at deltage i noget som helst.

Men jeg synes, det kunne være interessant at vide, om det sådan er et princip, man har i Enhedslisten, at man for enhver pris ikke vil bruge regnemaskinen og dermed heller ikke beregne de konsekvenser, der måtte komme af den politik, man foreskriver.

(Kort bemærkning):

Lissa Mathiasen (S):

Jeg kunne forstå på hr. Frank Aaens svar, at man trods alt ved nærmere eftertanke har erkendt, at vi fra Socialdemokratiets side også før valgkampen klart har meldt ud. Det gjorde vi under finanslovdebatten, men jeg tror også, at de fleste herinde og også mange uden for det her hus kan erindre den debat, der var i foråret 1998 omkring netop boligstøtten, og også den i forhold til valgkampen. Så jeg vil sige: Stop den del af det. Men jeg tror også, vi er enige.

Det glæder mig også at høre, at man fra Enhedslisten er enig i, at formuerne er kommet ind, enig i, at de højere indkomster skal have lidt mindre i støtte, og vel dybest set også enig i, at der må være en grænse for, hvilken støtte man skal have, hvis man har den helt lave husleje.

Men det, jeg godt vil have hr. Frank Aaen til at uddybe lidt nærmere, er:

Der er ikke én eneste gang stillet ét spørgsmål i Boligudvalget under behandlingen af boligstøttelovgivningen. Det er ikke én eneste gang blevet påvist, at der har været fejl i de beregninger, der har været lagt frem for boligministeren. Derfor synes jeg, det er urimeligt her i dag at sige, at en enlig pensionist med en ren folkepension, som ligger på 40.000-50.000 kr. om året i husleje, kommer til at miste noget. Det er nemlig ikke korrekt. Tilsvarende kommer et pensionistægtepar med en ren folkepension til at miste, siger hr. Frank Aaen. Det er heller ikke korrekt.

Jeg vil godt have hr. Frank Aaen til at bekræfte det. Det er urimeligt, at vi laver den skrækkampagne herindefra. Det burde hr. Frank Aaen tænke på.

(Kort bemærkning):

Klaus Hækkerup (S):

Det er hr. Frank Aaens bemærkninger om kommunernes økonomi, der kalder mig på talerstolen. Hr. Frank Aaen gentager det, som mange har gentaget i debatten, at der er nogle uendelig stramme rammer for kommunernes økonomi. Det er næsten sådan, at bare man gentager en

usandhed længe nok, går den hen og bliver til en sandhed. Det er der bestemt ikke tale om.

Alene fra 1998 til 1999 er kommunernes nettodriftsudgifter på serviceområdet vokset med 1,4 pct., hvoraf staten endda er kommet med hovedparten af pengene og har lagt dem i kommunernes kasser. Så det postulat er forkert.

Jeg vil så sige, at når man hører debatten, og når man læser den vedtagelse, som Enhedslisten har stillet forslag om, hvor de taler om, at regeringen har brudt en række løfter om bedre velfærd, synes jeg, at jeg allerede nu kan konstatere, at der punkt for punkt er blevet tilbagevist det, man kunne tænke sig der lå bag den betegnelse.

Jeg er glad for, at hr. Frank Aaen også bekræftede, at også på sygehusområdet med hensyn til indtag af læger, hvor det virkelig skal batte for at hjælpe de syge, har regeringen fuldt og helt levet op til sine løfter.

(Kort bemærkning):

Frank Aaen (EL):

Til hr. Klaus Hækkerup: Jeg vil anbefale hr. Klaus Hækkerup at spørge formanden for Kommunernes Landsforening, socialdemokratenovre i Odense, om han mener, at den ramme, der er lagt for kommunernes udvikling økonomisk, sætter dem i stand til at opfylde de servicebehov, der er i kommunerne. Han ved udmærket, at han selv har skrevet under på aftalen. Det er noget af det dummeste, de danske kommuner nogen sinde har gjort. Men i dag er han nået til den klare erkendelse, at med den ramme kan man ikke klare de serviceforpligtelser, man har ude i kommunerne.

Jeg vil i øvrigt også minde om den redegørelse, regeringen fremlagde lige før sommerferien, lavet af regnedrengene i de forskellige ministerier, som klart dokumenterer, at med den økonomiske ramme, der var, kunne man ikke holde det serviceniveau, som man har i dag. Det er ikke noget, jeg siger, det er noget, regeringen selv har sagt.

Det bringer mig til hr. Mortensen. Det vil være ret dumt af en økonom at sige, at man ikke ønsker at regne. Det, vi har sagt, er, at præmisserne, som regnedrengeneovre i Finansministeriet bruger, vil vi ikke tage for gode varer. De har f.eks. den præmis, der hedder, at hver gang man ansætter en arbejdsløs pædagogmedhjælper i en kommune til at passe børn, skader det konkurrenceevnen, og derfor må man ikke gøre det. Den type af regnestykker

vil jeg overhovedet ikke have med at gøre, og det står fast.

Men selvfølgelig vil vi regne, og det er derfor, vi kan regne ud, at det koster ingenting at udvide antallet af ansatte i den offentlige sektor, betale folk for at lave et stykke arbejde i stedet for at bruge pengene på understøttelser og dumme kurser.

Og så til fru Lissa Mathiasen: Jeg har gennemgået hele min bunke af udklip. Jeg er nemlig meget omhyggelig med at klippe ud, og jeg har læst alle de udtalelser, fru Lissa Mathiasen er kommet med det seneste år op til valget om besparelser på boligstøtten, og hver eneste gang står der: formuen og de rige pensionister. Men det, man har gjort, er, at man har skåret generelt, så en arbejdsløs enlig mor med et barn mister boligstøtte, så 225.000 af landets pensionister mister boligstøtte. Det er ikke at gå efter de rige og dem med formue. Det er at gå efter at forringe boligstøtten generelt.

Lad mig så i øvrigt sige, at op til valget sagde statsministeren: Ingen huslejestigninger, så pensionisterne kan gå en tryk fremtid i møde.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Frank Aaen stillede mig et direkte spørgsmål, og det vil jeg naturligvis forsøge at svare på. Spørgsmålet gik på: Hvad er der blevet af indsatsen for de svageste 20 pct., som var et stort emne for Det Radikale Venstre i valgkampen. Og til det kan jeg blot sige, at vi har taget en lang stribe af initiativer, både nogle ting, vi har gennemført, og nogle ting, vi er i gang med: skattelettelser til de lavtlønnede, som vi bl.a. med god hjælp fra hr. Frank Aaen var med til at gennemføre, forøget indsats for skånejob, virksomhedsrettet revalidering, formidlingshuse, og så har vi sikret en efterløn, som folk stadig væk kan bruge, når de bliver 60 år.

Det Radikale Venstre har sagt år efter år: Danmark kan ikke leve med, at den almindelige tilbagetrækningsalder fra arbejdsmarkedet kryber ned under de 60 år. Vi ser meget gerne den aldersgrænse forhøjet, men vi vil ikke forhøje grænsen for mulig tilbagetrækning for efterløn, og derfor er det mere attraktivt at blive på arbejdsmarkedet efter de 60 år. Men vi har sikret efterlønnen for dem, der har brug for den, når de bliver 60 år, og det synes vi er et rigtig godt initiativ.

Og til sidst vil jeg sige, at vi også har permanentgjort den erhvervsfaglige grunduddannelse

som en virkelig god indsats over for de alleralersvageste unge, dem, der ikke får en ungdomsuddannelse.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Hr. Frank Aaen var inde på stramminger og brugte sådan et begreb som, at i kriseperioden, hvor arbejdsløsheden var meget høj, var det nødvendigt at have en dagpengeperiode på 9 år, og så skulle man selvfølgelig også have en sådan, hvis ikke det skal kaldes stramminger, når man har god beskæftigelse, når der er jobåbninger. Jeg vil lige over for hr. Frank Aaen gøre opmærksom på, at i det sidste halve år er der 300.000 lønmodtagere, der har skiftet job. Så det er altså ikke sådan, at man er i den situation, at der ikke er muligheder. Derfor synes jeg, at hr. Frank Aaen også skal have det med, når man skal vurdere, hvad mulighederne var for disse ledige tidligere i forhold til nu.

Så var hr. Frank Aaen også inde omkring de unge. Jeg vil lige gøre opmærksom på, at den statistik, som jeg før benyttede mig af, faktisk siger, at der er sket en 50 pct.s forbedring for de unge 16-24-årige, hvis vi tager fra december sidste år til december i år. Det er jo tal, der taler for sig selv. Der er virkelig blevet muligheder for de unge, og det var der ikke dengang. Da kunne man ikke engang give dem arbejde. Man kunne ikke engang give dem uddannelse. Man kunne kun give dem støttet arbejde ved, at det var det offentlige, der betalte for, at de fik nogle muligheder for at kunne få en tilknytning til arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Det er hr. Frank Aaens forhold til dagpengeperiodens længde og det at have arbejde, som kalder mig på talerstolen.

Før regeringen tiltrådte, var dagpengeperioden 9 år – det tror jeg hr. Frank Aaen sagde – og nu er den så blevet nedsat til 4 år.

Jeg er ret sikker på, at en hvilken som helst socialdemokrat er parat til at diskutere og tage en debat med hr. Frank Aaen om kvaliteten i det at have arbejde, livskvaliteten for et menneske i at have arbejde, kontra det at være på dagpenge. Men jeg havde egentlig den opfattelse, at vi i Socialdemokratiet og Enhedslisten faktisk var enige om, at det var et positivt ladet begreb, et positivt ladet ord at have arbejde. Jeg kan så forstå nu, at det er det ikke i hr. Frank

Aaens ordbog. Det er ikke et positivt ord at have arbejde. Det er ikke positivt for et menneske at have arbejde. Det troede jeg egentlig vi var enige om at det var.

Denne regering har sat sig som mål at få nedbragt arbejdsløsheden. Da den tiltrådte, var ledigheden på over 300.000. Ledigheden er faldet med 180.000 personer, og hvis vi taler i procent, er ledigheden nede på 6½ pct. på nuværende tidspunkt.

Hvis vi taler om langvarigt ledige personer, så er tallet faldet med 104.000 under denne regering. Hr. Frank Aaen skulle prøve at forholde sig til begrebet arbejde kontra dagpenge en gang til fra talerstolen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Arbejde er naturligvis det bedste. Det er det, alle arbejdsløse gerne vil have, men det er jo ikke en begrundelse for at forringe mulighederne og vilkårene for dem, der ikke kan få arbejde. Jeg kan ikke se logikken. Det, at flere kommer i arbejde, er ikke nogen begrundelse for, at de, der stadig væk ikke er kommet i arbejde, og dem er der altså ganske mange af, skal have ringere vilkår, end de havde i går.

Det er slet ikke nogen begrundelse for, at når man så sender folk i såkaldt aktivering, puljejob, og hvad der ellers er, så fastholder man som princip, at de mennesker, der udfører et normalt stykke arbejde på et bibliotek, i en børnehave, ikke må få samme løn, ikke må få samme vilkår og rettigheder som dem, der er ansat på normale vilkår. Jeg synes, det er en skamplet på Socialdemokratiets arbejdsmarkedspolitik, at man fastholder, at arbejdsløse, der laver et arbejde, ikke skal have normale løn- og arbejdsvilkår.

Så vil jeg sige til hr. Ole Vagn Christensen, der siger, at der er tale om, at der er blevet bedre muligheder for de unge. Det kan vi godt tage en lang debat om. Men lad os så sige, der er blevet bedre vilkår for de unge, lad mig bare acceptere det, at der er kommet flere unge i arbejde, at der er kommet flere unge i uddannelse.

Er det noget argument for, at unge under 25 år, der i 7-8 år har været medlem af en a-kasse, skal have halve dagpenge, når de bliver arbejdsløse? Hvad er begrundelsen for, at unge mennesker ikke må få dagpenge som alle andre, det, de har betalt til i 6-7 år? Så får de at vide, at de alligevel kun kan få det halve af, hvad de

andre får i dagpenge. Er det socialdemokratisk politik? Det er i hvert fald noget, man har gennemført.

Og så til fru Elisabeth Arnold, der taler om skattelettelser til de lavtlønnede: Det er rigtigt, det gennemførte Enhedslisten, SF og regeringen. Det var smukt, men hvad har man gjort siden? De lavtlønnede, der fik et pensionstillæg i kommuner med høj skat, har mistet tillægget, altså pensionisterne. Lavtlønnede, både arbejdende og pensionister, der får boligstøtte, får nu mindre i boligstøtte, og alle, der ønsker efterløn, skal fremover betale tårnhøjt i efterlønskontingent, som er den mest asociale skatteforhøjelse, der nogen sinde er lavet, fordi den betyder, at arbejdsløse betaler ca. 3 pct. mere i skat, hvorimod millionæren slipper med under ½ pct. mere i skat.

(Kort bemærkning).

Lone Møller (S):

Der bliver taget fra nogle og givet til andre i forbindelse med medicinomlægningen, siger hr. Frank Aaen. Ja, det siger lidt om, hvor forskellig opfattelse vi har af samfundsudviklingen.

Samfundet har jo udviklet sig igennem de sidste mange år, og man må sige, at det, der er sket, er, at vi har kigget på et system, som ikke er særlig hensigtsmæssigt, og derfor har vi rent faktisk gjort det, at vi har sagt: Vi skal ikke fra samfundets side blive ved med at bidrage til medicin, som folk måske skal have 1-2 gange om året, som under ingen omstændigheder vil påføre dem en økonomi, hvor de skal gå fra hus og hjem.

Det, der er samfundets opgave, er at sikre, at de, der har et meget stort og varigt medicinforbrug, får det højeste tilskud, og det er det, vi har gjort.

Jeg må sige, at jeg har ingen skrupler på Socialdemokratiets vegne ved, at vi har taget – hvis hr. Frank Aaen vil sige det sådan – lidt fra dem, som måske kun skal have medicin en gang om året, og det vil sige, at de skal betale lidt mere selv, til gavn for dem, der har et stort forbrug. Det er det, jeg også kalder for solidaritet.

(Kort bemærkning).

Lotte Bundsgaard (S):

Hr. Frank Aaen kritiserede i sit indlæg regeringens arbejdsmarkedspolitik over for ungdommen. Asocialt, det samme som V og K ville, sagde hr. Frank Aaen.

Jeg vil gerne høre, om hr. Frank Aaen mener, det er asocial arbejdsmarkedspolitik, at ungdomsarbejdsløsheden er blevet mere end halveret.

Jeg vil gerne høre, om hr. Frank Aaen mener, at det er asocialt, at unge ikke længere bare får tilsendt en check, uden at de skal yde noget til gengæld.

Jeg vil gerne høre, om hr. Frank Aaen ønsker sig tilbage til 1980'erne, hvor unge arbejdsløse kunne gå mange år, uden at der var nogen, der bekymrede sig om dem. Er det den politik, der skal føres? Var det social politik?

Jeg mener, at vi ved at føre en aktiv arbejdsmarkedspolitik får unge i gang. Det har vi kunnet se. Jeg tror på, at man meget nemt fører en asocial politik ved at være så pladderhumanistisk, som hr. Frank Aaen lidt lægger op til.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Kan ske, at det er en stor dag for hr. Frank Aaen. I hvert fald er det sjældent, at et indlæg fra hr. Frank Aaen har givet anledning til så mange korte bemærkninger. Efter mere end 22 af slagsen og efter at de, der overhovedet er kampdygtige i den socialdemokratiske lejr, har været på talerstolen i flere omgange, er der ikke meget, der tyder på, at hr. Frank Aaen har lydhørhed hos sine venner i Socialdemokratiet. Der er ikke meget, der tyder på, at Socialdemokraterne vil give bare den mindste indrømmelse til hr. Frank Aaen. Tværtimod må man sige, at Socialdemokraterne indædt forsvare de mange løftebrud oven i købet med henvisning til, at det er der en mangeårig tradition for blandt socialdemokratiske statsministre.

Hvad sker der overhovedet ved sådan en debat, som vi har i dag, ud over at hr. Frank Aaen, og det har jeg har da sympati og forståelse for, får afløb for nogle aggressioner mod vennerne? Der sker jo intet.

For hr. Frank Aaen såkaldte indignation over de mange løftebrud fra regeringen fører jo ikke til noget som helst. Han vil fortsat som hidtil pege på Socialdemokraterne som regeringsduelige, han vil fortsat støtte dem, han vil fortsat holde dem i live.

Nej, hvis der var bare en lille smule holdning i hr. Frank Aaen, så førte sådan en debat her til en mistillidserklæring, men det vil hr. Frank Aaen jo ikke være med til.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Til fru Lone Møller vil jeg bare gøre opmærksom på, at dengang vi havde medicinkortet, hvor syge selv skulle betale de første 800 kr. i medicinudgift, var Socialdemokratiet imod og var med til at afskaffe det. De syntes, det var en dårlig ordning. Nu har man faktisk selv gennemført en helt tilsvarende ordning som det gamle medicinkort.

Og jeg synes ikke, at fru Lone Møller forholder sig til det principielle i, at når vi har brug for at give flere penge til nogle, der er syge, hvorfor vi så skal tage pengene fra andre, der er syge. Vi har altså et solidarisk princip her i Danmark, der indebærer, at når vi har brug for penge til offentlige ydelser, så opkræver vi dem over skatten, så opkræver vi dem sådan, at de, der har de største indkomster, betaler mest. Men her har vi altså et princip om, at man tager fra dem, der er syge, og siger: I skal betale til de andre syge.

Fra fru Lotte Bundsgaard vil jeg gerne høre, om det, at der er blevet færre unge arbejdsløse, er et argument for, at unge under 25 år fremover kun kan få halve dagpenge. Jeg kan slet ikke forstå, at et ungt menneske i Socialdemokratiet kan få sig selv til at gå op og forsvare det, der er sket, når vi bl.a. tænker på, at alle unge mennesker fremover kun kan opnå det halve i dagpenge af, hvad de over 25 år kan få.

Og så til fru Christmas-Møller: Jeg er enig i, at der ikke er megen lydhørhed i dag, og derfor kan man også godt frygte for den her regerings skæbne. Hvis den fortsætter den politik, som jeg står her og kritiserer, og som den gennemfører hånd i hånd med Venstre og De Konservative, så ved vi også godt, at den her regerings dage er talte. Så er det bare et spørgsmål om at tælle dagene frem til valget, før vi får et regeringsskifte. Så mon ikke de bliver mere lydhøre, og hvis ikke de bliver det, så går det grusomt meget galt for den her regering.

Og så vil jeg sige omkring mistillid, at jeg har sagt, at kan vi ved at udtrykke mistillid til regeringen forhindre et groft overgreb på befolkningen som f.eks. forringelsen af efterlønnen eller forringelsen af dagpengene, så vil vi til enhver tid være med til at udtrykke mistillid.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Selv om det er længe siden, at hr. Frank Aaen svarede på mit sidste spørgsmål, var jeg glad

for, at der kom en tilkendegivelse af, at Enhedslisten støtter det lokale selvstyre og ønsker den kommunale model. Derfor er mit spørgsmål til hr. Frank Aaen: Indebærer det ikke en risiko for, at de ude i kommunerne kan opføre sig forskelligt, sådan at man indimellem vil opleve nogle, der ikke gør helt, som man ønsker? Er det så o.k.?

Hr. Frank Aaen svarede ikke på min konstatering af, at der rent faktisk igennem de sidste 3 år fra 1995 til og med 1998 er ansat ca. 8.000 flere i ældreplejen rundtomkring i kommunerne. Er det en forringelse? Er det en forringelse, når vi kigger på budgetterne – for vi kender ikke antallet af ansatte endnu – at der er afsat det samme beløb i 1999 som i 1998? Er det dér, forringelsen ligger? Jeg synes, det er interessant at vide.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Hr. Frank Aaens undvigende svar til mig for om spørgsmålet om muligheden for at gå på efterløn, når man er 60, betragter jeg, som om hr. Frank Aaen dog giver mig ret i det synspunkt, at der ikke er nogen, der er forhindrede i at gå på efterløn, den dag de er 60.

Så er det jo rigtigt – og det lægges der ikke skjul på – at vi gerne skulle have folk til at blive lidt længere på arbejdsmarkedet og have lidt færre til at gå på efterløn eller i hvert fald vente med at gå på efterløn. Og hvordan gør vi så det? Ja, det gør vi rent faktisk ved at præmiere dem. Vi gør det rent faktisk ved at præmiere folk for at blive lidt længere på arbejdsmarkedet, og det er faktisk en sund politik, det er faktisk en god politik.

Når jeg så har sagt dét, vil jeg gerne slå fast: Men de, der har behov, og de, der har lyst, kan gå på efterløn, den dag de er 60. Det er fuldstændig frivilligt, det her.

Så var der et spørgsmål om dagpengene: Der er foretaget nedskæringer i dagpenge, siger hr. Frank Aaen.

Socialdemokratiet har ikke nedskåret nogen dagpenge. Vi har altid sagt konsekvent nej til at nedskære dagpengene generelt. Vi har i stedet sagt, at det er andre virkemidler, der skal til. Det er forkert at sige, at vi har nedskåret dagpengene, men vi har ændret en række andre virkemidler, hvad det her angår. Men jeg kunne i øvrigt forstå på hr. Frank Aaen, at han mener, at det er der ikke behov for i opgangstider.

Skal det også forstås i modsat retning: at hr. Frank Aaen nu vil med på den galej, at i takt med, at arbejdsløsheden stiger, skærer vi ned på ydelserne? Er det det, hr. Frank Aaen vil? Hr. Frank Aaen var lige ved at sige det før, så vidt jeg kunne høre.

Første næstformand (Birte Weiss):

Når der er så mange korte bemærkninger, er det nødvendigt, at man overholder taletiden.

Så er det hr. Jens Peter Vernersen.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Vernersen (S):

Der er to bemærkninger til hr. Frank Aaen vedrørende spørgsmålet om efterløn og om, hvorvidt der kommer færre på efterløn:

Sagen er jo – og det vil jeg godt have et meget præcist svar på – at de ordninger, der er lavet, er ingen hindring for, at en eneste, der hidtil har været berettiget til at komme på efterløn, også kan komme det fremover. Det synes jeg det er vigtigt at hr. Frank Aaen tilkendegiver heroppefra.

Men det er rigtigt, at de, der har store pensioner, får lidt mindre i efterløn fremover, og dér må jeg i øvrigt sige, at hr. Frank Aaen har tilkendegivet over for mig, at hr. Frank Aaen er fuldstændig enig i, at der bør ske den modregning for dem, der virkelig har store pensioner.

Og så må jeg sige om det, at de unge ikke kan få dagpenge i så lang tid: Nej, i dag får de unge uddannelse. De får ikke dagpenge; de får uddannelse, og det er langt mere attraktivt.

Det var i øvrigt dem, der ikke fik uddannelse i sin tid, som nu er langtidsarbejdsløse. Det synes jeg hr. Frank Aaen skulle tænke lidt over.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Først til hr. Jørn Pedersen:

Ja, vi støtter det kommunale selvstyre, men vi vil gerne på nogle punkter via lovgivningen lægge nogle rammer for, hvad kommunerne skal. Det er jo det, man gør i dag, når man siger, at de skal tilbyde unge, der når en vis alder, plads i folkeskolen. Og på samme måde støtter vi, at man laver regler, der siger, at ældre, der har brug for hjemmehjælp, skal have den under de og de omstændigheder, altså også dér opstille nogle minimumskrav, som kommunerne skal opfylde.

Og så vil jeg sige, at det, at der i løbet af nogle år er kommet flere hjemmehjælpere, er altså

en dårlig trøst for den 93-årige, som ikke læn- gere kan få hjælp til at få købt ind, og en dårlig trøst for den ældre, som har allergi, og som ikke kan få hjælp til at gøre rent og derfor får for- værret sin allergi.

Jeg synes, Socialdemokratiet skal lade være med at bruge statistik, når det, som det her dre- jer sig om, er konkrete mennesker, som får en dårligere hjemmehjælp, og som vi daglig kan læse om i aviserne, at sådan er det. Så skulle man hellere tage det problem alvorligt og sige: Hvordan løser vi de åbenlyse problemer, der er med hjemmehjælpen? Det bliver man nødt til at tage fat på i stedet for at prøve at bortforklare det.

Til hr. Poul Erik Dyrland, der siger, at Social- demokratiet ikke har nedskåret dagpengene:

Nu har jeg altså mest talt om en nedskæring af dagpengelængden, men man kan jo sige, at når dagpengelængden nedskæres, falder dag- pengenniveauet altså lige pludselig til nul kro- ner, og det er i hvert fald en nedskæring, der vil noget. Men helt konkret har man jo nedskåret dagpengenniveauet for unge mennesker, altså hvor mange dagpenge de får udbetalt, nemlig til det halve af det, de hidtil har fået. Det er da en nedskæring, der vil noget, og jeg tror sådan set, det er værre, end hvad V og K nogen sinde har foreslået, det, som er gennemført dér med den halvering af dagpengene.

Og så om efterlønnen: Det er korrekt, at for- melt set kan man stadig væk komme på efter- løn, når man er 60 år, men det hører altså også med i historien, for det første at det f.eks. kan være mennesker, der har været arbejdsløse i en lang periode, og som ud af en bistandshjælp el- ler ud af ingenting skal betale det meget høje kontingent, og for det andet at de, der virkelig har brug for at gå på efterløn, når de bliver 60 år, fordi de er nedslidte eller ikke har arbejde, får fra i dag en meget ringere efterløn end den, de fik tidligere, fordi man samtidig nedsætter folkepensionsalderen.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jo mere jeg lytter til hr. Frank Aaens svar til mig om boligområdet, jo mere fornemmer jeg egent- lig frustrationen: en frustration over, at vi ikke har leveret den vare, som hr. Frank Aaen havde ønsket at vi havde leveret: en vare i form af en ny lejelov. Og frustrationen består vel dybest set i, at man fra Enhedslistens side ikke kan an- grebe regeringen for, at vi ikke har fremlagt den

lejelov, at vi netop har holdt fast i vores valg- løfter. Vi ønsker ikke en fri huslejedannelse.

Men – og det er mit spørgsmål til hr. Frank Aaen – er det ikke urimeligt, at frustrationen kan komme til at gå ud over en hel stribe af lejere her i landet, som, hvis de skulle sidde og lytte til denne debat, får en oplevelse af, at nu bliver de pr. 1. marts ramt af ændrede bolig- støtteregele?

Ud fra den situation vil jeg godt bede hr. Frank Aaen bekræfte, at har man en ganske almindelig folkepension og har en husleje på 40.000-50.000 kr., så sker der ikke en kron- es forandring, og har man tilsvarende som pensio- nistægtepar en husleje på 40.000-50.000 kr., sker der heller ikke en kron- es forandring, og er man en enlig mor på bistandshjælp med et barn og tilsvarende har 30.000, 40.000, 50.000 kr. i hus- leje, så sker der heller ikke nogen forandringer. Det skylder vi de mennesker at kunne melde ud.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det var hr. Frank Aaens bemærkning om afta- len mellem regeringen og Kommunernes Landsforening, jeg studsede over: Hr. Frank Aaen påstod, at Kommunernes Landsforening har fortrudt aftalen.

Dér vil jeg godt sige: Det har jeg overhovedet ikke hørt om. Tværtimod har man bekræftet, at man står ved den aftale, man har indgået, og som i øvrigt er en 4-årig aftale, der løber til og med år 2002.

Men værre er det sandelig, når hr. Frank Aaen stadig påstår, at der med aftalen er tale om en sænkning af serviceniveauet i kommu- nerne, og jeg må altså bede hr. Frank Aaen om at forklare, hvordan en stigning i nettoservice- udgifterne på 1,6 pct. og fortsatte rationaliserin- ger og effektiviseringer i vores kommuner kan gå hen og blive til en sænkning af service- niveauet.

Ærlig talt, det indtryk, jeg har, er, at Enheds- listen her igen prøver på at fremføre nogle på- stande, som er uden hold i virkeligheden, bare for at kunne sige: Se, hvor gode vi er! Det er os, der har påpeget det.

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg skal lige nævne, hvem der på nuværende tidspunkt står på listen, som vel snart ikke kan bære mere, og det er hr. Lars Kramer Mikkelsen, hr. Ole Vagn Christensen, fru Lone Møller,

fru Pia Christmas-Møller, hr. Peter Duetoft, hr. Ole Hækkerup og hr. Bjarne Laustsen. Først hr. Lars Kramer Mikkelsen.

(Kort bemærkning).

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Ja, så er det da godt, at man kommer først i rækken her.

Til hr. Frank Aaen vil jeg sige: Med et kvalificeret gæt, for jeg må jo komme med den indrømmelse fra starten, at jeg ikke er økonom, men med et kvalificeret gæt er der skabt 140.000 helt regulære arbejdspladser under regeringen Poul Nyrup Rasmussen.

Og så talte hr. Frank Aaen om tilbudene til de aktiverede, men jeg kan ikke få tingene til at hænge sammen, for jeg tror ikke, hr. Frank Aaen kan finde én eneste socialdemokrat, som ikke mener, at der skal være ordnede forhold for de aktiverede og ordentlige opgaver og ordentlige tilbud til de aktiverede. Og at tingene blandes sammen – de regulære arbejdspladser og de aktiverede – kan jeg ikke forstå, og det mener jeg ikke at man behøver at være økonom for at forstå.

De 140.000 job er helt regulære arbejdspladser. Men regeringen vil nedbringe ledigheden, og det mente jeg også var Enhedslistens mål. Og jeg bliver nødsaget til at spørge Enhedslisten, om man har set på den ledighedsstatistik inden denne debat, og om man har lagt mærke til, at arbejdsløsheden rent faktisk falder drastisk under denne regering. Et fald i ledigheden på 180.000, er det brudte valgløfter?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Nej, vil jeg sige til fru Lissa Mathiasen, vi er ikke frustrerede; vi er sådan set ganske fornøjede. Vi er fornøjede over, at det i den grad er lykkedes os at aktivere den socialdemokratiske folketingsgruppe. At de så desværre bruger al energien på søfklaringer, er der jo ikke noget at gøre ved, men det er da ganske underholdende.

Og så vil jeg sige til fru Lissa Mathiasen, der opremser alle dem, der ikke har fået forringet deres boligstøtte: Dét vil jeg gerne give en indrømmelse, og jeg giver den glat og helt åbent:

Det er ikke med ændringen af boligstøtten lykkedes Socialdemokratiet at forringe boligstøtten for alle, der modtager boligstøtte; det er rigtigt. Der er nogle, der stadig væk modtager det, de fik før. Men det er altså en ringe trøst for

de 225.000 pensionister, der har fået deres boligstøtte forringet, at der er nogle, der ikke har fået den forringet. Og jeg synes, Socialdemokratiet skulle forholde sig mere til det, der er gjort, end at prøve at snakke udenom.

Til hr. Klaus Hækkerup vil jeg sige:

Kommunernes Landsforenings formand har til dagspressen udtalt, at man ønsker en genforhandling af aftalen, fordi den økonomiske ramme er for stram til, at man kan opfylde de forventninger, borgerne har om ordentlig velfærd. Det er sagt tydeligt, og det synes jeg i øvrigt man skulle tage og gøre.

Og når det generelt er sådan, at man kommer i klemme med velfærd, så refererer jeg bare til en bog, jeg diskuterede med hr. Jacob Buksti for sommerferien, og som er udgivet af regeringens forskellige ministerier, og som viste, at med de prognoser, der er, og med den økonomiske ramme, der er, kan man ikke fastholde serviceniveauet. Det er også en udfordring, Socialdemokratiet burde tage op i stedet for at prøve at bortforklare den.

Og til hr. Kramer Mikkelsen:

For det første er det, at nogle er kommet i arbejde, da under ingen omstændigheder et argument for at gøre dagpengesystemet ringere.

Og for det andet, og det er åbenbart lidt grundskoling, vi skal have her: Når arbejdsløse bliver tvunget i aktivering, dvs. bliver tvunget til at passe et helt normalt arbejde i en børnehave, et helt normalt arbejde på et bibliotek eller et helt normalt arbejde andre steder i den offentlige sektor, så får de ikke samme løn- og arbejdsvilkår som dem, de arbejder sammen med, så får de et stempel på ryggen, hvor der står: Jeg skal lave det samme som dig, men jeg må ikke få det samme i løn, jeg må ikke få de samme rettigheder, og jeg må ikke få lov til at optjene retten til igen at gå på dagpenge. Når jeg er færdig med det her arbejde, bliver jeg smidt ud og mister min dagpengere.

Det er sådan, man behandler arbejdsløse, som man sender i aktivering.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Hr. Frank Aaen kan jo godt huske, hvordan situationen var i 1980'erne: Der var hverken arbejde eller uddannelse at få for de unge, men der var en høj understøttelse. Og hvad har dét betydet for disse unge mennesker? Hvis jeg ser på ledighedstallene – hr. Frank Aaen vil jo gerne have noget konkret – så er ledigheden for de

25-29-årige på 4½ pct., men tager vi de 16-24-årige, så er den på 2,6 pct. Og jeg vil gerne spørge hr. Frank Aaen, om han tror, at det har været en lykke for de mennesker bare at blive spist af med nogle penge i stedet for, at der er et reelt ansvar for de unge.

Det, der er situationen, når vi snakker om dagpenge til de unge, er jo, at de ikke skal kunne være i den situation, at de vælger dagpengene frem for en aktiv tilværelse med uddannelse eller arbejde. Og jeg må jo sige, at den aktion er da lykkedes. At der så var nogle overgangsproblemer, er en helt anden side af sagen. Men hvis vi tager situationen, som den er i dag, så tror jeg, de unge er mere tilfredse med den politik, der føres nu, end med den, der blev ført i 1980'erne.

(Kort bemærkning).

Lone Møller (S):

Jeg synes, det er lige groft nok, når hr. Frank Aaen heroppefra sammenligner 800-kroners-egenbetalingsreglen, som i sin tid blev indført af den borgerlige regering, med den ændring af medicintilskudsreglerne, der nu er foretaget. For det, hr. Frank Aaen glemmer at fortælle, er, at da vi havde 800-kroners-grænsen, var det ren egenbetaling, og det, der er gjort nu, er, at medicintilskuddet er omlagt således, at for de første 500 kr. er der ikke offentlige tilskud, men derefter vil der – alt afhængigt af, hvor store udgifter man har – være meget høje tilskud, sådan at man rent faktisk kommer til at få næsten gratis medicin.

Og når hr. Frank Aaen siger, at det er forføreligt, at vi tager fra de syge, som skal have medicin, så vil jeg gerne sige: Nu er det jo ikke sådan, at alle, der tager medicin, er syge. F.eks. er folk, som skal på længere ferierejser, og som derfor skal have lidt malariamedicin, eller som måske snupper en hovedpinepille to gange om året, altså ikke særlig syge. Og det er dér, vi går ind og laver nogle ændringer, så netop de, der ikke har et meget højt forbrug, kommer til at betale lidt mere – til gavn for dem, der har meget høje udgifter. Rent solidarisk tænkning!

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Trods de mange hårde ord fra Enhedslisten i dag har Enhedslisten valgt at frede regeringen fortsat, men hr. Frank Aaen gav dog en lille smule nyt i sit indlæg her tidligere, idet han sagde, at hvis regeringen fortsatte, som den var

begyndt, ville Enhedslisten ikke støtte regeringen. Så jeg vil gerne spørge: Hvad er tidsfristen? Hvor lang er hr. Frank Aaens tålmodighed med regeringen? Hvor mange nye løftebrud skal vi opleve, førend Enhedslisten vil tage konsekvensen og ikke bare nøjes med at springe op som en løve og falde ned som et fromt lam?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jamen der er ikke nogen tidsfrist. Og det, jeg sagde, og det skal jeg gentage, er, at i samme sekund vi kan forhindre et alvorligt overgreb på befolkningen – f.eks. det, man nu gennemfører sammen med de borgerlige på efterlønsområdet, eller det, man har gennemført på arbejdsmarkedsområdet – i samme øjeblik vi gennem at udtrykke mistillid kan forhindre et overgreb af den type, så gør vi det, for så forhindrer vi noget, som rammer befolkningen, og det vil vi til enhver tid bruge ethvert middel til, hvis vi kan komme til det.

Og det var derfor, vi stemte imod finansloven, og det er derfor, vi stemmer imod alle de love, som gennemføres sammen med de borgerlige. Og det vil vi gøre, uanset om regeringen så siger: Jamen vi kan risikere at komme i mindretal, og så skal vi gå af. Så vil vi sige: Fint, så slipper vi for det overgreb!

Så til fru Lone Møller:

Medicintilskuddet er jo ikke bare omlagt; medicintilskuddet er omlagt samtidig med, at man har gennemført en besparelse.

Og nu er det altså lige før, man falder ned af stolen, for de eksempler, fru Lone Møller gav før på medicin, som ikkesyge tager, dem får man heller ikke tilskud til. (*Indsigelse fra salen*). Nej, nej! Jeg kender i hvert fald ikke nogen, der får tilskud til en hovedpinepille, medmindre man får tilskud til en, som er på recept. Og derfor er det sådan, at de, der er syge, er dem, der finansierer gildet, og det er asocialt.

Og så til hr. Ole Vagn Christensen:

Hvis halve dagpenge til unge mennesker er så genialt, at det skaffer alle i arbejde, hvorfor skal den geniale ordning så kun gælde for de unge? Hvorfor foreslår man ikke, at de, der er under 50 år, skal have halve dagpenge, eller at de, der er under 40 år, skal have halve dagpenge? Og man kunne måske oven i købet sige, at de, der har sværest ved at komme i arbejde, er dem over 50 år. Så skulle man ikke foreslå halve

dagpenge for alle, der er over 50 år, så de også kommer i arbejde?

Den logik holder altså ikke, vil jeg sige til hr. Ole Vagn Christensen. Prøv at gå hjem på slagteriet og fortæl, at det er sådan, man tænker i Socialdemokratiet! Prøv at gå ud til unge mennesker og sige: Det er for jeres egen skyld, og I bliver sikkert glade, når vi halverer jeres dagpenge. Det holder jo ikke en meter!

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Denne debat burde måske have navneforandring til »50 spørgsmål til hr. Frank Aaen« i stedet for »en debat om regeringens valgløfter«. Men nu har jeg sådan siddet lidt passivt på sidelinjen og lyttet til debatten, og det giver da selvfølgelig nogle overvejelser omkring valgløfter, men jo bestemt også omkring paradokser og måske også omkring måden at agere på i et folkestyre. For man kan jo dog spørge, om det allerstørste valgbedrag ikke i virkeligheden er det, der foregår i dag, og jeg har kunnet konstatere, at Enhedslisten og CD endnu en gang er diametralt modsatte, og det glæder mig. Se, CD har den holdning, at vi peger på en regering, men når vi så ikke får den, prøver vi at være så fair og så hjælpsomme som muligt, for at den regering, der danner sig i det efterfølgende Folketing, faktisk kan komme til at fungere. Det er nu vores arbejds metode. Men jeg kan forstå, at hr. Frank Aaens og Enhedslistens arbejds metode er at pege på en regering og så derefter gøre alt, hvad man kan, for at kritisere den, drille den, ødelægge dens arbejde og i tide og utide true med et mistillidsvotum.

Ja, sådan er der paradokser, og sådan er der forskellige opfattelser af folkestyret, men jeg ved godt, hvilken af de to situationer jeg vil kalde vælgerbedrag.

(Kort bemærkning).

Ole Hækkerup (S):

Hr. Frank Aaen sagde indledningsvis – og det er ved at være nogen tid siden – at han savnede Uffe Ellemann og de klare meldinger fra Venstre. Det var dengang, da Venstre ville prioritere frem for blot at love alle mere af alt, hvilket åbenbart er strategien nu. Det var i en bisættning om, at Venstre ikke skulle være meget bedre end Socialdemokratiet.

Jeg forstod det således, at det åbenbart var helt anderledes med Enhedslisten. Her ville man vedstå prioriteringerne og ikke blot følge

den strategi med at love alle mere af alt, som man jo netop har anklaget Venstre for.

Hvis man herefter ser på det forslag til vedtagelse, som hr. Frank Aaen har fremsat, og hvor der på ingen måde nævnes hverken finansiering eller prioritering, så vil jeg gerne spørge hr. Frank Aaen, hvor Enhedslistens strategi egentlig adskiller sig fra Venstres.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Hr. Frank Aaen påstår, at ledige, der går på efterløn, får forringet deres forhold.

Det er ikke korrekt. Her er en af de ting, som vi ikke har lovet, men som vi har gjort, og som vi er stolte af. Det er også en af de sager, som Enhedslisten ikke taler så meget om, men her har vi faktisk lavet konkrete forbedringer.

Det er sådan, at ledige med forudgående ledighed vil få ca. 1.000 kr. mere om måneden, og da en tredjedel af alle ledige går fra at være ledige og over på efterløn, vil det betyde, at rigtig mange får forbedringer. Jo længere ledighed, jo mere kompensation får man.

Det snakker Enhedslisten ikke ret meget om, men det er faktisk en af de gode historier om efterlønnen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg erkender gerne, at der er sket en lille forbedring dér, men det ændrer ikke ved, at de, der som 60-årige er nødt til at gå på efterløn, fremover mister dramatisk meget, fordi de som 65-årige går fra efterløn og over på en meget lav folkepension, hvor de under den gamle ordning har efterløn, helt frem til de er 67. Så det ændrer ikke ved dét.

Det ændrer heller ikke ved, at man har forsynet efterlønnen med et efterlønskongent, som er så asocialt, at jeg slet ikke kan huske noget fra min studietid om, hvornår der senest er gennemført en skatteforhøjelse i Danmark så asocial, som efterlønskongentet i virkeligheden er.

Til hr. Peter Duetoft:

Det er altså ikke sådan, at vi bare går efter regeringen, og vi har det sådan set med regeringspartierne som med alle andre partier herinde i Folketinget: Når de kommer med noget fornuftigt, så støtter vi dem, og når de kommer med noget skidt, så angriber vi dem hårdt for dét.

Sådan er det med regeringens forslag, sådan er det med CD's forslag, og sådan er det med alle de øvrige forslag, der kommer til behandling her i Folketinget: Vi kigger på, hvad indholdet er, og er det godt, støtter vi det, og er det skidt, angriber vi det. Sådan er det.

Så til hr. Ole Hækkerup:

At vi lover mere af alt, vil jeg nu ikke sige, men vi ville i hvert fald ikke have foræret 4 mia. kr. til erhvervslivet, som i forvejen tjener styrtende, til aktieejerne, som i forvejen har tjent styrtende, og til landmændene – oven i købet på den måde, at jo større landbrug man har, jo større skattelettelse får man. Den måde ville vi ikke have brugt 4 mia. kr. på. Vi ville have brugt dem til mere velfærd.

Men så må jeg i øvrigt sige, at hovedideen i alle de forslag, vi er kommet med til regeringen, er helt enkel. Ved I hvad, har vi sagt til Lykke ... hr. Lykketoft – og det hedder det heller ikke, men til finansministeren – lad os bruge dagpengene til at skabe mere velfærd, lad os ansætte arbejdsløse til at løse nogle af de velfærdsopgaver, der i dag ikke bliver løst. Og når vi ser, hvad der i dag bruges af penge på understøttelse og på dumme kurser, kan det gøres, uden at det koster en ekstra krone på statsbudgettet.

Det er det, vi har sagt til regeringen, og det er det, regeringen har afvist, og i stedet gik den så sammen med Venstre og De Konservative.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Ja, nu fik vi fra hr. Frank Aaen den sædvanlige sang, den malende beskrivelse af det store antal personer, der ryger ud af dagpengesystemet. Den fik vi i 1994, den fik vi i 1996, og vi har også fået den i forbindelse med arbejdsmarkedsreform III, og vi har fået den igen her i dag. Kunne vi dog ikke blive fri for den?

Hvis det nu virkelig var sådan, at nogle af de mennesker, som man taler om i Enhedslisten, var faldet ud af dagpengesystemet, så havde a-kasserne for længst gjort os opmærksomme på det, og så havde man for længst lavet en statistik over det. Kan vi ikke få den statistik over antallet af de personer? Kunne hr. Frank Aaen ikke skaffe en sådan statistik?

Så vil jeg gerne sige med hensyn til de unge under 25 år: De er ikke kommet på halve dagpenge; de er kommet i uddannelse, de er kommet i arbejde. Og da vi i sin tid lavede den regel, var der et kæmpestort kor inklusive hr.

Frank Aaen, som kritiserede den ordening. Nu er det kor forsvundet. Der er kun én tilbage, der stadig væk skriger om de unge under 25 år på halve dagpenge, og det er hr. Frank Aaen. Alle andre, der i sin tid deltog i det kor, har vendt bøtten og kan se det fornuftige og det rigtige i det og erkender, at det var en god ordening, og at det er en god ordening. Selv de værste kritikere uden for disse tykke mure har erkendt det både skriftligt og mundtligt.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

På et tidspunkt brugte hr. Frank Aaen ordet tidsfrist: hvor lang tid Enhedslisten, som er regeringens parlamentariske grundlag, kunne bære over med regeringen. Og hr. Frank Aaen brugte også det argument, at hvis man kunne forhindre forringelser, så ville Enhedslisten virkelig gøre noget.

Så kan jeg bare konstatere, at den debat, vi har her i dag, betyder, at tiden indtil SR-regeringen står for fald, faktisk er kortere nu, end den var kl. 13.00 i dag. Denne debat mellem hr. Frank Aaen – regeringens parlamentariske grundlag – og Socialdemokratiets næsten fuldtallige folketingsgruppe har været en knap 2 timers nedslidning af SR-regeringen.

Men fortsæt bare! For nedslidningen er der – det er der slet ingen tvivl om – og den bliver værre og værre, jo længere debatten er.

Så fra det synspunkt kan man selvfølgelig kun billige det, men faktisk tror jeg, befolkningen sidder og tænker: Sikken en gang mudderkastning. Det er godt nok træls, det her. Men det er jo så hr. Frank Aaens ansvar og den socialdemokratiske folketingsgruppes og også Det Radikale Venstres, som har deltaget i denne debat.

Første næstformand (Birte Weiss):

Hr. Frank Aaen, og derefter går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Til det sidste vil jeg bare sige, at jeg jo har forstået, at Dansk Folkeparti så gerne vil være et parti, der forsvarer de små i samfundet, dem, der er svage. Så jeg synes, det havde klædt Dansk Folkeparti, hvis man var gået herop og havde bidraget til den berettigede kritik af regeringen, fordi den på mange områder har gjort

det værre for de svageste i samfundet. Det havde været fint.

Så skal jeg sige til hr. Poul Erik Dyrlund, at hr. Dyrlund udmærket ved, at det er meget svært at lave den statistik, hr. Dyrlund efterspørger, fordi man simpelt hen ikke er i stand til f.eks. at svare på, hvor mange der ikke kommer ind i dagpengesystemet, for det kan man simpelt hen ikke måle. Og tilsvarende er det svært at måle dem, der går ud af dagpenge-systemet.

Men det, vi kan måle, er, at antallet af udstødte fra arbejdsmarkedet, antallet af mennesker, der af den ene eller anden grund mere eller mindre frivilligt – ofte ikke frivilligt – er kommet på efterløn, førtidspension eller overgangsydelse, og antallet af dem, der er helt udstødt af arbejdsmarkedet, er steget, mens Socialdemokratiet har haft regeringsmagten.

Og det er meget usædvanligt, at antallet af udstødte stiger, når arbejdsløsheden falder, men det er faktisk det, der er tilfældet. Her har vi opadgående konjunkturer, og samtidig stiger antallet af udstødte fra arbejdsmarkedet! Det siger lidt om, hvilken katastrofal arbejdsmarkedspolitik Socialdemokratiet har stået for.

Første næstformand (Birte Weiss):

Hr. Jacob Buksti som ordfører.

Jacob Buksti (S):

Jeg må jo konstatere, at der hele tiden sker en produktudvikling af det parlamentariske arbejde. Sådan må det naturnødvendigt være i et dynamisk samfund med en levende, demokratisk debat. Som oftest er der tale om positive tiltag, men nogle gange også om noget, der blot medvirker til at bringe Folketingets arbejde og måde at arbejde på i miskredit og give det hele et lidt absurd skær.

Jeg tror, de fleste i denne sal, der er eller har prøvet at være formand for et af Folketingets stående udvalg, vil medgive, at hvis der var blevet indleveret et samrådsspørgsmål med samme meget lidt konkrete formulering som denne forespørgsel, så var den blevet afvist. For hvad er løfter, og hvem skal i givet fald afgøre, om disse løfter er opfyldt og i hvilken udstrækning og hvornår?

Det er vel først og fremmest en opgave for vælgerne og ikke noget, et mere eller mindre tilfældigt flertal her i Folketinget seriøst kan tage stilling til. Så kunne man jo lige så godt

have vedtaget, at Jorden er flad. Det ville have samme virkning.

Som min gamle ven, det tidligere mangeårige medlem af dette høje Ting, nu afdøde Jens Risgaard Knudsen, ville have sagt, hvis han havde oplevet denne seneste produktudvikling af Folketingets arbejde: Dette er ikke et parlament. Det er et hus uden ledelse.

Jeg mener med andre ord, at vi aldrig skulle have haft denne forespørgselsdebat. Ikke sådan at forstå, at vi i Socialdemokratiet ikke vil diskutere vore valgløfter og den efterfølgende opfyldelse heraf. Slet ikke. Det gør vi gerne. Og det har vi som bekendt haft rig lejlighed til at gøre, specielt efter finanslovsforliget i november.

Men spørgsmålet er jo, om en regering overhovedet giver valgløfter. Det gør den ikke i min verden. Og formentlig heller ikke, når det kommer til stykket, i Enhedslistens eller andres verdener. Det er jo partierne, der giver løfter, partier, som går til valg på deres politik. I selve valgkampen laver regeringen jo ikke politik. Partierne diskuterer, giver løfter, kommer med forslag osv. Vælgerne sætter deres kryds, og når valgresultatet foreligger, kan der dannes regering.

Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre fik befolkningens opbakning til at videreføre deres politik ved folketingsvalget i marts 1998. Men vi er en mindretalsregering, der som bekendt må gennemføre sin politik med skiftende flertal.

Pinsepakken blev således gennemført med Enhedslisten og Socialistisk Folkeparti, og finanslovsforliget blev som bekendt indgået med Venstre, Det Konservative Folkeparti, CD og Kristeligt Folkeparti.

I Folketinget gælder således den enkle regel, som også bliver brugt mange steder ude i det åbne land, at der skal være flertal for de forslag, man ønsker gennemført. Så enkelt er det. Det er jo ikke alt, der bliver foreslået i politik, der kan gennemføres. Men er det så løftebrud?

Når nu Venstres formand, hr. Anders Fogh Rasmussen, der går ind for minimalstaten og har minimalstaten som sin målsætning, ikke allerede har gennemført den, er det så, fordi hr. Anders Fogh Rasmussen og Venstre ikke har holdt løfterne? Eller er det, fordi hr. Anders Fogh Rasmussen endnu ikke har fundet tilslutning til sin politik?

Eller når nu hr. Frank Aaen, der i sit tidligere liv kæmpede for den socialistiske verdensrevolution og indførelsen af det kommunistiske

samfund, endnu ikke har nået disse mål, er det så, fordi hr. Frank Aaen og hans kammerater ikke har holdt deres løfter? Eller er det, fordi de ikke har fået tilslutning? Ja, jeg spørger bare.

Derfor må vi give os selv som politikere den mulighed at kunne debattere og rejse synspunkter, uden at vi nødvendigvis skal stå til ansvar samme dag eller dagen efter. Det ville jo udhule hele den politiske debat fuldstændig. Vore vælgere forventer både markering af politiske værdier og visioner. Men hvor bliver de af i sådan en sammenhæng?

Og hvad med de lange linjer, der efterfølger de gradvis skal omsættes i praktisk politik? Ja, her gælder den gamle regel om, at politik er mulighedernes kunst, her gælder den enkle Christiansborgfilosofi: Man skal altså kunne tælle til 90.

Regeringer skal som bekendt måles på deres evne til at kunne omsætte deres programmer og regeringsgrundlag i praktisk politik i samarbejde med Folketingets partier. Og hvis vi går tilbage til det regeringsgrundlag, som er den nuværende regerings program, vil jeg for god ordens skyld repetere, hvad der sker, før et sådant program kan laves. Det kunne jo være, der var andre partier her i salen, der med tiden har lyst til at prøve denne øvelse. Og jeg røber vel ikke nogen hemmelighed ved at sige, at denne regering består af to partier, men dog ikke mere forskellige, end at vi kan samles om en stærk kerne af økonomisk og social ansvarlighed.

Et sådant regeringsgrundlag kan jo ikke laves ved, at man tager valgprogrammerne for Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet og så sætter en hefteklamme i oppe i øverste venstre hjørne. Er det så løftebrud?

Men som det bl.a. fremgår af en meget fin oversigt i Morgenavisen Jyllands-Posten den 18. oktober sidste år, er der god sammenhæng mellem, hvad Socialdemokratiet sagde i valgkampen, hvad der står i regeringsgrundlaget, og hvad regeringen har gennemført.

Men hykleriet i den opblæste debat om løftebrud kender åbenbart ingen grænser. Hvad med Venstres mange ufinansierede løfter? Hvad med løfterne om massive skattelettelser? Og hvad med De Konservatives? Er de opfyldt? Og hvad med de nye overbud? Og så er jeg i øvrigt slet ikke sikker på, at det overhovedet har nogen virkning for forespørgerne for Enhedslisten, om Socialdemokratiet har levet op til sine valgløfter eller ej.

Når alt kommer til alt, handler det jo slet ikke om løfter og resultater, men om en afgørende forskel i politisk praksis mellem et parti som Socialdemokratiet på den ene side og de venstresocialistiske og kommunistiske kræfter i Enhedslisten på den anden. Det er et spørgsmål, om man skal vente med at bevæge sig, til man kan tage det store spring fremad, eller man skal tage det muliges små skridt med de omkostninger, det indebærer.

Socialdemokratiet har altid stået for det sidste, og derfor har vi bragt samfundet dertil, hvor vi er nu, mens man andre steder har valgt en anden strategi, og derfor er man aldrig kommet ud af stedet.

Og Socialdemokratiets linje går helt tilbage til de første socialdemokratiske regeringer . . .

Anden næstformand (Henning Grove):
Taletiden er 5 minutter!

Jacob Buksti (S):
Da man endelig i 1936 sammen med Det Radikale Venstre vandt flertallet både i Folketinget og Landstinget, udtalte statsminister Stauning således meget rammende i Ugejournalen den 11. oktober 1936, og jeg citerer: . . .

Anden næstformand (Henning Grove):
Ja tak!

Jacob Buksti (S):
»Man kan altså ikke vente bøddel, økse og rød bro bragt i anvendelse. Man kan ikke engang vente, at Socialdemokratiets program . . .«

Anden næstformand (Henning Grove):
Man kan altså heller ikke tilsidesætte formanden!

Jacob Buksti (S):
Jeg er færdig. Må jeg ikke have lov til at . . .

Anden næstformand (Henning Grove):
Vi er gået næsten 1 minut over, og vi kender taletiden her.

Jacob Buksti (S):
O.k.

(Kort bemærkning).
Søren Søndergaard (EL):
Nu forstår jeg, at årsagen til problemerne er, at vi er et hus uden ledelse, fortæller hr. Jacob

Buksti. Det er det, der er problemet. Det er derfor, vi har den her forespørgsel. For havde det været i hr. Jacob Bukstis udvalg, var den blevet afvist. Den var slet ikke kommet til behandling.

Jeg har bare ét spørgsmål til hr. Jacob Buksti: Hvordan stemte den socialdemokratiske folketingsgruppe, da spørgsmålet om fremme af den her forespørgsel var oppe i Folketingssalen? Hvordan stemte den socialdemokratiske folketingsgruppe til det spørgsmål?

Og så må jeg jo konstatere, at hr. Buksti ikke har læst forespørgslen. Forespørgslen lyder: Hvad kan statsministeren oplyse om opfyldelse af valgløfterne fra marts 1998? Det kan også formuleres på nudansk: Hvordan synes I selv det går? Det er sådan set bare det, vi vil have en diskussion om. Hvordan synes I selv det går? Og efter 30-40 indlæg har jeg forstået på den socialdemokratiske folketingsgruppe, at det går fantastisk godt!

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det er jo fuldstændig rigtigt, at man skal have 90 mandater for at kunne gennemføre sin politik. Men forsøgte Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre i forbindelse med finansloven at afprøve mulighederne for, om der var 90 mandater sammen med SF og Enhedslisten? Nej, det gjorde man ikke. Der var proforma-snak. Der blev forelagt alle mulige herlige statistikker om, hvor meget man ville skære ned på boligstøtten. Det var ikke forhandlinger. Man undlod at prøve, om man kunne få et flertal sammen med SF og Enhedslisten.

Vi sagde til regeringen: Vil I lave en arbejdsmarkedesreform, så lad os tage udgangspunkt i det, som SiD har foreslået. Det kan vi faktisk bakke fuldstændig op om. Det blev ikke engang kommenteret. Vi sagde: Vil I bevare efterlønnen, så kom til os. Vi skal levere jer de stemmer, der skal til. Man hørte ikke på os. Vi sagde: Vil I have flere hjemmehjælpere og flere pasningspladser til børnene og en bedre indsats for sundheden, så er vi parat. Vi hørte aldrig et forslag. Vi hørte aldrig fra jer. Man prøvede ikke at få 90 mandater. Man skulle lave det sammen med Venstre og De Konservative, og derfor blev det så katastrofalt.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det undrer mig, at hr. Buksti indleder sin ordførelse med at skælde ud på Enhedslisten og

erklære, at den her forespørgsel burde have været afvist. For hvis det virkelig er Socialdemokratiets opfattelse, at den her forespørgsel slet ikke burde have fundet sted, hvorfor har man så valgt at trække hele folketingsgruppen i salen, som én efter én er gået på talerstolen, hvis denne forespørgselsdebat var så inderlig overflødig?

Næh, Socialdemokratiet har med sin adfærd dokumenteret, at Enhedslisten har ramt den allermest ømme tå i hr. Bukstis og Socialdemokratiets sko, nemlig den tå, hvor der står meningsmålinger på, hvor der står vælgerflugt på, fordi Socialdemokratiet siden valget også i befolkningen – ikke kun her i Folketinget, men også i befolkningen – er blevet afsløret som dem, der gik til valg på noget, de alligevel ikke agtede at holde. Derfor tror jeg, at hr. Buksti og Socialdemokratiet har følt sig kaldet til at trække hele den socialdemokratiske folketingsgruppe i salen i dag, og derfor er denne forespørgsel jo selvfølgelig ikke ligegyldig.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Til hr. Søren Søndergaard: Jamen jeg kan trøste hr. Søren Søndergaard med, at jeg har læst teksten. Men hvis det er sådan, hr. Søren Søndergaard læser teksten: Hvad kan statsministeren oplyse om opfyldelse af valgløfterne fra marts 1998, så kan man jo sådan set opfatte det, som om statsministeren også skal redegøre for opfyldelsen af Enhedslistens valgløfter. Så derfor kan jeg bare spørge hr. Søren Søndergaard: Hvordan synes I selv det går? Hvordan synes I selv det går her i dag? Der er gang i den, ikke?

Og i øvrigt skal hr. Søren Søndergaard være klar over, at der stemmes normalt ikke om, hvorvidt man fremmer en forespørgsel eller ej, og i øvrigt er det ikke set siden krigen, at der er nogen, som har nægtet nogen med mere eller mindre fantasifulde forslag at få dem fremmet. Men derfor må jeg jo godt have lov til at konstatere, at det er et forholdsvis absurd show, som er i gang.

Og til hr. Frank Aaen: Jamen den her diskussion har vi jo haft. Jeg ved godt, hr. Frank Aaen har svært ved at huske historien. Det er svært for hr. Frank Aaen at huske, at han faktisk startede med at sige, at Enhedslisten ikke ville være med, og derefter forventede, at vi andre skulle komme og sige: Ih, vil I ikke gerne være med?

Jeg deltog i et møde med hr. Frank Aaen, som jeg har omtalt her fra denne talerstol tidli-

gere, i noget så eksotisk som Socialistisk Arbejderparti på Nørrebro den 15. oktober, 14 dage før det overhovedet gik i gang, hvor hr. Frank Aaen konstaterede, at Enhedslisten havde besluttet ikke at indgå i forhandlinger med den her regering. Jamen så er der ikke 90 mandater, i hvert fald ikke til venstre – ja, det er der så til Venstre, men det er et andet Venstre.

Endelig vil jeg bare sige til hr. Kim Behnke: Jamen altså, vi sætter stor pris på at diskutere her i salen. Og så vil jeg blot sige det, jeg ikke fik sagt før, nemlig at Socialdemokratiets politiske linje går helt tilbage til de første socialdemokratiske regeringer. Derfor kunne statsministeren Stauning den 11. oktober 1936 i Ugejournalen udtale følgende:

»Man kan altså ikke vente bøddel, økse eller rød bro bragt i anvendelse. Man kan ikke engang vente Socialdemokratiets program forebragt Rigsdagen. Man må, som det før er sagt, forsone sig med et folkeligt, demokratisk arbejde, således som det passer med de to regeringspartiers fælles anskuelse.«

Det var på det tidspunkt, hvor Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet for første gang havde opnået flertal i denne Rigsdag. Så sådan var det i 1936. Sådan er det fortsat. Det har altid og bør altid være et anliggende mellem vælgerne og Socialdemokratiet, hvordan man bedømmer Socialdemokratiets politik, og det er vi helt trygge ved; det viser historiens forløb.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hr. Bukstis indlæg var bemærkelsesværdigt og gav stof til eftertanke. Jeg forstår, at den socialdemokratiske ordfører ikke finder, at Socialdemokratiet og regeringen har begået nogen fejl af nogen art, endsige løftebrud.

Må jeg så ikke i al stilfærdighed spørge hr. Jacob Buksti: Hvordan kan det så være, at et folketingsmedlem ved navn hr. Poul Nyrup Rasmussen har givet offentligheden en klar undskyldning? Var det statsministeren? Var det partiformanden? Eller var det bare folketingsmedlemmet, der gav en klar undskyldning? Hvad var baggrunden, og hvad er det, statsministeren, partiformanden for Socialdemokratiet, har fundet anledning til at undskylde?

Jeg forstår, det ikke ligger i den socialdemokratiske tankeverden, at der overhovedet har været noget at undskylde, men ikke desto mindre har landets statsminister altså givet en offentlig undskyldning til vælgerne.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal medgive hr. Buksti, at der er lidt grotesk over denne her diskussion, men jeg synes nu nok, at Socialdemokratiet selv bidrager meget til festen desangående.

Jeg mener, der er jo en del mennesker uden for det her hus, der er mange her udenfor, der faktisk føler, at der er et problem i forholdet mellem dem og så deres gamle Socialdemokrati. Der er mange mennesker, der føler, at de er blevet svigtet, at der er tale om, at en regering er løbet fra de løfter, de mente der var givet til dem.

Hvad er det svar, de får? Det er et citat af Thorvald Stauning fra 1936. Der var tidligere i debatten en forklaring fra hr. Jan Petersen om, at hvis det her er løftebrud, er hele den socialdemokratiske historie i det her århundrede ét stort løftebrud.

Jeg tror virkelig, at de vælgere, de mennesker derude omkring, føler sig vældig tilfredsstillet af den forklaring.

Og tror hr. Jacob Buksti virkelig, at det er den måde, den form for forklaringer, der kan få Socialdemokratiet ud af det hængedynd, man er kommet ud i?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg tror, de danskere, der stemmer til folketingsvalgene, er fuldt ud klar over, at hvis man skal gennemføre ting i Folketinget, så kræver det 90 mandater. Den type nedvurdering af dem, der stemmer i Danmark, har jeg ikke lyst til at bidrage til. Det er sådan, som hr. Jacob Buksti opfatter situationen, at enhver kan gå ud og love hvad som helst, og hvis man ikke har mandater til det, så er det bare ærgerligt.

Men problemet i det her tilfælde er jo, at regeringen satte sagen på spidsen i valgkampen. Regeringen satte sagen på spidsen og sagde: Det, det her drejer sig om, er: Er det den her type politik, den solidariske, velfærdssamfundet, vi vil gennemføre, eller er det den modbydelige borgerlige, reaktionære strammings- og nedskæringspolitik, der skal gennemføres? Og vælgerne sagde knebent ja tak til det solidariske samfund.

Så er spørgsmålet, om de 90 mandater var der. Og det er de jo. Der var 90 mandater for at fastholde efterlønnen som en solidarisk ordning og ikke en individuel forsikringsordning, og det er jo det, der er det helt principielle ændrings-

indgreb i efterlønsordningen, det er den fundamentale ændring, og der var 90 mandater for at sikre mod yderligere stramninger i dagpengene oven på de stramninger, der blev gennemført sidste gang og gangen før. Og der var et flertal på 90 mandater for at sikre imod, at der blev skåret yderligere ned i hjemmehjælpen ude i kommunerne.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg synes, de korte bemærkninger her i sig selv bekræfter den pointe, som jeg havde, men som åbenbart ikke er trængt ind. Jeg har ikke sagt noget om, at vi ikke skal diskutere, og at Socialdemokratiet ikke er villigt til at diskutere sin politik. Spørgsmålet er bare, om det er her. Spørgsmålet er, om det er rimeligt, at et flertal af partier kan sætte sig ned og sige, at nu skal man sætte sig ned og diskutere ét enkelt parti, når det er sådan, at det præcis er et anliggende mellem det konkrete parti og så vælgerne.

Fru Pia Christmas-Møller bekræfter det jo selv i det spørgsmål, fru Pia Christmas-Møller stiller, hvordan det kan være, at der er et enkelt folketingsmedlem, som fru Pia Christmas-Møller så venligt omtaler statsministeren, som mener, at man skal undskylde over for befolkningen.

Jamen er det blevet undskyldt her? Nej, det er da, fordi det handler om, at det er spørgsmålet om, hvordan og hvorledes Socialdemokratiet diskuterer med sine vælgere. Spørgsmålet er, om det er noget, som er relevant at diskutere her i Folketinget. Det kan da blive ganske interessant, hvis vi skal til at diskutere Det Konservative Folkepartis forhold til sine vælgere, dem, der måtte være tilbage. Det synes jeg da var meget spændende, men det er garanteret en hurtigt overstået debat.

Og endelig – og det er også svar til hr. Holger K. Nielsen: Altså, vi er helt klar på diskussionen med vores vælgere. Men når det drejer sig om en forespørgsel til statsministeren: Statsministeren er statsminister for en regering, og det er den måde, statsministeren må reagere på.

Til sidst til fru Jette Gottlieb, som mener, at det er et udtryk for en nedvurdering, at man skal kunne tælle til 90, så ved jeg ikke, om det er herinde, jeg nedvurderer nogen, men det skal jeg lade være med at sige mere om. Jeg skal bare bede fru Jette Gottlieb tænke over, hvad langtidsholdbarheden er i den operation.

Som fru Jette Gottlieb siger, er der 90 mandater her. Ja, det er muligt, men i hvor lang tid, i hvor lang tid? For Socialdemokratiet gik det jo netop ud på at sikre, at der kom langtidsholdbarhed i det, så vi fik forpligtet en række partier, som faktisk går ind for at afskaffe efterlønnen, men det er måske forbigået fru Jette Gottliebs opmærksomhed, eller også tror fru Jette Gottlieb måske på baggrund af den her debat, at Enhedslisten vil blive så stor, at der næste gang virkelig vil være 90 mandater?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Jacob Buksti, forklarede før, at det her var et hus uden ledelse. Det blev ikke klart formuleret, men det må jo være en selvkritik, eller er Socialdemokratiet ikke en del af dette hus' ledelse?

Hvad skulle den bemærkning til for? Hvad var grunden andet end at sige: Vi vil ikke benytte den her lejlighed til at diskutere det, der er sat på dagsordenen.

Og hvad er det så, der er blevet sat på dagsordenen? Hr. Jacob Buksti spørger os, hvordan vi synes det går. Vi synes ikke, det går særlig godt, kan jeg sige til hr. Jacob Buksti. Vi synes faktisk, det går utrolig dårligt med en række sociale spørgsmål, med opbakning til en solidarisk model i befolkningen, fordi folk føler sig svigtet og efterlyser klare meldinger. Vi synes ikke, det går særlig godt, og det er det, vi ønsker at diskutere.

For Socialdemokratiets politik og regeringens politik er jo ikke bare et spørgsmål mellem Socialdemokratiet og vælgerne. Det er også et spørgsmål om forholdet til Folketinget, hvilket parlamentarisk grundlag man har. Og det er det, vi diskuterer. Derfor ønsker vi denne debat, og jeg synes, at hr. Jacob Buksti skulle tage og deltage i den. Så kan det være, han kan få overbevist nogen. Det kan han ikke, hvis han undlader at deltage.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Nej, må jeg sige til hr. Buksti, denne diskussion om valgløfter er ikke bare om forholdet mellem et parti og dets vælgere. Det er et forhold, der angår os alle sammen, om politisk hæderlighed. Kan man stole på, hvad politikere siger? Men det er også et forhold, der angår Enhedslisten og SF, for det var jo en valgkamp, der endte med at konkludere stjerneklart: dem eller os.

Når statsministeren sagde »os«, mente han Socialdemokratiet, De Radikale, SF og Enhedslisten. Det var de partier, der tilsammen skulle være et alternativ til Venstre plus fru Pia Christmas-Møller – ja, plus fru Pia Christmas-Møller, men helt ud til fru Pia Kjærsgaard. Det var »os«, og vi var med i »os«.

Derfor er vi pikerede over den udvikling, der er sket, siden vi var med til at pege på, at den her regering kunne få lov til at fortsætte. For det gjorde vi jo bl.a. på baggrund af de løfter og de udsagn, der blev givet i valgkampen.

Så om mødet nede i kælderens – jeg kan jo godt prøve at bilde befolkningen ind, at det er Enhedslistens skyld, at man var nødt til at gå til Venstre og De Konservative. Må jeg bare minde hr. Buksti om, at vi kom til forhandlingerne, da man indbød os, og det var først, da der ikke var noget at forhandle om overhovedet, at vi gik.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Jacob Buksti havde helst været fri for den her forespørgsel. Jeg synes, den er væsentlig. Ikke alene fordi den handler om, hvordan vi ser en regering, der bryder sine valgløfter, men også en regering, der ikke engang vil stå ved, hvad den selv gør.

Vi hører gang på gang f.eks. fra regeringens repræsentanter og også fra fru Lissa Mathiasen her på talerstolen, at almindelige folkepensionister ikke vil blive ramt af nedskæringer i boligydelsen.

Så tager fru Lissa Mathiasen nogle tilfældige tal. Der ligger nogle tal i bilagene – dem kender hr. Jacob Buksti muligvis også godt – som viser, at den almindelige folkepensionist med 105.000 kr. i indtægt og 30.000 kr. i husleje mister 1.000 kr. om året. En almindelig folkepensionist. Ikke desto mindre hører vi gang på gang fra boligministerens side, nu også fra fru Lissa Mathiasens side, at almindelige folkepensionister bliver ikke ramt.

Det er jo ren manipulation. Det er en ny og meget ubehagelig form for politisk metode, man har indført i dansk politik, hvor man ikke alene bryder sine løfter, men heller ikke vil stå ved, hvad man gør. Man vil ikke erkende det faktiske indhold. Det synes jeg man burde holde sig for god til.

Jeg vil gerne spørge hr. Jacob Buksti, om han måske ikke kunne tale med fru Lissa Mathiasen og boligministeren om, om ikke denne praksis

med vildledning af befolkningen kunne høre op.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Det er jo meget forfriskende også at se stort set hele Enhedslistens folketingsgruppe på talerstolen, især når der ikke er så mange, som der er socialdemokrater.

Det, jeg egentlig mente med at spørge, hvordan man selv synes det går, var sådan set ikke, hvordan man synes det går ude i samfundet; det var, hvordan det gik med jer selv.

Nu skal vi jo ikke holde Oxfordmøde, men jeg har fornemmelsen af, at det er det, det handler om, fordi det handler jo ikke om regeringen, selv om det er det, man siger der står i forespørgslen. Det handler om Socialdemokratiet, ikke? Jeg tillod mig så bare at forsøge at finde ud af, hvordan og hvorledes stemningen var i Enhedslisten, men der er den jo forhåbentlig god, for der har man sådan set ikke ansvaret for så meget.

Og uanset hvad hr. Frank Aaen bliver ved med at sige, så har hr. Frank Aaen i hvert fald det forklaringsproblem, at ingen af dem, som deltog i forhandlingerne om finansloven, opfattede det sådan, at hr. Frank Aaen var interesseret i at indgå i forhandlingerne.

Uanset hvad hr. Frank Aaen siger, at hr. Frank Aaen har fået af åbenbaringer senere hen, vil jeg bare sige til hr. Frank Aaen: Den opfattelse, vi, som sad på den anden side, fik, var, at der ingen interesse var. Jo, hvis det var sådan, at regeringen fuldstændig forlod halvdelen af sin politik; men det gjorde regeringen jo ikke. Så hold nu op, vil jeg sige til hr. Frank Aaen, det nytter ikke noget med den dér historieforfalskning.

Og det samme til hr. Keld Albrechtsen, som er meget optaget af, at man ikke skal manipulere med tallene. Det synes jeg så heller ikke hr. Keld Albrechtsen skal, for det fremgår jo klart af de samme tal, at den enlige folkepensionist med henholdsvis en indkomst på 94.000 kr. og 105.000 kr. kommer ud med et pænt nul, ja endda en forbedring.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Hr. Jacob Buksti efterlyser langtidsholdbarheden i de løsninger, der bliver valgt, og giver det som grund til, at man ikke turde gøre sig nogen som helst overvejelser sammen med de eksiste-

rende 90 mandater til venstre på alle de sociale områder.

Men han er jo i gang med en selvopfyldende profeti her, for det, der er ved at ske her, er jo, at man støt og roligt sætter sit flertal til side; man mister simpelt hen den troværdighed, man har i befolkningen. Man mister den opbakning, man havde, ikke til en abstrakt situation, men til et Socialdemokrati, der lagde op til at føre en social og solidarisk politik. Det er det, man mister sin opbakning til, og dermed sætter man jo i samme øjeblik hele den langtidsholdbarhed fuldstændig over styr.

Og der undrer det mig så, når man i en debat om, hvad der foregik under finanslovforhandlingerne, siger: Jo, Enhedslisten krævede, at vi skulle lægge hele vores politik til side. Det er jo det samme som at sige: Den politik, der blev fremlagt ved finanslovforhandlingerne, var Socialdemokratiets egen politik; den står vi ved.

Det er det, hr. Jacob Buksti nu står og siger: Vi skulle lægge hele vores politik til side, hvis vi skulle i forhandlinger med venstrefløj.

Nej, man skulle fastholde sin politik i stedet for at lægge den nye politik frem i finanslovforhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg kan godt forstå, at hr. Jacob Buksti har det vanskeligt i denne her debat. Jeg kan også godt forstå, at han i sit ordførerindlæg forsøgte at dreje det over på noget andet, på huset og på ledelsen og mange andre ting end det, det egentlig handler om.

Jeg vil godt spørge hr. Jacob Buksti om to ting. For det første: Kan hr. Jacob Buksti give os en sådan forbrugervejledning med hensyn til, hvornår personen Poul Nyrup Rasmussen udtaler sig som statsminister, hvornår han udtaler sig som socialdemokratisk partiformand, og hvornår han udtaler sig som almindeligt, menigt folketingsmedlem? Det kunne være ganske rart at få den oplysning – og i øvrigt løbende – så kan vi forholde os til det.

Men denne her hr. Poul Nyrup Rasmussen har jo ikke desto mindre, uanset hvilken kasket det så har været under, fundet anledning til at give en offentlig undskyldning. Jeg vil gerne spørge hr. Jacob Buksti: Står hr. Jacob Buksti og Socialdemokratiet bag den offentlige undskyldning?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Hr. Jacob Buksti har meget travlt med at sige, at når man gik med til efterlønsforringelsen, så skyldtes det, at man nærmest blev tvunget til det, og man kunne forstå, at det var, fordi Enhedslisten ikke ville være med i forhandlingerne.

Jeg synes heller ikke, det var klogt, det, man gjorde fra Enhedslistens side, men, vil jeg sige til hr. Buksti, der var dog trods alt stadig væk en mulighed for at satse på det, man kaldte et kludetæppeforlig. Jeg ved simpelt hen, at det var en alvorlig overvejelse i regeringen langt henne i forløbet.

Det var for os meget overraskende, at man alligevel satsede på et stort forlig med partiet Venstre, og hr. Buksti må da så indrømme, ikke sandt, at problemet ligger i, at man valgte den måde at forhandle på, at ville man lave det store forlig, så blev man også indskibet i disse her forringelser.

Og vil hr. Buksti ikke også medgive, at mange mennesker uden for det her hus måske har det lidt underligt med, at regeringen – eller Socialdemokratiet – fik sin valgsejr ved at køre en meget skarp konfrontation med partiet Venstre: dem og os – to forskellige menneskesyn, og så trekvart år senere laver et kæmpestort forlig med partiet Venstre. Det skaber da forvirring rundt omkring, ikke sandt?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg synes, en række af bemærkningerne her præcis afslører min tidligere pointe, nemlig at det her til syvende og sidst slet ikke handler om løfter eller opfyldelse af løfter, men er et spørgsmål om politisk praksis.

Det er klart – og det vil jeg gerne medgive hr. Holger K. Nielsen – at en af mulighederne var et kludetæppe i forbindelse med finansloven. Men det er også en vurdering fra regeringen af, hvordan og hvorledes man sikrer langtidsholdbarheden af en række af de mål, regeringen faktisk havde, herunder en sikring af efterlønnen for de grupper, som vi mener har et behov for, at efterlønnen er der.

Vores vurdering var, at det var afgørende at få hægtet de partier, som faktisk gik til valg på at afskaffe efterlønnen, op på en bevarelse af efterlønnen. Det mener vi faktisk lykkedes, og det er da også de meldinger, vi har hørt fra især partiet Venstre siden hen. Jeg ved godt, at De

Konservative er lidt mere løse i fugerne, men det ligger jo til dem.

Men vi tror på, at det er ansvarlige partier – og det er seks partier, der står bag – og det var det, der var afgørende for os. Det er derfor, jeg mener, at der er en afgørende forskel på, hvorvidt man tager de små skridt, eller om man vil stå og vente på det store spring fremad. Hvis det er sådan, at man står og venter på det store spring fremad, så kommer man aldrig nogen steder, fordi den situation vil aldrig nogen sinde eksistere.

Derved kommer jeg så tilbage til fru Jette Gottlieb. Jeg synes, det er en fantastisk formulering, som står i Enhedslistens valgprogram om, hvad Enhedslisten vil: Enhedslisten vil slå for enhver forbedring og imod enhver forringelse. Men så bliver det jo en lille smule svært, for når man skal lave sådan en sammenkogt ret som et forlig, så er der normalt lidt af hver slags i. Og derfor har Enhedslisten jo gennem sin praksis automatisk meldt sig ud.

Til sidst vil jeg til fru Pia Christmas-Møller, da man åbenbart kan stille mange mærkelige og mange, skal vi sige, meget spidsfindige spørgsmål fra Folketingets talerstol, sige: Vi er i Socialdemokratiet fuldstændig trygge ved statsministeren; det er jo derfor, vi har ham. Og også ved vores partiformand; det er derfor, vi har ham. Og det er altså samme person, og jeg er helt overbevist om, at statsministeren ikke lider af personlighedsspaltning.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Hr. Buksti skal have tak for, at vi nu er kommet væk fra den dødssyge søforklaring om, at det var en bemærkning i en kælder, der gjorde, at det blev til et finanslovforlig med V og K. Det er jeg tilfreds med.

Derfor går vi lidt videre i historien. Vi er kendte jo på et tidspunkt i forhandlingerne, at regeringen havde lagt sig fast på, at den ville gennemføre nogle ting, vi ikke kunne være med til, sammen med V og K. Hvad var vores råd så til regeringen? Det var det helt enkle: Flyt efterlønnen og arbejdsmarkedsreformen ud af finanslovforhandlingerne. Gennemfør det på et andet tidspunkt, hvis ikke vi kan forhindre jer i at gøre det. Så kunne vi lave en finanslov som et kludetæppe, som vi gjorde for 2 år siden.

Det var tilbuddet til jer. Vi var faktisk overordentlig fleksible, pragmatiske. Vi sagde: Lad dog være med at lave et kæmpestort finanslov-

forlig. Tag tingene væk, og så gennemfører vi en lille finanslov som et kludetæppe, som vi gjorde for 2 år siden. Efter de sidste bemærkninger her fra hr. Jacob Buksti så skulle man jo nærmest tro, at den socialdemokratiske ordfører har glemt, at vi faktisk har gennemført adskillige store aftaler, herunder pinsepakken, og en aftale om finanslov for 2 år siden. Så selvfølgelig kan det lade sig gøre. Men det var regeringens eget valg, at de gik over til Venstre og De Konservative.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er meget skuffet over, at hr. Jacob Buksti nu også begiver sig ud i manipulationerne med tallene, for hr. Jacob Buksti finder en gruppe af pensionister, som han mener ikke bliver ramt af nedskæringer.

Det er rigtigt, hr. Jacob Buksti, at der i tallene står, at en pensionist med 105.000 kr. i indkomst og 40.000 kr. i husleje ikke taber boligydelse. Det er fuldstændig korrekt, og det har vi heller aldrig bestridt.

Men det er også korrekt – og det er det, der er det alvorlige, hr. Jacob Buksti – at en pensionist med 105.000 kr. i indkomst og 30.000 kr. i husleje, f.eks. en pensionist med en lille smule ATP og en dårlig vedligeholdt lejlighed på Vesterbro, faktisk mister 1.000 kr. om året i boligydelse. Det står i regeringens egne bilag, og derfor er det manipulation, at først fru Lissa Mathiasen og nu hr. Jacob Buksti bliver ved med at forsøge at skabe det indtryk, at almindelige folkepensionister ikke bliver ramt, når det lysende klart fremgår af de bilag, regeringen selv har forsynet Folketingets Boligudvalg med. Det er ikke en ordentlig måde at behandle debatten på.

Jacob Buksti (S):

Til hr. Frank Aaen: Jamen, det er jo fuldstændig guddommeligt. Hr. Frank Aaen står her og siger, at hvis vi bare flyttede efterlønnen og arbejdsmarkedsreformen ud, så kunne vi have lavet noget med Enhedslisten.

Hvad nu hvis det var afgørende for regeringen, at man fik en løsning på efterlønnen og arbejdsmarkedsreformen? Hvad nu hvis det var sådan, at mulighederne for at få en gennemgribende reform ville være større, hvis man havde det inde i forhandlingerne frem for ude? Det kunne jo godt være, at regeringen også havde nogle mål med at lave en finanslovforhandling.

Det er simpelt hen et slag i luften, og det er historieforfalskning, som hr. Frank Aaen her står og bliver ved med at sige. Det stod i avisen, og jeg tror, at alle, der deltog i forhandlingerne, er enige med mig i, at Enhedslisten havde meldt sig ud. Det modsatte var i hvert fald svært at få øje på. Men det kan da godt være, at man sidder derhjemme i studiekredsen, i mørkekammeret osv. og finder ud af, at man alligevel var med, for det burde man være. Men det var Enhedslisten altså ikke, hr. Frank Aaen; ellers skulle man i hvert fald have formuleret sig lidt anderledes.

Til hr. Keld Albrechtsens trøst er der ikke tale om manipulation. Hr. Keld Albrechtsen kan selv gå ind og se, at det, det drejer sig om, højest er 90 kr. om måneden. Det er det, det handler om for de pensionister, som hr. Keld Albrechtsen står og taler om.

Ulla Tørnæs (V):

Selv om denne her debat nu efterhånden har kørt i selvsving i et par timer, så vil jeg nu alligevel starte med at sige, at det er en vigtig debat, fordi den viser, der er grænser. Der er grænser for hvor meget, man kan tillade sig at snyde og bedrage befolkningen, hvor meget man kan tillade sig at tale mod bedre vidende, og hvor meget man kan udnytte befolkningens usikkerhed og frygt for fremtiden. Regeringen har for længst overskredet denne grænse.

Men lad mig alligevel begynde med åbent at erkende, at der i høj grad er sammenhæng mellem, hvad regeringen sagde i valgkampen, og hvad den har gjort siden hen. Sammenhængen er blot omvendt proportional. For sætter man omvendt fortegn foran det, regeringen lovede i valgkampen, passer det ret godt på regeringens faktiske handlemåde efter valget.

Havde statsministeren sagt, at regeringen ville straffe boligejerne og bilejerne, ville befolkningen have vidst, hvad den kunne vente. Men statsministeren sagde det modsatte.

Havde statsministeren sagt, at regeringen ville straffe de fornuftige mennesker, der har sparet op til deres pension, ville befolkningen have vidst, hvad den kunne vente. Statsministeren sagde det modsatte.

Havde statsministeren sagt, at han ville iværksætte et hårdt økonomisk indgreb straks efter valget, ville befolkningen have vidst, hvad man kunne vente. Statsministeren sagde det modsatte.

Og sådan kunne jeg blive ved. Listen over statsministerens mange løftebrud er jo nærmest uendelig. Faktisk har vi heller ikke på noget tidspunkt lagt skjul på, at vi mener, statsministeren på målstregen snød sig til regeringsmagten netop ved at afgive løfter og udstede garantier, som regeringen siden er løbet fra. Med andre ord: Det er åbenbart for enhver, ja, der er vel lige frem tale om en simpel konstatering, når det hævdes, at statsministeren har begået løftebrud over for vælgerne.

Disse mange løftebrud har ført til, at regeringen har mistet vælgerne tillid. Det skyldes i al sin væsentlighed, at regeringen ikke har spillet med åbne kort. Et er, at regeringen har mistet vælgerne tillid, men hvad værre er, ja, så medfører det rent faktisk, at statsministeren har bidraget til at skabe et særdeles uholdbart politisk debatklima, hvor det fremover er vanskeligt for statsministeren at komme ud af busken. Også når det gælder meget vigtige og for det danske samfund meget afgørende temaer.

Tag nu bare hele diskussionen om dansk medlemskab af ØMU'en, hvor statsministeren i den grad kredser om den varme grød uden at melde klart ud. Vi finder det særdeles bekymrende, at vi i dag står over for en på en måde handlingslammet statsminister, der ikke er i stand til at opstille en række klare mål og visioner for den nuværende regering, for hvad den nuværende regering ønsker at nå.

Alt dette skyldes i al sin enkelthed, at statsministeren med sine mange løftebrud i bagagen ikke har den nødvendige autoritet, tillid og respekt hos vælgerne. Det finder vi særdeles bekymrende.

I Venstre stiller vi os dog ikke til dommere over regeringen. I et demokrati er det befolkningen, der dømmer, og i Venstre overlader vi trygt dommen til befolkningen ved næste valg, for selv om vi er helt enige med forespørgeren i, at statsministeren har brudt en række valglofter, har vi svært ved at se, hvad Enhedslisten vil opnå med denne forespørgsel.

Hr. Frank Aaen har jo fra første færd gjort det klart, at Enhedslisten ikke vil vælte Nyrup-regeringen, altså en understregning af, at venstrefløjen fortsat er regeringens parlamentariske grundlag.

Dermed er det vel indlysende, at hele dagens debat for hr. Frank Aaen mere handler om at bejle til Socialdemokratiets utilfredse vælgere, end det handler om at stille regeringen til ansvar for de brudte løfter, og den slags interne

slagsmål mellem regeringen og dens parlamentariske grundlag, som vi nu har været vidne til i 2½ time, ønsker vi i Venstre ikke at deltage i.

Løftebruddene er og bliver til syvende og sidst en sag mellem statsministeren og hans vælgere og dermed ikke en sag, der bør optage Folketingets tid.

Derfor synes jeg hellere, vi skal bruge debatten i dag til at se fremad og til at diskutere en række emner, som har langt mere betydning for den enkelte danskers hverdag, end hvorvidt hr. Frank Aaen og Enhedslisten er fornærmet på statsministeren eller ej.

Med et efterhånden velkendt citat fra statsministeren om, hvorvidt vi ikke kan gøre det lidt bedre, vil jeg gerne fortsætte, for jeg er helt enig med statsministeren i, at det bestemt kan gøres bedre. Ikke bare for børnefamilierne, som statsministerens ord var møntet på, men også for de ældre, de syge og hele den danske samfundsøkonomi.

Betalingsbalancen har det dårligt. Regeringen har soldet det solide overskud, man overtog i 1993 på ikke mindre end 25 milliarder, op og har oven i købet vendt overskud til et underskud på hele 15 milliarder og dette med udsigt til yderligere forringelser i de kommende år.

Efter Venstres opfattelse skal vi producere os ud af underskuddet på betalingsbalancen. Der er behov for en målrettet indsats, som skaber mulighed for mere produktion og eksport.

Forudsætningerne herfor er en klar forbedring af virksomhedernes konkurrenceevne.

En klar forbedring af konkurrenceevnen forudsætter en sænkning af en række politisk bestemte omkostninger, der er pålagt erhvervslivet. Lad mig blot nævne et par konkrete forslag til forbedring af konkurrenceevnen:

Den ene milliard af provenuet fra de grønne afgifter, der endnu ikke er tilbageført, skal tilbageføres til virksomhederne. Finanslovaftalens målsætning om sænkning af virksomhedsbeskatningen fra 32 til 30 pct. skal gennemføres. Der skal gennemføres en liberalisering af elmarkedet. Desuden er der behov for mere forskning og udvikling i private virksomheder bl.a. gennem bedre skattemæssig behandling af udgifter til forskning og udvikling.

En sådan nødvendig, målrettet indsats over for virksomhedernes konkurrenceevne vil efter Venstres opfattelse have positiv betydning ikke bare for betalingsbalancen, men også for beskæftigelsen. En fortsat positiv udvikling i beskæftigelsen skal bl.a. understøttes af en langt

mere målrettet uddannelses- og efteruddannelsesindsats, der sikrer den nødvendige arbejdskraft.

Jeg kan forstå på formanden, at jeg må nærme mig min afslutning, og det vil jeg gøre ved at udstrække en hånd til statsministeren og dermed regeringen om et bredt samarbejde ved på vegne af Det Konservative Folkeparti, CD, Kristeligt Folkeparti og Venstre at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»I forlængelse af aftalen om finansloven for 1999 opfordrer Folketinget regeringen til et bredt samarbejde om en økonomisk politik, der gennem bedre konkurrenceevne kan skabe et solidt overskud på betalingsbalancen og fortsat fremgang i beskæftigelsen. Samtidig opfordres regeringen til et bredt samarbejde om forslag, der kan forbedre forholdene for børnefamilierne, sikre bedre hjemmehjælp og anden omsorg for de ældre og afkorte ventelisterne til sygehusene.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 35).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

I løbet af de sidste par timer lykkedes det da i hvert fald et par gange at få gjort hr. Frank Aaen klart, at regeringen ikke udskriver valglofter. Hvert parti fører sin egen valgkamp. Derfor er jeg utrolig ked af, at fru Ulla Tørnæs udslynger beskyldninger som, at regeringen har snydt og bedraget befolkningen, fordi den i valgkampen lovede sådan og sådan.

Det Radikale Venstre er medlem af regeringen og har sammen med Socialdemokratiet udarbejdet et regeringsgrundlag; det er det, vi regerer på sammen. Og forhåbentlig kan vi skaffe flertal for de fleste af vores ting her i Folketinget ved at arbejde enten til den ene eller den anden side i Folketingssalen.

Det Radikale Venstre gik til valg bl.a. på at love højere grønne afgifter også på biler. De, der stemte på Det Radikale Venstre, vidste udmærket, hvad de kunne vente sig. Vi har ikke

snydt og bedraget nogen. Vi har gennemført vores politik.

Skal vi ikke holde tingene adskilt – som fru Ulla Tørnæs også selv lagde op til – ved at sige, at det her en debat, der hører hjemme imellem vælgerne og partierne?

Regeringen regerer på sit regeringsgrundlag, og det er det, den skal dømmes på, og det er herinde, det foregår.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Vernersen (S):

Fru Ulla Tørnæs sagde her fra talerstolen: Hvor længe kan man snyde befolkningen? Hvor længe kan man snyde pensionssparerne? Hvor længe kan man snyde. En ualmindelig dårlig måde at udtrykke det på, at Folketingets partier snyder befolkningen. Folketingets partier er valgt af befolkningen og for befolkningen. Det troede jeg fru Ulla Tørnæs var fuldstændig klar over.

Lad mig i øvrigt sige: Her fra Folketingets talerstol sagde Venstres finanslovdør, hr. Thor Pedersen, at pinsepakken kostede pensionssparerne 30-40 mia. kr. Det sagde han ved finanslovdebatten. Det blev sagt til åbningsdebatten. Man kan læse det i Folketingets forhandling.

Jeg har stillet et spørgsmål til finansministeren for at få afklaret helt præcist, hvordan det nu hænger sammen med disse pensionssparere. Og i går svarede finansministeren skriftligt, at pinsepakken koster pensionssparerne mellem 1 og 2 mia. kr. om året. Der er dog et vist stræk fra 1 til 2 mia. kr. om året og til 40 mia., som hr. Thor Pedersen og nu også i dag fru Ulla Tørnæs har udbredt sig om her fra Folketingets talerstol.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Ja, Venstre blev snydt for regeringsmagten, og det er tilsyneladende også Socialdemokratiets skyld.

Der er vel også en mulighed mere, og den er, at vælgerne snød Venstre på baggrund af de løfter, Venstre afgav under valgkampen, f.eks. de mange rimelig dyre løfter om skattelettelse mange steder – ufinansieret – og hvor vi vel dårligt nok har set et eneste præciseret i Folketingssalen efter valget. Det er det ene.

Det andet er, at Venstres ordfører sådan lidt absurd stiller forslag til en vedtagelse, som på ingen måder kritiserer regeringen, og som ikke

udtrykker mistillid til regeringen, men samtidig holder Venstres ordfører en tale, der er fyldt med både kritik af regeringen og mistillid til regeringen. Hvorfor er der ikke mistillid i vedtagelsen? Hvorfor er der ikke kritik i vedtagelsen? Kan vi få forklaret, hvorfor Venstre siger ét og foreslår noget andet?

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Til hr. Jan Petersen vil jeg sige, at Venstre hvert år forud for finanslovforhandlingerne har fremsat sine forslag, og forud for de foregående finanslovforhandlinger fremlagde vi også vores finanslovsoplæg inklusive de skattelettelse, som vi var inde på i valgkampen. Så det er simpelt hen ikke korrekt, hvad hr. Jan Petersen siger.

Så vil jeg sige til fru Elisabeth Arnold: Jeg gjorde faktisk en dyd ud af i min ordførertale netop at skelne imellem, hvad jeg mente, statsministeren udtalte i valgkampen, og hvad regeringen så siden hen har gennemført.

Jeg er udmærket godt klar over, at fru Elisabeth Arnold ikke ønsker at blive taget til indtægt for de mange udtalelser, som kom fra Socialdemokratiets side i valgkampen. Det har jeg fuld forståelse for. Men ikke desto mindre så handler forespørgselsdebatten her i dag jo netop om de valgløfter, som blev udstedt, og derfor følte jeg mig forpligtet til at nævne en række af dem blot for at have noget at debattere ud fra.

Så siger hr. Jens Peter Vernersen, at jeg i min ordførertale skulle have spurgt, hvor længe man kan snyde pensionsopsparerne. Det har jeg nu ikke gjort. Jeg har blot konstateret, at statsministeren snød pensionsopsparerne ved at sige ét forud for valgkampen og så gennemføre noget andet straks efter valgkampen.

Så det er ikke et spørgsmål om, hvor længe man kan snyde pensionsopsparerne. Jeg tror såmænd, det er rigelig gået op for pensionsopsparerne, at med det indgreb, som pinsepakken indebærer, så kan det for mange ikke betale sig at spare op til deres pensioner. Det er noget, vi i Venstre beklager meget.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg vil i forlængelse af det, som hr. Jan Petersen var inde på, anbefale Venstre at lave en op-havsretssag mod Enhedslisten, fordi det er jo helt tydeligt, at det er Venstre, som har været først i den der kampagne om løftebrud.

Det startede jo allerede på valgnatten med vælgerbedrag. Det sagde fru Ulla Tørnæs jo heroppefra, og sådan er det ellers kørt hele vejen igennem. Derfor er det jo sådan set interessant, hvorfor Venstre ikke kan støtte Enhedslistens løftebrudsdagsorden, for de har jo selv kørt på den melodi hele tiden.

Men jeg vil spørge, om det slet ikke gør indtryk på fru Ulla Tørnæs og Venstre, når et dog nogenlunde anset dagblad som Morgenavisen Jyllands-Posten den 18. oktober sidste år havde sådan en fin oversigt over løfter osv. og skriver:

»Jyllands-Posten har med udgangspunkt i de løfter, som Nyrup enten selv gav i den intense valgkamp, eller som han støttede i officielle socialdemokratiske valgotater, udarbejdet en tjekliste over, hvor langt Nyrup er kommet med at føre løfterne ud i livet. Opgørelsen viser, at partiet generelt er godt på vej. På de fleste områder er regeringen i færd med at forhandle eller fremsætte lovforslag, der kan føre til, at løfterne bliver til noget.«

Og endelig, hvis man vil, kan man tage fra dagbladet B.T. fra den 12. marts 1998, hvor der også er sådan en tjekliste. Hvis man krydser af dér, så er 30 ud af de 36 gennemført eller ved at blive gennemført. Kun 6 halter endnu. Det er da sådan set godt klaret ét år efter.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Helt ærligt, fru Ulla Tørnæs, er det ikke hykleri at stille sig op her og sige, at nu vil man gøre noget for de ældre, for børnefamilierne, for de syge, og så i forlaget til vedtagelse henvise til den sidst indgåede finanslovaftale, hvor der ikke er afsat én krone, ikke én krone til forbedringer for de ældre, for de unge, børnefamilierne, for de syge?

Jamen, der må da være grænser for, hvad man kan stille sig op her og sige. Det er jo helt på linje med de værste løftebrud fra valgkampen, når man på den måde signalerer, at man gerne vil gøre noget, når man lige har gjort det stik modsatte, nemlig at de penge, der var til rådighed, har man majsommeligt kun givet til dem, der ikke er pensionister, til dem, der ikke specielt er børnefamilier eller syge, men derimod til erhvervslivet, til aktieejerne, til storlandmændene.

Jeg synes, der må være en grænse.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Når man lyttede til fru Ulla Tørnæs her fra lærerstolen, så kunne man næsten fristes til at tro, at der igen var udskrevet folketingsvalg.

For det var i hvert tilfælde argumenter, der hører hjemme i en valgkamp. Der var en stribe løfter – og ud over det – fornuftige løfter, synes jeg for øvrigt. Det var da glimrende ting, der var fremme på bordet.

Samtidig var der en række løfter om skattelettelser. Og uden blot at få henvisninger til Venstres finanslovsforslag fra sidste år og forrige år og forrige år igen, som vi jo plejer at få i den sammenhæng, så vil jeg gerne spørge Venstre som parti til Venstre og ikke kun som medfor-slagsstiller til vedtagelsen: Hvordan havde man tænkt sig, at finansieringen af alle de her gode ting skulle være? For på et eller andet punkt når man vel til at måtte sige: Vi vil gøre en masse ting bedre. Det er absolut positivt. Og så vil vi lette beskatningen på en række områder. Men hvordan hænger det sammen? Hvor kommer pengene fra?

Jeg synes, det ville være interessant at få løftet det der slør herfra, medmindre der er tale om en række valgløfter, der skal genbruges, når vi får et valg.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Jeg vil starte med at sige til hr. Jacob Buksti, at grunden til, at vi ikke kan stemme for hr. Frank Aaens dagsorden, alene er af den årsag, at hr. Frank Aaen har lagt op til et cirkus her i Folketingssalen i dag, som vi ikke agter at deltage i.

Og derfor har vi netop med et fælles forslag til vedtagelse sammen med tre øvrige partier givet regeringen en udstrakt hånd til at fortsætte det brede samarbejde om en række reformer, som vi indledte med finanslovsaftalen fra 1999, og den udstrakte hånd håber jeg da bestemt regeringen vil tage imod.

Det bringer mig så til at svare på hr. Frank Aaens spørgsmål om, hvad det er, Venstre vil:

Hvis man nu tager de områder, som vi nævner i vores forslag til vedtagelse – børnefamilierne, de ældre, sygehusene – så mener vi, at der som sagt er behov for at fortsætte det reformarbejde, som vi påbegyndte med finanslovsaftale for 1999. Lad mig bare nævne et par enkelte eksempler:

Gennem øget brug af udlicitering tror vi på, at vi kan få en bedre anvendelse af de ressour-

cer, som vi allerede bruger til den offentlige service i dag.

Vi mener også, at såvel de ældre som børnefamilierne har krav på øget valgfrihed, øget fleksibilitet i tilrettelæggelsen af den offentlige service.

Hvis man nu skulle tage hjemmehjælpsområdet, som jo har været meget til debat også her i dag, så har Kommunernes Landsforening for nylig offentliggjort en rapport, der viser, at for hver eneste krone, der bruges på hjemmehjælp rundt omkring i kommunerne, anvendes der i gennemsnit 56 øre til egentlig hjemmehjælp. Resten – det vil sige 44 øre – bruges så til administration og andet.

Vi synes, at det kunne være en god idé, at man kiggede på tilrettelæggelsen af bl.a. hjemmehjælpen, men også andre offentlige serviceydelser. Det tror vi på vil skabe den nødvendige forbedring og den nødvendige fleksibilitet inden for de offentlige ydelser og dermed sikre, at borgerne får de ydelser, som de rent faktisk har krav på.

Så for os er det ikke spørgsmål om at poste yderligere ressourcer i den offentlige sektor. Det siger jeg som en kommentar til statsministerens indledende bemærkninger om, at der nu var tale om rent overbud fra Venstres side. Det mener jeg bestemt ikke der er. Der er måske nærmere tale om en anden tilrettelæggelse af den offentlige sektor end den, vi kender i dag.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil godt stille et helt konkret spørgsmål. Vi behøver ikke vente så længe med at se, om Venstre er i stand til at indfri de ting, som de nu lægger op til i en vedtagelse her.

Agter Venstre i eftermiddag, hvor vi behandler et beslutningsforslag fra CD og et lovforslag fra SF om hjemmehjælp, at støtte et af de forslag eller begge eventuelt med henblik på at sikre det – jeg forstod på det sidste indlæg i debatten – som borgerne har krav på af hjemmehjælp?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg har et spørgsmål til fru Ulla Tørnæs vedrørende forståelsen af det her forslag til vedtagelse, der er fremsat.

Når der står, at der i forlængelse af aftalen om finansloven opfordres til et bredt samarbejde, skal det så forstås sådan fra Venstres side, at det er partierne bag aftalen om finansloven, der

skal gå i gang med det her samarbejde? Er det den bredde, der tænkes på fra de fire partiers side? Det vil jeg godt have et svar på.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Vi har jo hørt fra socialdemokrater i dag, at en af årsagerne til, at man gik ind for den stærkt forringede efterlønsordning, var, at man dermed trods alt sikrede efterlønnen. Derfor synes jeg, det kunne være interessant at høre fra fru Ulla Tørnæs, hvor meget efterlønnen egentlig er sikret. Er det sådan, at Venstre har truffet en beslutning om, at Venstre i f.eks. de næste 20 år vil være med til en ændring af denne efterlønsordning og en yderligere udhulning af denne efterlønsordning, sådan som Venstre tidligere har argumenteret for?

Det andet spørgsmål, jeg har til Venstre, er: Hvad er egentlig baggrunden for, at den meget krigeriske linje, som Venstre har kørt, ikke kommer til udtryk i en eller anden form for udtalelser her i Folketingssalen? Det kan måske være lidt svært for folk at finde ud af, hvad der egentlig er forskellen mellem Venstre og Socialdemokratiet, hvis det, det handler om, er, at Venstres mål i den kommende periode er at fortsætte det brede samarbejde. Er det virkelig, hvad Venstre har at byde på?

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Til hr. Holger K. Nielsen vil jeg sige, at jeg selvfølgelig helst ser, at et bredt samarbejde indbefatter hele den borgerlige fløj, men at det brede samarbejde jo også kan indbefatte andre partier. Men det er vigtigst for mig at understrege, at med vores forslag til vedtagelse giver vi regeringen en udstrakt hånd til fortsættelse af et samarbejde, og det håber jeg som sagt at statsministeren vil tage anerkendende imod.

Hr. Søren Søndergaard spørger, hvilke garantier Venstre vil give for den nuværende efterløn eller de regler, vi nu får vedtaget om efterlønnen. Her har vi klart understreget, at vi har indgået en aftale med regeringen, og den aftale står vi selvfølgelig ved. Vi har oven i købet strakt os så langt som til at sige, at en kommende borgerlig-liberal regering med Venstres deltagelse ikke agter at ændre i de regler, som vi nu får vedtaget, så vi står ved det, som forhåbentlig inden længe bliver vedtaget her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Vernersen (S):

Naturligvis bliver pensionssparerne usikre, når Venstre her fra Folketingets talerstol gang på gang fortæller disse, jeg må næsten sige usandheder. Det er jo usandt, når Venstre her fra talerstolen fortæller, at pinsepakken koster pensionssparerne disse 30-40 mia. kr., når nu svaret er, at det drejer sig om 1-2 mia. kr. om året. Man kan selvfølgelig godt sige, at den koster 30-40 mia., men så er det jo over et langt stræk af år. I det tilfælde, der blev nævnt her fra talerstolen, talte man om 4 år.

Jeg må også sige, at der ikke bliver sagt noget om, at pensionssparerne via pensionskasserne får betydelige forbedringer, i og med at der nu kan investeres 50 pct. af pensionsindstående i aktier; en ganske betydelig forbedring, som mange har kvitteret for. Jeg må også sige, at pensionskasserne jo siger noget helt andet end det, vi hører fru Ulla Tørnæs sige her i dag. De taler faktisk om, at det fortsat er utrolig fornuftigt at spare op til pension, så i det tilfælde er Venstre altså også i konflikt med pensionskasserne.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg spurgte fru Ulla Tørnæs, hvorfor man holder en tale, der indeholder kritik og for så vidt lige så godt kunne udtrykke mistillid – for det mener man vel – og dernæst præsenterer en vedtagelse, som ikke indeholder kritik og slet ikke mistillid. Jeg bliver nødt til at bede fru Ulla Tørnæs forklare mig og befolkningen, hvad Venstre vil med den vedtagelse. Vil man samle Folketinget om ingenting? Eller vil man samle Folketinget om at bakke regeringen op?

Fru Ulla Tørnæs valgte også at undlade at svare mig på, hvorvidt det indgik i Venstres analyse af valgkampen, om ikke det kunne være, at vælgerne svigtede og snød Venstre for regeringsmagten netop på grund af Venstres egne løfter. Jeg må sige om den vedtagelse, som Venstre har fremsat, at i hvert fald i sammenhæng med den tale, fru Ulla Tørnæs holdt, er det med talen og vedtagelsen, som det er med musefælden og musen. Der er altid gratis ost.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Fru Ulla Tørnæs taler om at snyde og bedrage og klandrer Socialdemokratiet for manglende klare mål og visioner; men var det ikke på tide,

at Venstre begyndte at vende blikket lidt indad, for hvad er det, vi hører i dag? Jo, ifølge Venstres forslag til vedtagelse vil Venstre gerne have bedre forhold for børnefamilierne, for de syge og for de ældre. Men samtidig taler fru Ulla Tørnæs om bedre forhold for erhvervslivet, og vi kender jo alle sammen Venstres holdning til landbruget.

Er der overhovedet en befolkningsgruppe, Venstre ikke lefler for i dagens debat? Alle skal have bedre forhold, ingen skal betale, og skatten skal sættes ned. Synes Venstre virkelig, det er seriøst? Var det ikke på tide, at Venstre begyndte at vise sit sande ansigt?

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Lad mig starte med at takke fru Pernille Blach Hansen for den korte og meget præcise gennemgang af Venstres valgprogram, Venstres principprogram. Det kunne sådan set ikke siges klarere og tydeligere.

Så spørger hr. Jan Petersen, hvad Venstre vil med vedtagelsen i dag. Vi vil gerne forsøge at spore en – for mig at se – for Folketinget ikke særlig relevant debat ind på en relevant vej, nemlig en vej, der har betydning for rigtig mange borgere her i samfundet. Det handler om børnefamilierne, det handler om de syge, det handler om de ældre, og så handler det frem for alt om dansk samfundsøkonomi helt overordnet, og her jeg tænker jeg selvfølgelig først og fremmest på betalingsbalancen. Det var nogle af de ting, jeg forsøgte at påpege i min ordførertale.

Med selve vedtagelsen ønsker vi, som jeg allerede har nævnt, at give regeringen en udstrakt hånd til et fortsat bredt samarbejde, så vi netop kan sikre, at vi fortsætter arbejdet med de reformer af det danske velfærdssamfund, som blev igangsat med finanslovaftalen. Jeg skal bare nævne dagpengereform, reformen af efterløn, medicintilskud, boligsikring m.m. – alt sammen noget, der blev iværksat med finanslovaftalen. Det arbejde ønsker vi at fortsætte, og jeg synes såmænd, at regeringen burde overveje at stemme for vores forslag til vedtagelse, for så vil vi netop kunne fortsætte i den gode takt, vi indledte med finanslovaftalen.

Så kom hr. Jens Peter Vernersen igen ind på, hvorvidt det kan betale sig at spare op til pension eller ej. Til det vil jeg blot sige, at alt taget i betragtning er det jo en kendsgerning, at regeringen med pinsepakken har straffet pensions-

opsparerne. Jeg nævnte i min ordførertale ikke ét eneste kroner og øre-beløb, men i hvert fald er det helt sikkert, at hvis man tager alt i betragtning, skader pinsepakken pensionsopsparingen. Det er en klar og kynisk kendsgerning, og det er noget, som vi i Venstre ikke er tilhængere af. Tværtimod ønsker vi at tilskynde til privat opsparing, og derfor er vi meget kedede af den effekt, som pinsepakken på sigt vil få for den private opsparing.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Poul Erik Dyrland, og derudover har jeg hr. Frank Aaen, hr. Jørn Pedersen, fru Jette Gottlieb, hr. Jacob Buksti, hr. Søren Søndergaard, hr. Jens Peter Vernersen og hr. Jan Petersen. Og så kan vi nok gå videre i ordfører-rækken derefter.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Det, jeg hæftede mig ved i fru Ulla Tørnæs' ordførertale, var den megen snak om brudte løfter over for egne vælgere, og det kunne godt få én til at stille spørgsmålet: Hvordan har Venstre det med deres egne vælgere i spørgsmålet om brudte løfter?

Jeg har et lille citat her: »De mange love og regler om arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, førtidspension, folkepension og kontanthjælp erstattes af én samlet lov om kontantydelse. Den nye lov indfører et offentligt, skattefinansieret sikkerhedsnet med en grundydelse svarende til folkepensionen på ca. 7.600 skattepligtige kroner pr. måned for en enlig pensionist.« Det er taget fra Venstres oplæg Velfærd og Valgfrihed. Hvor er det forslag blevet af? Hvor er det forslag blevet af?

Venstre og Det Konservative Folkeparti foreslår, at man skal have været medlem af en a-kasse i mindst 3 år for at opnå ret til dagpenge. Hvor er det forslag blevet af? Adgangen til orlov begrænses ved, at der kræves en aftale mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren om orlov, at der kræves genbesættelse af den ledige stilling, og at ledige ikke kan gå på orlov. Hvor er det forslag blevet af? Hvad med løftebrud? Hvad med løfterne over for egne vælgere? Hvornår kommer de forslag?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg skal takke for svaret og tolkningen af forslaget til vedtagelse. Det, der står klart efter det

svar, vi fik, er, at børnefamilierne, de ældre og de, der er på venteliste til sygehusene, kan få mere udlicitering og et friere valg stillet i udsigt af partiet Venstre. Ikke én krone mere, ikke én ansat mere, ikke én eneste hjemmehjælper mere. Det er udlicitering og et friere valg, der er Venstres bud til dem, der har for lidt velfærd i dag.

Jeg kunne sådan set godt tænke mig at vide – men det må vi vende tilbage til senere i ordførerrækken – om de øvrige medforslagsstillere har samme tolkning af den udtalelse. Jeg må sige, at jeg synes, det er forbavsende, at det er, hvad man har at byde på. Men det svarer jo godt til finanslovaftalen, så på den måde er der logik i tingene.

Så må jeg lige sige til sidst, at med hensyn til parlamentarisk grundlag har Enhedslisten aldrig været parlamentarisk grundlag for regeringen i anden forstand, end at vi har stemt for de forslag, regeringen er kommet med, som vi synes om. Men de sidste måneder viser jo tydeligt, at det er Venstre, der er regeringens parlamentariske grundlag.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Nu fik vi at vide for kort tid siden her fra Folketingets talerstol, at Venstres principprogram går ud på, at alle skal have, og ingen skal betale. Det er da i hvert fald noget, man kan forholde sig til, og det er jo også smukt, vil jeg tro. Men alligevel synes jeg, vi står tilbage og kan konstatere, at alt det gode, man vil, koster ingenting, og det er jo ret interessant.

Men hvad er det for lettelser, man påtænker, hvis vi nu skal referere – ikke til forslaget til vedtagelse, men til fru Ulla Tørnæs' ordførertale. Det blev sagt, at virksomhederne skal lattes for, og så kom punkterne ét efter ét efter ét. Hvor mange penge påtænker man at dele ud ad den vej? Og er man enig i det i de partier, der står bag vedtagelsen? Det er jo ret afgørende for, hvordan fremtidens økonomi skal se ud og for den økonomiske ansvarlighed.

Jeg vil tro, der er nogle partier, der vil have meget svært ved at stemme for det forslag til vedtagelse, fordi det er meget usikkert, hvad det i grunden indeholder rent økonomisk, og så kan det vel ikke være ansvarligt, når vi ikke ved det.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Hr. Poul Erik Dyrlund spørger, hvordan vi i Venstre har det med vore vælgere. Dertil skal jeg bare sige til hr. Poul Erik Dyrlund, at vi har det særdeles godt med vore vælgere – måske i modsætning til visse andre partier.

Til hr. Frank Aaen vil jeg sige, at nu kunne det her jo godt udvikle sig til en lang, principiel debat om udlicitering. Jeg vil bare påpege, at alle eksempler, hvor der er gennemført udlicitering, viser, at der kan spares ressourcer, og vores pointe er, at man gennem udlicitering og øget valgfrihed kan opprioritere den service, som borgerne har krav på at få, altså at man får en bedre ressourceudnyttelse. Dermed er der ikke behov for hr. Frank Aaens evindelige svar, når der tales om forbedringer af den offentlige sektor: flere kroner og øre. Nej, det er et spørgsmål om at anvende de ressourcer, som vi allerede har i dag, på en mere hensigtsmæssig måde.

Jeg nævnte tidligere i en af mine besvarelsesrunder Kommunernes Landsforenings opgørelse over anvendelsen af ressourcerne inden for hjemmehjælpsområdet, hvor Kommunernes Landsforening er nået frem til, at man anvender 56 øre til egentlig hjemmehjælp for hver eneste krone, kommunen bruger på hele hjemmehjælpsområdet. Det var måske værd at analysere, om det ikke kunne organiseres anderledes og bedre til gavn for de ældre, så de ældre får en bedre service end den, vi oplever i dag.

Så må jeg nok sige, at med hensyn til hr. Frank Aaens fortolkning af, hvem der er regeringens parlamentariske grundlag, vil jeg såmænd henholde mig til, hvem det var, der i sin tid pegede på statsministeren, da der skulle dannes regering kort tid efter folketingsvalget. Her pegede hr. Frank Aaen jo på den nuværende statsminister, og det får mig altså til at konkludere, at Enhedslisten nødvendigvis må være regeringens parlamentariske grundlag.

Så spørger hr. Jørn Pedersen, hvad det er for lettelser, vi nu igen skal til at give virksomhederne. Jeg nævnte først og fremmest et par hensigtserklæringer, som er indeholdt i finanslovaftalen, fordi jeg mener, det haster med at få lige præcis disse lettelser gennemført. Det handler om elliberalisering, som gerne skulle medføre lavere elpriser til gavn for forbrugerne og dermed også for virksomhederne; det handler om målsætningen om, at virksomhedsbe-

skatningen skal sænkes fra 32 til 30 pct. – det kunne man også gennemføre – og endelig nævnte jeg den ene milliard af de grønne afgifter, som endnu ikke er tilbageført til erhvervslivet. Det var da en idé at få tilbageført lige præcis den milliard, som står og venter på at komme tilbage til virksomhederne. Hvorfor gør man ikke det? Det er da ganske enkle og konkrete punkter, som man straks kunne tage fat på for at gavne konkurrenceevnen og dermed beskæftigelsen.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Som det ofte sker, når man stiller et meget konkret, men også forpligtende spørgsmål, fik jeg ikke noget svar på, om Venstre her om få timer agter at give deres tilslutning til CD's og/eller SF's forslag til sikring af hjemmehjælp i overensstemmelse med loven, sådan som det er udtrykt i forslagene. Det er vigtigt at vide, for det er jo dét, der er afgørende for, om de ting, der står i forslaget til vedtagelse, rent faktisk skal tages for pålydende, eller om det bare er snak.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Det drejer sig stadig om forståelsen af Venstres, De Konservatives, CD's og Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse, altså hvordan det skal forstås.

Nu kunne jeg forstå på fru Ulla Tørnæs' svar til fru Pernille Blach Hansen, at fru Pernille Blach Hansens udlægning nærmest var et godt referat af Venstres principprogram. Jeg kan altså ikke få tingene til at hænge sammen, for på den ene side så skal vi have bedre konkurrenceevne, et solidt overskud på betalingsbalancen og fremgang i beskæftigelsen, og på den anden side skal vi dele ud til alle: børnefamilierne, de ældre og de svage, og vi skal afkorte ventelisterne – ikke sandt?

Men det svarer jo fuldstændig til det, det plejer at være: Ingen må blive ramt af Venstres politik, hverken boligejerne, bilejerne, pensionsopsparerne, den lille mand, den store mand, de tyndtbefolkede områder, erhvervslivet, børnefamilierne, de syge, de gamle eller de unge, og der skal være skattelettelser til alle. Det er med andre ord juleaften hele året rundt, men det minder mig altså mest af alt om monologen til bilfolket, hvor der bliver sagt: Vi må give den gas og stå urokkeligt fast!

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg siger tak for svaret fra fru Ulla Tørnæs om, at Venstre ikke vil være med til – i hvert fald ikke i denne valgperiode – at forringe efterlønsordningen. Det vil nok heller ikke være muligt, for det vil der trods alt nok ikke være flertal for i Folketinget.

Jeg siger også tak for tilsagnet om, at man heller ikke umiddelbart efter næste valg vil lave en forringelse; men jeg kunne godt tænke mig at spørge, hvad det mere præcist betyder. Betyder det, fru Ulla Tørnæs her siger, at fru Ulla Tørnæs lover på Venstres vegne, at man ikke forringer efterlønsordningen yderligere, før man har været ude i en valgkamp, hvor man har fremlagt det for vælgerne, så vælgerne kan tage stilling til det? Det er jo i virkeligheden den mere principielle diskussion, vi bl.a. ønsker at få frem. Når man har forskellige programmer og synspunkter, som man går til valg på, skal man selvfølgelig ikke bindes af dem i al evighed; men det må være rimeligt, at hvis man laver store ændringer i det, man står for, gør man det først efter, at vælgerne har haft mulighed for at tage stilling til dem.

Så derfor et helt konkret spørgsmål: Siger fru Ulla Tørnæs, at man ikke vil lave en forringelse eller en grundlæggende ændring af efterlønnen, før man har været ude og spørge vælgerne om det?

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

I Venstre mener vi, at de ældre har krav på en ordentlig hjemmehjælp, og jeg har tidligere skitseret, hvordan vi mener vi kan forbedre den nuværende hjemmehjælp.

Efter denne debat skal der være første behandling af to forslag fra CD og SF, og vi mener ikke nødvendigvis, at det, som CD og SF lægger op til, er den rigtige måde – jeg kan høre, der grines, men jeg har jo gang på gang forsøgt at forklare, hvad det netop er, Venstre ønsker, når vi ønsker en forbedret hjemmehjælp. Det handler om, at de ældre skal have øget valgfrihed, og det handler om at udnytte de ressourcer, som vi bruger i dag – også på hjemmehjælpsområdet – bedre. Det mener vi ikke nødvendigvis vil ske med de to forslag, som skal til behandling efter denne forespørgsel.

Så siger hr. Buksti, at med Venstres politik er det juleaften hver dag. Jamen jeg tror da, det bl.a. er derfor, Venstre har så stor en tilslutning

i vælgerkorpset, for vælgerne er tilsyneladende helt enige med hr. Buksti i, at det er juleaften hver dag.

Til hr. Søren Søndergaard: Jeg mener sådan set, at jeg allerede har svaret på hr. Søren Søndergaards spørgsmål. Vi har lavet en aftale om nogle nye efterlønsregler, og den aftale står vi ved. Vi har på intet tidspunkt rokket eller sat spørgsmålstejn ved indholdet af den aftale, vi har indgået med regeringen, og vi har også strakt os så langt som til at sige, at en kommende borgerlig-liberal regering ikke vil ændre de regler, vi nu får lavet om efterlønnen.

Jeg kan se, at hr. Søren Søndergaard ikke er tilfreds med mit svar, men hvorvidt det er noget, der vil indgå i en valgkamp eller ej, er det jo fuldstændig umuligt for mig at sige på nuværende tidspunkt. Det er ikke nemt at spå om, hvad kommende valgkamptemaer vil være, men jeg vil da finde det særdeles relevant, at hvis der skulle ændres i de regler – men det er ikke noget, vi lægger op til – skulle der være en debat forud for det. Anderledes kan det jo ikke være.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Vernersen (S):

I sit sidste indlæg har fru Ulla Tørnæs demonstreret med al ønskelig tydelighed, at Venstre nu i dag her fra talerstolen tilkendegiver, at de er mere uansvarlige end det, vi så fra venstre-fløjen i de perioder, hvor den var allermest uansvarlig. Juleaften hele året rundt – hvordan kan man dog komme i tanker om at udtale sig på den måde her fra talerstolen?

Må jeg også sige en gang mere om pensionsopsparerne, at på dette område udtaler fru Ulla Tørnæs sig præcis som før vi fik realrenteafgiften. Før Venstre kom i regering i 1982, kunne der under ingen omstændigheder være tale om at indføre realrenteafgift, og nu er det præcis på samme måde: Venstre og fru Ulla Tørnæs vil ikke tage ansvar over for pensionsopsparerne og sikre, at deres pensioner også har den værdi, de nu engang bør have, når de kommer til udbetaling. Der er intet nyt under solen fra tiden før 1982 og til det, vi hører her fra talerstolen i dag, og det synes jeg godt jeg vil tilkendegive.

Så vil jeg sige, at jeg har med fornøjelse og skræk gang på gang læst Venstres forslag til finanslov, hvor de har sparet erhvervslevet for omkring 5 mia. kr. og har taget 5 mia. kr. fra lønmodtagerne. Det har man set gang på gang.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Det, fru Ulla Tørnæs siger om forslaget til vedtagelse, er mystisk, når man sammenholder det med den ordførertale, fru Ulla Tørnæs holdt, for hørte jeg ret, mente fru Ulla Tørnæs, at man ikke kunne deltage i det cirkus, som Enhedslisten har stillet op, fordi det ikke indeholdt en klar mulighed for at vælte regeringen. Men så brugte fru Ulla Tørnæs sin tid på at kritisere regeringen og endte med ikke at stille et forslag til vedtagelse om mistillid, som man kunne have fået Enhedslisten til at stemme for. Ikke engang at kritisere regeringen kunne man mande sig op til.

Og så er det bare, jeg i al beskedenhed spørger: Hvad er det, der foregår i hovederne på Venstre? Altså, man siger ét og gør noget andet. Eller er det, fordi man ikke kunne få fire partier til at foreslå en vedtagelse om noget andet? Så synes jeg, det skulle siges heroppefra, og så kunne fru Ulla Tørnæs samtidig forklare, hvordan det kan være, at vi skal diskutere hjemmehjælp både i vedtagelsen og senere på Folketingets dagsorden.

Så gør fru Ulla Tørnæs også klart opmærksom på heroppefra, at her er man ikke nødvendigvis enig med CD, som er medforslagsstiller til vedtagelsen. Jeg må indrømme, at jeg er forvirret, og jeg tror faktisk, der er ganske mange, der er i tvivl om, hvad Venstre overhovedet vil.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Ulla Tørnæs, og derefter går vi videre i ordførerrækken

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Jeg må jo konstatere, at hr. Jens Peter Vernersen er udtryk for den sande beton i den socialdemokratiske bevægelse, og at al, al sans for humor og ironi åbenbart ikke kan trænge igennem betonmuren.

Jeg refererede blot hr. Jens Peter Vernersens egen ordfører, nemlig hr. Bukstis, bemærkninger om, at Venstres politik medførte juleaften hele året rundt. Det var bestemt ikke en udtalelse, der fra første færd kom fra min side, men blot en tilkendegivelse af, at hr. Buksti åbenbart er enig med en stor del af den danske vælgerskare, nemlig at man er meget godt tilfreds med den politik, som Venstre lægger for dagen. Men det er med beklagelse, jeg må konstatere, at hu-

mor og ironi tilsyneladende ikke kan trænge igennem den socialdemokratiske beton.

Så spørger hr. Jan Petersen: Hvorfor nævner Venstre ikke ordet mistillid i sit forslag til vedtagelse, for det ville man jo sagtens kunne få Enhedslisten til at stemme for? Jamen pointen er jo lige præcis, at Enhedslisten ikke vil være med til at vælte regeringen. Enhedslisten har fra første færd sagt, at man udelukkende ønsker en debat om regeringens brudte valglofter, men at man ikke ønsker at tage konsekvensen af den debat og være med til at vælte regeringen.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at det naturligvis er Venstres fornemste opgave til enhver tid at stille regeringen til regnskab for regeringens gerninger, og skulle det medføre, at vi kunne samle et flertal for et mistillidsvotum til regeringen, er det naturligvis Venstres fornemste opgave, og det vil vi til enhver tid gøre. Vi vil ikke forpasse én eneste chance – det kan hr. Jan Petersen være evigt forvisset om – men den chance er ikke til stede i dag, og derfor ser vores forslag til vedtagelse ud, som det gør.

Pia Christmas-Møller (KF):

Man kan have mange meninger om det frugtbare og fremadrettede i denne debat; men nu har vi den altså, og så må tingene også siges ligeud.

Det hele handler om, at regeringen vandt folketingsvalget i elvte time på sidste øjeblikks løfter og trusler fra Socialdemokratiet – løfter om, hvad Socialdemokratiet ville i regeringen, og trusler om, hvilke vederstyggeligheder der ville ramme befolkningen, hvis den fik en borgerlig regering. Men man snød vælgerne!

Socialdemokratiet hentede på den måde de sidste stemmer hjem til at kunne fortsætte med regeringsmagten. Der var valglofter til alle: ejere, lejere, ældre, børnefamilier, studerende, efterlønnere, syge og raske. Men man snød vælgerne!

Socialdemokratiet sagde før valget, at der ikke var noget økonomisk indgreb på vej. Boligejerne, bilejerne og pensionsopsparerne kunne trygt sove om natten, hvis altså bare de stemte på Socialdemokratiet. Men hvad skete? Man snød vælgerne! Indgrebet kom få måneder efter valget som en tyv om natten.

Socialdemokratiet sagde før valget, at de borgerlige ville ramme lejerne. Men hvad skete? Regeringen foreslog selv nedskæringer i boligstøtten. Man snød vælgerne!

Socialdemokratiet sagde før valget, at hjemmehjælpen skulle forbedres. Hvem husker ikke statsministerens løfter til de ældre? De seneste par ugers debat viser med al tydelighed, at hjemmehjælpen er blevet forringet. Man snød vælgerne!

Socialdemokratiet sagde før valget, at kvaliteten i folkeskolen skulle forbedres; men man har intet gjort, man har intet villet, man har intet foreslået. Man snød vælgerne!

Og så er der jo efterlønnen. Socialdemokratiet sagde før valget, at der ikke skulle røres ved efterlønnen, men det blev der jo som bekendt alligevel. Men ikke, fordi der var et flertal uden om regeringen, som var klar til at gå endnu længere; næh, det var regeringen selv, der fremlagde planerne. Det var regeringens egne ideer. Man snød vælgerne igen!

Det var regeringen, der samlede et flertal bag en begrænsning af efterlønnen. Vi har fra konservativ side længe – ja i flere år – sagt, hvad der var en indlysende kendsgerning, nemlig at efterlønsordningen var økonomisk uholdbar i længden. Vi har gennem flere år presset på for at få gennemført de nødvendige opstramninger, så folk i god tid kunne indrette sig efter de nye vilkår. Det var ikke populært, men det var nødvendigt.

Vi sagde det også under valgkampen, men Socialdemokratiet slog korsets tegn og udstedte i stedet løfter om efterlønsgaranti med bemærkninger om, at hverken ændringer eller forringelser kunne komme på tale, hvis altså bare man stemte på Liste A. Regeringen vandt valget, fordi man ikke fortalte sandheden om den nødvendige politik. Man snød bevidst vælgerne!

Socialdemokratiet udstedte også løfter om den økonomiske udvikling. Skatterne skulle falde, men indtil videre er skattetrykket steget med 1,1 pct. siden valget, og det er jo trods alt kun 11 måneder siden, vi havde valg. Desuden skulle udlandsgælden halveres på 4 år, men indtil videre er udlandsgælden kun steget. Erhvervslivets konkurrenceevne forringes hele tiden, og Danmark taber markedsandele år for år. Det har vi oplevet lige siden 1993 trods international højkonjunktur.

Ja, der er masser af uløste problemer og brudte løfter, men det var ikke Det Konservative Folkeparti, der støttede regeringens fortsættelse. Det var ikke os, der gav magten til de brudte løfters regering, og det er heller ikke os, der har mandatene til at vælte regeringen. An-

svaret ligger hos venstrefløjen, bl.a. hos Enhedslisten.

Hvis Enhedslisten oprigtigt mener, at regeringen har svigtet, burde Enhedslisten også være parat til at vælte regeringen; men det vil Enhedslisten jo ikke. Når det kommer til stykket, råber man bare op. Akkurat som regeringen sætter Enhedslisten ikke handling bag ordene. Sandheden om denne debat er jo, at det hele bare er et spil for galleriet. Enhedslisten skal have pudset glorien og tværet lidt rundt i Socialdemokratiets blødende sår.

Men sandheden er jo også, at Enhedslisten har bragt denne regering til magten, og at Enhedslisten lader regeringen beholde magten. Det giver Enhedslisten et medansvar for alt, hvad denne regering foretager sig, og hvis Enhedslisten ikke kan lide det, må den vælte regeringen. Det er spillets regler. Følger man dem ikke, snyder også Enhedslisten vælgerne, og det må vi andre jo så finde os i, indtil vælgerne giver regeringen og dens støtter det røde kort.

I mellemtiden må vi kæmpe for at få det bedste ud af det hele for borgernes skyld, og derfor anbefaler jeg firkløverets forslag til vedtagelse. Vi hjælper nemlig gerne regeringen med at opfylde løfterne om forbedringer for børnefamilierne, for de ældre og for de syge, men forudsætningen er jo, at der bliver gjort noget ved konkurrenceevnen, for det er overskud i virksomhederne, der skaber grundlaget for al vores velfærd.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg vil bare lige gøre opmærksom på, at det var en meget særegen form for konservativ logik, vi hørte lige før: Enhedslisten har ansvaret for alt det snyd og bedrag, regeringen står bag.

Alt det, vi har diskuteret i dag, er jo alt sammen noget, Venstre og De Konservative har stemt for; det synes jeg altså ikke man skal glemme. Jeg synes, det er lige hårdt nok at give os ansvaret for alt det, man selv har gået og lavet.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Ja, sådan kan virkeligheden være barsk at se i øjnene, vil jeg sige til hr. Frank Aaen, men sandheden er jo, at vi ikke havde Socialdemokratiet på de ledende regeringsposter, hvis ikke det var, fordi præcis Enhedslisten havde peget

på en socialdemokratisk statsminister. Vi andre har ikke peget på hverken hr. Poul Nyrup Rasmussen eller andre socialdemokrater. Vi vil faktisk gerne have haft regeringsmagten selv, og da Enhedslisten jo selv siger, at Socialdemokratiet og De Radikale i vid udstrækning har imødekommet KV's politiske ønsker, så var det måske bedre at få Det Konservative Folkeparti og Venstre til at føre borgerlig politik. Vi er alligevel lidt mere suveræne i den boldgade.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Hr. Holger K. Nielsen som ordfører.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes i og for sig, at det har været en interessant diskussion i dag, og jeg er fuldstændig enig i det, som er sagt om regeringens brudte valgløfter. Jeg kan slet ikke forstå, at Socialdemokraterne har så travlt med at gå i offensiven i forhold til det. Alle og enhver i huset ved jo, at der er et problem omkring det, som blev sagt i valgkampen, og udviklingen siden da.

Alle har jo kunnet se, hvilken afgrundsdyb forskel der er mellem det, som er blevet sagt flere gange af statsministeren om efterlønnen, og så det, som faktisk er gennemført omkring efterlønnen. Derfor er det jo meget naturligt, at der er en stor skuffelse i forhold til regeringens politik.

Det har også noget at gøre med, at valget jo heldigvis blev vundet af venstresiden. Det var godt, at vi forhindrede, at de borgerlige fik magten. Hvorfor blev valget vundet? Det blev jo vundet, fordi der blev lagt en klar afstand især til partiet Venstre. Det var to menneskesyn over for hinanden, og derfor er det vel indlysende nok, at mange mennesker føler sig forvirrede og skuffede, når så regeringen laver et så gennemgribende forlig netop sammen med partiet Venstre, det parti med et helt andet menneskesyn, så kort tid efter valget. Derfor er det naturligt for mig at se, at der er sket den udvikling i vælgertilslutningen især med hensyn til Socialdemokratiet.

Derfor synes jeg også, man fra Socialdemokratiets side bør være lidt mere opmærksom på at få vendt denne her skude. Det hjælper ikke noget, at man bare står og råber op og siger, at alt er så fremragende, at der ikke er nogen problemer i det her. Alle ved, at der er problemer. Det ved man jo også godt selv. Man ved det jo godt, og derfor kunne jeg godt savne nogle

overvejelser om, hvordan man kommer videre, hvordan Socialdemokratiet kommer ud af den her situation. Måske en overvejelse om, hvordan man kunne få en åben diskussion med befolkningen om, hvordan den her troværdighedskrise bliver overvundet, hvordan vi kan genvinde tilliden i forhold til befolkningen, hvordan vi kan udforme en politik, der kan genvinde tilliden.

Derfor vil jeg så sige, at det måske er nok så vigtigt, at vi ser fremad i stedet for bare at kigge tilbage. Og jeg kunne da ønske, at vi havde fået nogle bud i dag på, hvordan regeringen havde forestillet sig at man på de centrale velfærdsområder i et bredt samarbejde med Folketingets partier kunne komme videre.

Et eksempel er børneområdet. Det spillede jo en meget stor rolle i valgkampen. Der var ikke grænser for, hvor mange partier der tog det emne op. Det begyndte med nytårstalen fra statsministeren forrige år og fortsatte gennem valgkampen. Der er sket lidt, men det står slet ikke mål med det, som valgkampen faktisk handlede om.

Om de forslag til vedtagelse, der er lavet, vil jeg sige, at vi godt kan stemme for Enhedslistens forslag til vedtagelse. Det er fuldstændig korrekt, hvad der står i det, men på den anden side, hvad er så formålet med at bare at sige: *Æv bæv, I har brudt nogle valgløfter? Hvad er formålet med det? Er det måske ikke vigtigere at se en smule fremad?*

De borgerliges forslag til vedtagelse kan vi ikke leve med. Det er fremgået ganske klart, at det er en invitation til at fortsætte det samarbejde, som blev skabt omkring finansloven. Det er bestemt ikke attraktivt for os, tværtimod. Jeg kan også dårligt forestille mig, at det er attraktivt for Socialdemokratiet. Det er præcis det samarbejde, der har skabt de her enorme vanskeligheder for Socialdemokratiet.

Og for at vi ikke skal stå sådan med benene fuldstændig i den blå luft, vil jeg godt komme med et forslag til vedtagelse, som sådan set er et tilbud om et samarbejde her i Folketinget, et samarbejde, som er fremadrettet.

Jeg synes, at vi skal væk fra den her mudderkastning, vi har haft her i dag, og specielt synes jeg ikke, regeringen har haft ære af den, og jeg vil komme med en opfordring til, at vi nu kommer videre og diskuterer fremadrettet i forhold til de store velfærdsproblemer, som vi står over for.

Derfor vil jeg godt fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget henviser til de løfter, der blev givet til befolkningen i valgkampen – bl.a. på børneområdet – opfordres regeringen til at samarbejde med Folketingets partier om en politik, der kan indfri valgløfterne.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 36).

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg lagde mærke til, at hr. Holger K. Nielsen som SF's formand i forbindelse med SF's 40-års-jubilæum indbød til regeringsforhandlinger. Han var så frimodig, at han indbød både Socialdemokratiet og centrumpartierne. Og som hr. Holger K. Nielsen sagde, så ville han ikke udelukke nogen. Det er selvfølgelig meget betryggende.

Men jeg vil gerne spørge hr. Holger K. Nielsen, hvordan og hvorledes det i givet fald påvirker SF's valgløfter i fremtiden, og hvordan og hvorledes hr. Holger K. Nielsen tror, det eventuelt påvirker SF's mulige indfrielse af valgløfterne, hvis der skal være et regerings-samarbejde.

Eller tror hr. Holger K. Nielsen ikke, hvis man skal ind i sådan et regeringssamarbejde, hvor der altså er måske tre-fire-fem partier med, at hr. Holger K. Nielsen vil få svært ved at indfri alle SF's valgløfter? Eller er det sådan, at det skal indgå i SF's medlemsdebat, at når det er sådan, at man går i en regering, så kan man ikke opfylde sine valgløfter?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, det er helt fair, at SF også vil have deres egen vedtagelse i denne her debat, for det er jo også en måde at markere sig på. Og når vi fra Enhedslistens side konstaterer, at man markerer sig ved at skrive nøjagtig det samme, som vi har skrevet, bare med lidt andre ord, så kan vi jo kun støtte SF's vedtagelse også. Og da jeg forstod, at SF også støtter vores vedtagelse, er det jo, som det skal være.

Der er en enkelt ting, som hr. Holger K. Nielsen sagde, som jeg godt vil kommentere, og det var den ting, der bestod i, at hr. Holger K. Niel-

sen sagde, at vi ikke bare skulle kigge bagud, men vi skulle også kigge fremad. Og derfor vil jeg godt ligesom understrege for Holger K. Nielsen de linjer i vores vedtagelse, som lyder: »Regeringen opfordres til at fremlægge konkrete forslag, der kan forbedre forholdene for børnefamilierne, sikre bedre hjemmehjælp og anden omsorg for de ældre og medføre en højere kvalitet i sundhedssektoren.«

Vi synes, at det er meget fremadrettet, og det forstår vi også at SF synes, og derfor kan vi uden tvivl fortsat samarbejde om det.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jo, helt afgjort, vil jeg sige til hr. Søren Søndergaard. Der er bestemt mange lighedspunkter, og derfor er jeg også glad for, at Enhedslisten vil støtte vores forslag til vedtagelse. Og jeg har en forventning om, at der måske kan være bred opbakning bag det i Folketinget, for hvem kan stemme imod det, som vi foreslår her? Det kan jeg dårligt forestille mig.

Så til hr. Jacob Buksti: Nej, selvfølgelig forestiller SF sig ikke, at vi skal have hele vores politik gennemført. Hvem siger da det? Det er da sådan, at når man indgår et samarbejde, så må man da tage og give. Men det, vi foreslår omkring et regeringssamarbejde, er på et helt andet plan.

Det kunne jo godt være, at den socialdemokratiske ordfører måske skulle komme lidt ud af den sådan lidt isolerede måde at tænke på, man ofte får, når man sidder i det her hus, hvor man tænker sådan: Du må lege med ham. Han må lege med dig. Hvem leger med hvem? Alt det dér Christiansborgske parlamentariske spil, som måske ikke er så interessant, især ikke for Socialdemokratiet i øjeblikket. Problemet for Socialdemokratiet er jo den vælgermæssige mistillid. Hvordan kommer man ud af den?

Det er ikke bare et problem for Socialdemokratiet som parti, det er et problem for alle, der ikke ønsker en Anders Fogh Rasmussen som statsminister. Det er et fælles projekt, vil jeg sige til hr. Jacob Buksti.

Vi har givet nogle bud på, hvordan man kan komme ud af det dødvande, vi er i i øjeblikket. Vi tager den opgave dybt alvorligt, hvordan vi kan fortsætte en politisk udvikling, der prioriterer solidaritet og økologisk ansvarlighed højt.

Derfor er vi meget optaget af at undgå, at de borgerlige får magten efter næste valg. Vi har givet nogle ideer til det. Vi har fremsat et for-

slag til vedtagelse i dag om det som et konkret eksempel på, hvordan man kan komme videre.

Lad os dog lade være med at låse os fast i: Det går ikke. Det er dumt. Lad os i stedet for have en åben diskussion om det. Det er det, vi lægger op til.

Og det synes jeg også at Socialdemokratiet skulle gøre.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jamen det er slet ikke det, der er min pointe. Vi er meget, meget åbne over for debatter, også om regeringssamarbejde, og for den sags skyld også med SF, og vi er også imponeret over, at hr. Holger K. Nielsen inviterer til det på trods af, at han aldrig har prøvet det. Men det anerkender vi.

Nej, det var slet ikke det, der var min pointe. Min pointe var, at hr. Holger K. Nielsen står heroppe og ligesom moraliserer lidt over, hvordan Socialdemokratiet har problemer, og at det kan være, vi har brudt nogle løfter hist og nogle løfter pist. Og det eneste, jeg bare sagde til hr. Holger K. Nielsen, var:

Hvis hr. Holger K. Nielsen nu fik held med sit forehavende og fik lavet det dér projekt, kunne hr. Holger K. Nielsen så ikke forestille sig, at hr. Holger K. Nielsen og SF fik problemer? Det var sådan set bare det. Og det kunne jeg forstå at hr. Holger K. Nielsen også mente, og derfor kan jeg ikke forstå, at hr. Holger K. Nielsen er så hellig. Det er det politiske livs vilkår.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Hr. Holger Nielsen forsøger at fremstille tingene, som om det er et spørgsmål om, hvem der kan lide hvem. Jeg holder meget af SF. Jeg har mange gode diskussioner med SF. Der er områder, SF og CD er enige om; jeg kan nævne de sindslidendes forhold, som vi to partier jo har stået sammen om i mange år.

Men det er vel også en kendsgerning, vil jeg sige til hr. Holger K. Nielsen, at man en gang imellem må erkende, at der er for langt til et etableret samarbejde. Og jeg vil bare markere, at det ikke er, fordi vi ikke kan lide SF, men vi er altså uenige med SF på miljøpolitikken, på erhvervspolitikken, på retspolitikken, på udenrigspolitikken, på en lang række andre politikområder, der gør, at det vil være urealistisk at være i et regeringssamarbejde.

Men jeg synes, det er lidt forkert at fremstille det, som om det betyder, at man så ikke kan lide SF. Det er ikke, fordi nogen ikke kan lide nogen. Det er, fordi der vel også må være en eller anden sammenhæng imellem det, man mener, og så det samarbejde, man går ind i. Men det ændrer ikke noget ved, at når SF er enig med CD, så stemmer vi meget gerne sammen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jo, men tingene forandrer sig jo også. For 5 år siden ville hr. Duetoft jo have stået her og have afvist muligheden af, at der kunne laves aftaler om finansloven mellem CD og SF. Det er der faktisk lavet. Tingene udvikler sig, formentlig også for CD. Så lad os nu vente og se. Lad os få den her diskussion, og det er det, vi er optaget af i øjeblikket.

Så siger hr. Buksti, at jeg er hellig, fordi SF jo også må give, hvis man skal lave et samarbejde.

Jo, men der er jo forskel på, om man har nogle programpunkter, man fremlægger, og så direkte løfter.

Når statsministeren står og siger i grundlovs-taler, i 1. maj-taler, ved forskellige lejligheder: Jeg lover, at i min regeringstid vil der ikke blive rørt ved efterlønnen, så er det da et ganske håndfast løfte, som vælgerne må have en vis forventning om bliver overholdt.

Når statsministeren i valgkampen siger: Jeg er en garant for, at der ikke bliver rørt ved de danske undtagelser, så må det dog give anledning til en vis bekymring eller overraskelse, når selv samme regeringsparti på første dag, hvor ØMU'en er i gang, går og snakker om, at vi skal have ophævet ØMU-undtagelsen.

Der er altså forskel på så konkrete og kontante løfter og så det, at man har et politisk program, hvor alle jo godt ved, også vælgerne, at intet parti kan få 100 pct. af sit program gennemført.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Til hr. Holger K. Nielsen, bare for historieskrivningens skyld: Vi kunne jo netop ikke indgå et generelt stort finanslovsforlig. Det, vi gjorde, var at stå sammen om en lille flig af finansloven, hvor vi var enige, men der var en klar markering af, at dette ikke var et generelt finanslovsforlig, for det var vi for langt fra hinanden til. Jeg synes bare ikke, det skal stå uimodsagt, at vi har indgået sådan et. Det gjorde vi ikke.

Men jeg er da enig med hr. Holger K. Nielsen i, at hvad der sker om mange år, kan vi jo ikke vide noget om. Verden kan ændre sig. Der var jo også folk i denne her sal, der var meget langt fra hinanden i udenrigspolitikken for år tilbage, men jeg kan forstå, at nu varer det ikke så længe, før vi stemmer sammen om diverse udsendelser af folk til udlandet og sådan noget. Ja, mange ting ændrer sig jo.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Det er sådan til min forståelse af, hvad hr. Holger K. Nielsen mener. Jeg kan forstå, at løfter sådan er noget særligt noget, og så er der nogle programpunkter, dem behøver vi ikke tage så alvorligt. Sådan forstod jeg det. Og derfor vil jeg bare spørge hr. Holger K. Nielsen, om det så, når hr. Holger K. Nielsen kæmper for, at de danske EU-forbehold står mejslet i runer i den dér fremtidige regeringsdiskussion, som hr. Holger K. Nielsen lægger op til, er en forudsætning for, at SF overhovedet er med, at de stadig væk er mejslet i runer. Eller vil det være sådan, at hr. Holger K. Nielsen på et tidspunkt skal ud og sige til vælgerne: Ja, det sagde jeg dengang, men nu bliver vi nødt til, af hensyn til udviklingen og de dér fire-fem andre partier, at lave en EU-politik, som måske ikke er SF's?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Til hr. Buksti: Jeg synes måske ikke, det er så relevant, at vi står her og diskuterer regeringsprogram; der er sådan et par år endnu. For os er det her et 3-årigt projekt, hvor vi håber på, at vi kan få et folketingsmandat til at få styrke til at forhindre, at Venstre får magten.

Men hvis vi kan gøre spørgsmålet mere konkret – og det skal jeg så gøre for hr. Jacob Buksti, siden han selv havde svært ved det – så kunne han jo spørge: Vil SF begynde at sige ja til ØMU'en for at komme i regering? Så er svaret nej. Det løfte kan jeg give: at SF stadig væk vil være modstander af ØMU'en, og at vi ikke vil give afkald på den modstand for eventuelt at komme i regering. Det kan jeg give et løfte om. Men hvad der ellers skal ske, når vi til den tid eventuelt skal forhandle regering, kan vi da ikke snakke om i dag i øvrigt.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Fru Pia Kjærsgaard som ordfører.

Pia Kjærsgaard (DF):

Lad mig starte med at slå fast, at Dansk Folkeparti finder det i orden med denne her forespørgselsdebat om regeringens brudte løfter. Vi finder det ikke kun rimeligt, men også nødvendigt, at regeringen bliver stillet til regnskab på en eller anden måde for hele den stribe af løftebrud, den har udsat den sagesløse befolkning for.

Siden Nyrupregeringen kom sådan mere eller mindre ind ad bagdøren som følge af Tamilsagen, har danskerne faktisk været ofre for det ene løftebrud efter det andet fra statsminister Poul Nyrup Rasmussens side. Tiden blev jo betragtet som en ny start og som moralens årti, men har fået en helt, helt anden betydning, når man ser, hvad der er sket i denne her regeringsperiode. Der har været så mange områder, hvor der har været tale om så klare løftebrud, at det i alle andre tilfælde omgående ville være blevet en sag for Forbrugerombudsmanden.

Jeg tror faktisk ikke, at denne her ret korte talletid tillader, at jeg nævner alle løftebruddene, så derfor vil jeg koncentrere mig om det væsentlige.

For Dansk Folkeparti er det meget væsentligt, når regeringen svigter syge og gamle i vores såkaldte velfærdssamfund. I masser af åbningstaler og under valgkampen manglede det heller ikke på løfter til de ældre. Statsministeren lovede mere indflydelse til de ældre. Statsministeren mente ikke, at vi kunne være bekendt at lade de ældre leve under forhold, som vi ikke selv ville acceptere, og statsministeren lovede flere plejehjem og ældreboliger og bedre hjemmehjælp.

Nu ser vi så resultatet af regeringens strøen om sig med løfter: Den ene kommune efter den anden skærer desværre ned på hjemmehjælpen. Hvad gør regeringen? Den gør ikke noget som helst for at leve op til sine flotte ord. I åbningstalen f.eks. fra 1994 sagde statsministeren også: »Regeringen ønsker, at alle samfundsgrupper deltager aktivt i demokratiet og får indflydelse på de forhold, der påvirker hverdagen.« Hvordan i alverden harmonerer det med, at regeringen under natlige forhandlinger sidder og laver efterlønsreform hen over hovedet på befolkningen? Men det er måske ikke noget, der kommer danskerne ved, det er måske ikke noget, der vedrører danskerne?

Kommer det ikke danskerne ved, at man i mange år nu skal betale ekstra til a-kassen?

Under en sundhedsdebat tidligere her i Folketinget sagde den tidligere sundhedsminister Torben Lund, og jeg citerer: »Vi har også aftalt med amterne, at ventetiden til behandling gradvis skal nedbringes til højst 3 måneder, og vi har sat en tidsramme for at nå endemålet inden udgangen af 1995.«

Nu skriver vi altså 1999, og vi drøfter stadig væk ventelister, og hvad man skal gøre for at komme dem til livs.

I perioden lige inden folketingsvalget var det helt galt. Da udstedte statsministeren nærmest brudte løfter på samlebånd. I sin nytårstale 1998 sagde statsministeren en hel masse om, at indsatsen f.eks. mod illegal indvandring, menneskesmugling og svindel skulle skærpes. Det er der ikke sket spor i retning af.

Statsministeren har jævnlig omtalt, at vores sygehuse og ældreomsorgen skulle sikres og komme til at fungere langt bedre; det er blevet sagt bl.a. den 19. februar 1998. Og her næsten et år efter kan man konstatere, at der er ikke sket noget. Tværtimod har vi en meget, meget omfattende debat omkring de her områder.

2 dage efter valgets udskrivelse var statsministeren også ude med gyldne løfter. Han afviste bl.a. blankt i Berlingske Tidende den 21. februar, at der kunne blive tale om et økonomisk indgreb inden sommerferien. Og hvad skete? Vi fik pinsepakken vedtaget, hvor SF og Enhedslisten desværre fik den store indflydelse.

Jeg må nok sige, at Dansk Folkeparti selvfølgelig har medvirket til en berettiget kritik og fortsat vil gøre det af denne SR-regering, men vi finder det surt med den gang mundhuggeri, som vi har været vidne til under denne her debat, for der er jo ikke taget skridt til, at regeringen skal gå af. Jeg vil godt sige, at de vedtagelser, der er fremsat, og nu er der tre, kan Dansk Folkeparti stemme for alle sammen. De er desværre nyttesløse, og de er mere eller mindre ligegyldige alle sammen.

Det, vi kan konstatere her i dag, er, at når denne her debat er sluttet, om det tager 1, 2 eller 3 timer mere, så er der intet, der er ændret, fra vi startede kl. 13; det har været en storm i et glas vand, og det er faktisk synd for befolkningen i forhold til de mange brudte løfter, som denne her regering er kommet med.

Peter Duetoft (CD):

Det er vores opfattelse i CD, at valgløfter og den slags er partiernes eget forhold til vælgerne. Det er noget, der bliver afregnet på næste valgdag, og det må man jo så forholde sig til.

Men jeg synes, debatten i dag i alt fald afspejler én ting: at vi på et eller andet tidspunkt må finde ud af, hvad valgløfter og hensigtserklæringer er for noget, for ellers får vi faktisk nok denne her debat, hver eneste gang der har været valg.

Altså, i al stilfærdighed – og jeg skal ikke gå ind i den dér med, at der skal være 90 mandater bag, for at man kan klandres for et egentligt valgløftebrud – er sandheden ikke, at samfundet ændrer sig så hurtigt, spørgsmålene deroppe ændrer sig så hurtigt, så man stort set et års tid efter hvert eneste valg vil være i stand til at påstå, at en regering har gjort noget andet end det, den sagde i valgkampen?

Lad mig give to eksempler: Jeg husker godt, hvad alle partierne rendte rundt og sagde i valgkampen i 1988 op til NATO-valget. Men de sagde altså ikke det samme i 1989, da Muren faldt. Er det så valgløftebrud, at de ikke gik rundt og byggede op på den kolde krig? Eller tag oliekrisen i 1973, var det ikke rimeligt, at dens pludselige opkomst gjorde, at man var nødt til at tage nogle andre standpunkter?

Jeg tror, vi må erkende og også forklare vælgerne, at hensigtserklæringerne og grundholdningerne er det, man skal stemme efter; at man må sige: Vi stemmer på nogle mennesker, vi stoler på, på nogle partier, hvis grundholdning vi deler, og så er de partier nødvendigtvis ansat – var jeg ved at sige – indsat her i Folketinget til at træffe beslutninger, efterhånden som samfundet udvikler sig. Vi har ikke et statisk samfund, det ændrer sig hurtigere og hurtigere, og derfor er det umuligt at sige, at det, der er sagt i en valgkamp, også skal holde ord til andet.

Vi synes, at der skal være samling i Folketinget. Man kunne godt frygte, at den debat, der har været i dag, er med til at grave grøfter, og jeg må da indrømme, at den noget sure tone, der har været en gang imellem, ikke rigtig er min kop te.

Jeg er glad for én ting, og det er, at Enhedslisten måtte erkende, at CD i hvert fald har fået opfyldt ét valgløfte. Og det var, da man tidligere i debatten sagde, at nu var det jo sådan, at de samarbejdende partier bare bunkede sig sammen, sådan så Venstre og De Konservative og Socialdemokraterne jo lavede forlig efter forlig

og lignede hinanden. Det var jo som talt ud af en CD'ers hjerte. For en CD'ers hjerte er jo netop, at Socialdemokrater og borgerlige skal samarbejde, fordi det er det, der giver stabilitet i samfundet.

Og netop for at forebygge grøftegravningen er vi selvfølgelig tilfredse med den vedtagelse, som vi selv er medforslagsstiller til, for den er fremadrettet, den taler om det meget, efter vores opfattelse, centrale, nemlig at der skal være et bredt samarbejde. Og for at forebygge enhver misforståelse, så opfatter vi det brede samarbejde, det, som vedtagelsen lægger op til, som det samarbejde, der var omkring finansloven, altså de fire borgerlige partier og regeringen.

Det andet er, at den taler om nogle konkrete problemer, der skal løses. Men jeg vil da gerne understrege, at jeg er meget tilfreds med, at der hverken udtrykkes mistillid eller udtrykkes kritik eller udtrykkes en eller anden karaktergivning af regeringen. Det var meget væsentligt for os, at det ikke kom med i denne debat, for vi synes ikke, den hører hjemme her, og vi synes, at Folketinget skal beskæftige sig med de problemer, der er i samfundet, i stedet for at rende rundt og give karakterer til hinanden.

Vi har, som jeg sagde tidligere, ikke peget på denne her regering; vi førte valgkamp på en anden regering. Men det er altså en god gammel CD-skik, at enhver regering i dette land skal have fairplay, at vælgerne har sammensat et Folketing, der udmønter sig i en regering, og den regering er vores regering, det er landets regering, det er den, der skal styre. Så kan en regering selvfølgelig gøre noget så dumt, så selv vi reagerer. Men det er jo heldigvis sjældent, vi ser det. Og det er ud fra synspunktet om, at det værste, der kunne ske i dansk folkestyre, da ville være, at vi fik et politisk system, der ligner det i andre lande, hvor man har en regeringskrise og valg og nye regeringer, og hvad ved jeg, hvert andet år, eller hvert halve år, eller hver tredje måned, eller hvad det nu er i nogle lande.

Den bedste gave, Folketinget kan give både erhvervslivet og velfærdssamfundet, er, at vi har politisk stabilitet. Og politisk stabilitet er, at en regering kan få lov til at arbejde efter et valg og i en længere periode. Og det er den indfaldsvinkel, vi har. Derfor er vi tilfredse med, at vedtagelsen har den formulering, den har.

Jeg er lidt ked af naturligvis, at regeringspartierne har valgt ikke at støtte den, det er klart. Jeg opfatter den som et klart signal om et ønske

om et samarbejde med regeringen, men vi må jo så bevise på en anden måde, at det kan komme. Jeg håber så ikke, at det er en afvisning af den tanke, der ligger i afvisningen af vedtagelsen, men at det mere eller mindre er diskussioner om enkeltord i vedtagelsen, der er spørgsmålet.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo fuldstændig korrekt, at CD's selvopfattelse er at være fluepapiret på midten og tiltrække så meget, som det er muligt. Og det er jo en rolle, som man kan vælge, og det er en fuldstændig legal rolle.

Men bliver hr. Peter Duetoft alligevel ikke en lille smule bekymret, når det nu viser sig, at den vedtagelse, som vel ikke mindst på CD's foranledning er blevet strikket sammen, faktisk ikke indeholder noget som helst. Jo, den indeholder nogle ord. Nogle af ordene lyder, at regeringen opfordres til et bredt samarbejde om forslag, der kan sikre bedre hjemmehjælp.

Så har vi fået oplyst, at her i eftermiddag skal der behandles et forslag fra CD, et ganske fortrinligt og udmærket forslag om bedre hjemmehjælp, og jeg ved ikke, om det er et flertal, men i hvert fald det største af de partier, der har skrevet under på den her vedtagelse, lavet sammen med hr. Duetofts parti, ja, de vil stemme imod CD's forslag om bedre hjemmehjælp.

Kort sagt, det her indeholder intet andet end varm luft. Er det trods alt ikke for lidt for CD at have den rolle at være samler omkring varm luft?

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Duetoft fik formuleret en interessant sætning – kan jo hænde – som gik ud på, at i Danmark skulle vi ikke have det sådan, at der var valg hvert andet år.

I Danmark skulle vi have stabilitet omkring regeringer. Må jeg minde hr. Duetoft om, at vi i Danmark har haft valg i 1973, 1975, 1977, 1979, 1981, 1984, 1987, 1988, 1990. I alle disse år var der faktisk folketingsvalg ca. hvert andet år. Hvorfor? Hvorfor? Ja, det var selvfølgelig, fordi det ikke var muligt at skabe flertal i Folketinget for en seriøs og ordentlig politik.

Hvorfor har vi så haft situationer siden 1994 og 1998, hvor der næsten har været en hel valgperiode? Er det så, fordi der føres en bedre politik? Nej, det er, fordi partierne er blevet bange

for deres egen skygge, når de skal stå til ansvar over for vælgerne.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg er glad for, at hr. Kim Behnke nævner alle disse valg. Jeg kunne så lave en anden sammenligning og sige, at netop i de år, hvor der var valg hvert andet år, gik Danmarks økonomi og det danske samfund ned ad bakke, mens det i de perioder, hvor der har været langt mellem valgene, faktisk har været sådan, at der har været fremgang. Jeg tror i meget høj grad, at det også skyldes, at der har været politisk stabilitet, så mennesker har turdet vove noget, turdet løbe en risiko, turdet investere. Jeg tror, der er en sammenhæng dér, og derfor synes jeg egentlig, at det var et godt bevis på, at vi altså ikke skal have valg hvert andet øjeblik.

Så vil jeg gerne sige til hr. Søren Søndergaard – nu skal jeg nok lade være med at blive polemisk og sige, jeg vil hellere samles omkring varm luft end kold luft, og jeg derfor er glad for, at der bliver samling om midten, og at CD da også er dér – at det bekymrer mig for så vidt ikke, at der er forskellige fortolkninger af en vedtagelse, for det er der jo altid, og hr. Søren Søndergaard har også været med til at lave gammeldags dagsordener, hvor der er forskellige fortolkninger.

For mig er det centrale i denne vedtagelse for det første, at det er et bredt samarbejde omkring de partier, der støttede finansloven, altså borgerlige og socialdemokrater i samarbejde. Det er det ene. Og det andet, der er væsentligt, er, at den vedtagelse gør op med tanken om, at man skal klare betalingsbalancen via nedskæringer og besparelser, og hvad ved jeg. Den understreger, at betalingsbalancen skal klares ved at sætte produktionen i højsædet og gøre det muligt. Det er for os en væsentlig linje, at det er den positive måde. Vi skal forsøge at skaffe de penge, vi skal bruge, og ikke skære ned og gøre os til et afstumpet samfund. De to meldinger er væsentlige.

Nu har jeg ikke tid til det, men jeg kunne faktisk godt også komme med et par kommentarer til en række af de andre ord, der er her i forslaget, hvor vi i praksis fortolker den anderledes end andre af de partier, der er med, men hvor alle vil lægge forslag frem i bunke, og så må vi jo se, hvad flertallet kan bære.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, hr. Duetoft skal have muligheden for at uddybe sit svar, og derfor går jeg så op igen.

Det er da klart, at det virker underligt, at man laver et forslag til vedtagelse, hvor man ikke skriver det, som hr. Duetoft nu siger; man skriver nogle eksakte ting, som man vil gøre noget ved. Så viser det sig, at om de eksakte ting er man uenig med det resultat, at der ikke kan gøres noget ved dem.

Man kan ikke med udgangspunkt i finanslovsparterne lave den forbedring af hjemmehjælpen, som der lægges op til i dette forslag til vedtagelse, fordi man ikke er enige om det. Man må så komme over til SF og Enhedslisten, og vi vil gerne hjælpe med at lægge stemmer til CD's udmærkede forslag om hjemmehjælpen.

Derfor er det her papir indholdsløst, og problemet i en lidt bredere sammenhæng – og det er jo den, vi har prøvet at rejse her i dag – er jo, at vi tror, det er sådan noget, der er med til at skabe politikerlede: Man sidder inde i Folketinget og vedtager, der skal være bedre hjemmehjælp. Det vedtager CD og Venstre efter at have siddet og aftalt en vedtagelse, og derefter behandler man et forslag om bedre hjemmehjælp, og så stemmer Venstre selvfølgelig imod. Det synes vi ikke er klædeligt.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Politikerlede skabes, hvis mennesker uden for dette hus alene får den opfattelse, at folketingspolitikeres hovedopgave er at stå og svine hinanden til. Derfor er jeg ikke helt sikker på, at en debat som denne lige er det, der fremmer politikernes omdømme rundtomkring.

Politikerlede – det er til hr. Søren Søndergaard – fremmes ikke af, at man laver en vedtagelse, hvor der står de hensigtserklæringer, der står her, under én forudsætning, nemlig at der så sker noget, hvis den bliver vedtaget. Selvfølgelig skal der ske noget konkret, men hr. Søren Søndergaard kan altså også i sin historie finde dagsordener og vedtagelser, han har stemt for, hvor man bagefter i de partier, der støttede dem, rent faktisk lagde de praktiske forslag frem.

For os er f.eks. børnefamiliespørgsmålet heri et spørgsmål om – det forslag er vi kommet med et par gange – at ligesom til en kapitalpension skal unge mennesker kunne spare op, sådan at de kan tage orlov. Det er den mere flek-

sible orlov for at give et eksempel. På hjemme-hjælpsområdet er det det forslag, der er på dagsordenen i eftermiddag. Og omkring de afkortede ventetider er man nødt til i fællesskab at ordne noget med planlægning og organisering af sygehusvæsenet.

Det er konkrete bud på, hvordan man kan leve op til det her. Det er alle partierne ikke enige i, men det er da bud. Så kommer der bud andre steder fra, og så finder partierne sammen i et forlig. Det er sådan, man sætter en politisk proces i gang.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det, vi har fat i her, er efter min opfattelse i virkeligheden midterpartiernes skadelige rolle for den politiske debat i Danmark forstået på den måde, at når midterpartierne, herunder CD, markerer, at det vil de ikke have, så haver de andre store partier at lægge det, de egentlig talt ønsker at udtrykke, til side.

Nu er vi lige ved at få afklaret, at indholdet af vedtagelsen er varm luft. Det er så i orden, siger hr. Peter Duetoft. Vi må jo så tage til efterretning, at hr. Peter Duetoft synes, at det er vigtigt, at vi vedtager varm luft.

Det, der er det egentlige i denne udtalelse, er jo det, der ikke står. Det, der er denne udtalel-ses fornemmeste formål, er jo at forhindre, at et flertal i Folketinget udtrykker kritik af regeringen. Jeg synes egentlig talt, at det er en lidt underlig målsætning at have, at her i Folketinget må der altså af en eller anden grund ikke udtrykkes kritik af regeringen, som der jo ellers var lagt op til, og som et flertal synes.

Jeg synes, det er et meget godt eksempel på, at midterpartierne er med til at gøre den politiske debat meget besværlig at forstå.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Naturligvis er vi med til at gøre den politiske debat besværlig, ikke mindst for hr. Frank Aaen, for vi gør den så besværlig, som vi overhovedet kan, for yderpartierne. Det er faktisk et af vores formål, for vi mener ikke, politik skal føres dér.

Jeg har ikke sagt, og lad være med at lægge mig noget i munden, jeg ikke har sagt, at der er varm luft i denne vedtagelse. Jeg har understreget, at det er de seks partier, der er bag finansloven, der skal prøve at komme videre. Det er

en meget klar markering. Og det er også en meget klar markering i min opfattelse i al fald, at vægtningen af forsøget på at øge eksporten i stedet for nedskæringer er central. Er det ikke to markante markeringer?

Så må jeg så sige, at vi har da ikke forhindret nogen i at udtale mistillid. Vi har sagt, at vi ikke er med i en vedtagelse, hvor der udtrykkes mistillid, men andre partier kunne da have gjort det, hvis de ville. Det kunne hr. Frank Aaen jo have gjort, men valgte jo ikke at gøre det. Så vi har da ikke forhindret det.

Og så vil jeg til allersidst sige til hr. Frank Aaen, at med noget, hr. Frank Aaen sagde tidligere i dag, er det helt klart, at vi må være uenige om det her. For hr. Frank Aaen ærgrede sig over, at der ikke var mere ideologi, mere skyttegravskrig, mere blok mod hinanden i det danske samfund.

Vi har den stik modsatte opfattelse. Det er samarbejde, det er samling omkring midten, og det er socialdemokrater og borgerlige i et samarbejde, der giver et stabilt samfund.

Men vi har to vidt forskellige udgangspunkter. Derfor må vi selvfølgelig være uenige. Hr. Frank Aaen ønsker kamp. Jeg ønsker samarbejde.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Når vi siger, at vi ønsker mere ideologi i Folketinget, tror jeg, det er, fordi de fleste danskere – og vi kan også se det på vælgervandringerne – faktisk har svært ved at se, hvad der er de egentlige forskelle i moderne politik. Fordi partierne mudrer sig omkring midten, og fordi det i mange år har været sådan, at både Venstre og Socialdemokratiet er meget afhængige af to midterpartier, har vi fået forstærket en tendens til, at man ikke markerer de klare linjer, men at man prøver at mudre til.

Når hr. Peter Duetoft siger: Vi vil ikke have, der bliver udtrykt kritik af regeringen i dag, så sker det ikke. Jeg mener ikke, det skaber klarhed. Alle og enhver ved, at der er forskelle på den solidariske linje, som Enhedslisten står for, som SF står for, og som Socialdemokratiet en gang imellem står for, og så det samfundssyn, som Venstre står for, og som de udtrykker klare i nogle perioder og mindre klart i andre perioder.

Forskellen er der jo, men bl.a. på grund af CD's indsats bliver det svært at få øje på den.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Peter Duetoft. Så tror jeg, vi går til ordførerrækken bagefter.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Til hr. Frank Aaen: Ideologi er noget møg. Ideologi hører ikke hjemme i det danske samfund i den forstand, som hr. Frank Aaen ønsker det.

Der skal ikke være større spændvidde, der skal ikke være flere slagsmål i Folketinget politisk, end der er i det danske samfund. Folketinget skal afspejle det danske samfund, og det danske samfund er ikke et ideologisk klassekampskæmpningssamfund. Det danske samfund er et samarbejdsamfund. Det foregår på arbejdspladserne. Det foregår overalt. Det foregår i foreninger, og det foregår i hele det danske samfund, at mennesker står sammen. Det er det, det danske samfund er blevet stærkt af. Det er det, velfærdssamfundet er blevet skabt af. Det er det, den økonomiske fremgang, den høje materielle standard, vores profil også internationalt er blevet skabt af. Danskerne har stået sammen om at løse nogle problemer i stedet for at bekæmpe hinanden.

Derfor hører ideologi i den gammeldags hr. Frank Aaenske forstand ikke hjemme i det danske samfund, for danskerne vil ikke have det. Det kan vi jo heldigvis også se, for de ideologiske partier, der virkelig slår sig for brystet og kommer med fanerne og alt det her i tide og utide, er ikke så store her i Folketinget.

Folketinget skal afspejle befolkningen. Der skal ikke være mere klassekamp eller noget andet herinde, end der er ude omkring.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Og så er det fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Enhedslisten har rejst denne forespørgsel, og det er fremgået tydeligt af den efterhånden 4 timer lange debat, at hr. Frank Aaen navnlig er sur over, at Socialdemokratiet har lavet et forlig med den borgerlige side af Folketinget.

Det er selvfølgelig ærgerligt, for hr. Frank Aaen har selv peget på hr. Poul Nyrup Rasmussen som statsminister, og regeringen består altså af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, og vi har gennemført et finanslovforlig til anden side end hr. Frank Aaen.

Så er der mulighed for tre forskellige reaktioner.

Den ene er at sige: O.k., en mindretalsregering har selvfølgelig ret til at finde det flertal, den kan finde rundtomkring i det politiske landskab. Det er dens mulighed for at manøvrere, og det vil vi ikke forhindre den i at gøre.

Den anden mulighed er at blive grebet af et sandt raseri og sige: Det vil vi simpelt hen ikke finde os i, vi vælter den regering. Vi har peget på den, den gør noget andet end det, vi vil have. Vi trækker simpelt hen tæppet væk under den.

Den tredje mulighed er at sige: Vi bryder os ikke om, at regeringen opfører sig på den måde, vi må have nogle stærkere bindinger på den, vi vil med i den.

Der er i realiteten de tre muligheder.

Det, der er kommet nu, er ingen af delene. Det er simpelt hen en debat, som til forveksling ligner en åbningsdebat, en finanslovdebat eller en afslutningsdebat. Det er også helt fint; sådan nogle debatter skal vi have en gang imellem herinde, og vi kan også godt tage én til om en uge eller to. Men hr. Frank Aaens frustrationer over, at regeringen har fundet et flertal til anden side end dér, hvor hr. Frank Aaen befinder sig, og hvilke konklusioner han vil drage af den situation, må han jo gøre op med sig selv og sit eget parti. Det kan vi fra andre partier her i Folketinget ikke hjælpe hr. Frank Aaen med.

Jeg synes allerede, debatten har varet længe, og jeg tror ikke, jeg kan tilføje så frygtelig meget nyt i øvrigt, men blot sige om det forslag til vedtagelse, der er fremsat af Venstre, De Konservative, CD og Kristeligt Folkeparti, at det beskriver jo, som hr. Jacob Buksti meget rigtigt beskrev det for et par omgange siden, at det er juleaften hele året, og fru Ulla Tørnæs gav oven i købet hr. Jacob Buksti ret: Ja, det er rigtigt, sådan er Venstres politik, det er juleaften hele året, det er derfor, Venstre får så megen fremgang i meningsmålingerne.

Jeg synes alligevel, det er utroligt at skulle høre fra Venstres politiske ordfører, at det er sådan, Venstre fører politik.

Når man så tænker på, at Venstre op til valget i marts 1998 udstedte løfter for 30 mia. kr., som der ikke var nogen dækning for – der var ingen beskrivelser af skattestigninger eller noget som helst, men der var yderligere udgifter eller skattelettelser for 30 mia. kr. – så vil det jo altså før eller siden gå op for vælgerne, at det ikke er juleaften hele året. Der er også mandage, og der er også terminsdage, hvor man skal betale regningerne, og der er grå og sure dage

indimellem, hvor der ikke er gaver hele vejen. Det opdager vælgerne jo, og det ved de også godt, og derfor kan jeg kun sige, at det ville have været interessant at se, hvordan Venstre havde indfriet de løfter for 30 mia. kr., som de udstedte før valget.

Løfter i en valgkamp er en sag mellem vælgerne og politikerne, og dommen falder så, næste gang der er folketingsvalg.

Regeringen og dens grundlag og den måde, den arbejder på herinde, er en sag mellem regeringen og Folketinget. Det synes jeg Enhedslisten har blandet grundigt sammen, men jeg synes, vi har haft en spændende og en god debat, og lad os så komme videre.

Kim Behnke (FP):

Lad mig starte med at komme med en indrømmelse til hr. Frank Aaen.

Da vi første gang hørte om hr. Frank Aaens projekt, nemlig det projekt, der gik ud på, at Folketinget skulle have en forespørgselsdebat om regeringen, statsministerens manglende overholdelse af valglofter, så så vi en mulighed for, at den forespørgselsdebat kunne give noget ekstraordinært, nemlig en forespørgselsdebat, hvor vi sluttede med at konstatere, at regeringens parlamentariske grundlag ikke længere var eksisterende, og at hr. Frank Aaen havde vist så meget mandsmod, at hr. Frank Aaen og Enhedslisten havde været parat til at drage den ultimative konsekvens i form af en vedtagelse i Folketinget, hvor man nemlig væltede regeringen.

Men der gik jo ikke ret lang tid, før vi i dagspressen kunne få kendskab til, at hr. Frank Aaen bare var ude på at uddele sådan en lidt halvblød Enhedslistenæse til statsministeren. Statsministeren skulle have lidt skældud, men heller ikke mere.

Da vi så det første udkast, hr. Frank Aaen havde til, hvad der så skulle vedtages i dag, ja, så gik det op for os, at det egentlig ikke engang var en lidt halvblød næse. Nej det var mere et spørgsmål om, at hr. Frank Aaen kunne føre den røde fane højt og flot og erklære til de mange frafaldne socialdemokratiske vælgere, at de kunne falde til ro i Enhedslistens lejr.

Vi anbefalede Enhedslisten, at man udbyggede vedtagelsen og tog nogle af de områder med, hvor der også er store problemer, nemlig spørgsmål omkring hjemløse, spørgsmål omkring sindslidende, der ikke kan få enestuer,

selv om regeringen har lovet, at den vil gøre noget ved det.

Men selv ikke engang det, som burde være indlysende fornuftigt, kunne finde vej ned på Enhedslistens og hr. Frank Aaens forslag til vedtagelse for i dag. Hvorfor? Ja, fordi hr. Frank Aaen og Enhedslisten i virkeligheden ikke har mod til at gøre det, de burde gøre, nemlig trække tæppet væk og ikke længere være regeringens parlamentariske grundlag. De forsværgelser, vi har hørt i dag fra Enhedslisten om, at man ikke rigtig er regeringens parlamentariske grundlag, står jo ikke særlig troværdigt oven på dagens debat.

At Enhedslisten så har fuldstændig ret i deres kritik af regeringen, ja, det er jo så fuldstændig evident. Allerede da den nuværende statsminister blev statsminister, erklærede han meget modigt, at nu skulle vi have moralens årti. Nu skulle der føres en anstændig, ordentlig politik i Danmark, og det lå flot som nyfalden sne oven på kaosset efter en borgerlig regering, der strandede på spørgsmålet omkring tamilsagen.

Men måned efter måned, år efter år har vi jo oplevet, at i de 6 år, der er gået – det er ganske vist ikke et årti – har vi haft den ene skandale efter den anden. Topmålet var dog forud for valget i marts måned. Da statsministeren i almindelig panik over, hvad vej meningsmålingerne gik og udsigten til ikke længere at skulle være statsminister, så sig rundt i det politiske landskab: Hvad kan vi så gøre for at redde nogle ekstra mandater hjem, nogle ekstra stemmer?

Der blev der jo afgivet løfter i et sådant omfang, som sjældent er set før. Men ikke nok med, at der blev afgivet løfter, det blev ved samme lejlighed hævdet, at oppositionen havde helt andre planer for det danske samfund. Og det var dér, at snoren knækkede, og det var derfor, at statsministeren måtte ud i et så lidet troværdigt ærinde som at sige undskyld til den danske befolkning. Der var bestemt noget at undskylde, der var nemlig grund til at undskylde, at man havde været så uforskammet og ubehagelig og så urimelig og så uretfærdig i en valgkamp, som tilfældet var.

Hører vi så statsministerens forsvarstale i dag, ja, så må man også undre sig over, at statsministeren ikke snart har lært at lade være med at komme med de mange usammenhængende påstande. Folk skal blive længere på arbejdsmarkedet, siger statsministeren i dag. I morgen skal Folketinget behandle et lovforslag om at nedsætte pensionsalderen fra 67 til 65 år. Der er

ikke meget »længere på arbejdsmarkedet« i det forslag.

Så hævder statsministeren, at der er orden i økonomien, selv om de seneste betalingsbalancetal kan dokumentere det modsatte, og selv om det er en kendsgerning, at i nogle af de allervigtigste erhverv for det danske samfund, nemlig eksporterhvervene, hersker mismod og mangel på tro på fremtiden.

Vi kan fra Fremskridtspartiets side støtte begge de forslag, der er fremsat til vedtagelse her i dag, og med den rækkefølge, de kommer til afstemning i, ja, så vil det betyde, at i første omgang støtter vi vedtagelsen fra firkløveret. Når den ikke er vedtaget, så kan vi også støtte den vedtagelse fra Enhedslisten, selv om – det er til hr. Frank Aaen – den er en meget tynd kop te.

Ole M. Nielsen (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører ikke længere kan være til stede i salen, skal jeg holde vores ordførertale, og den bliver ikke lang. Vi har ikke nogen lyst til at forlænge den her i øvrigt spændende debat.

Kristeligt Folkeparti mener, at regeringen og statsministeren på en række områder ikke har indfriet de forventninger, som de skabte før og under valgkampen i marts 1998, men vi er af den helt klare opfattelse, at spørgsmålet om, hvorvidt valgløfterne er indfriet eller ej, må afklares mellem vælgerne og statsministeren og ikke her i Folketingssalen.

Når vi i dag er medforslagsstiller på et forslag til vedtagelse, skyldes det alene ønsket om at signalere vilje til et bredt samarbejde i forlængelse af finanslovaftalen, og vi medvirker ligeledes gerne til løsningen af en række problemer, der trænger sig på i forhold til børn, ældre og sundhed, og vi fastholder selvfølgelig at støtte den aftale, som vi selv er medforslagsstiller til.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Den politiske ordfører for CD, hr. Peter Duetoft, sagde i sit indlæg: Det kan ikke være et selvstændigt formål at grave dybe kløfter her i Folketinget. Vi må tænke os godt om. Vi må overveje klogt, hvad det egentlig er for metoder, vi bringer i brug i en politisk debat.

Det er jeg ganske enig i. Det har jeg sagt fra starten. Jeg er glad for, at det bliver understreget.

Regeringen har sat sig en række mål. Dem har vi ikke opgivet, men vi tager naturligvis også hensyn til de vilkår, hvorunder de mål skal nås. Jeg synes i virkeligheden, det største problem, som jeg har sporet mange gange undervejs i debatten i dag, er at respektere, at hvis en regering som vor ikke tager hensyn til de forandrede vilkår, der er, så når vi i virkeligheden en værre situation end den, vi havde sat os.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg tror egentlig, jeg vil bede om, at det møde, der bliver holdt lige hernede på gulvet, bliver hævet.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Debatten har nogle gange skiftet karakter fra drilleri og personangreb og den slags til nogle gange også at blive politisk.

At Enhedslisten er sur over, at regeringen har lavet forlig om finansloven for 1999, er i og for sig meget forståeligt.

At Venstre er sur over, at Venstre tabte valget, og at regeringen lavede forlig om pinsepakken med venstrefløjen, er i og for sig også meget forståeligt.

I det hele taget er det meget forståeligt, at der er nogle, der er kede af det her i dag. Bare de så ikke bliver yderligere kede af, at vi andre ikke er så kede af det, og det er jeg ret ked af at konstatere, at det tyder meget på.

Når jeg f.eks. lytter til fru Ulla Tørnæs' indlæg – hun lyder meget, meget ked af det. Jeg har både snydt, og jeg har bedraget og begået løftebrud. Jeg synes, fru Ulla Tørnæs mere og mere begynder at ligne sin forgænger. Man skulle nødig snave hænderne til, så sender man hellere sine løjtnanter på banen, og så bruger man et af de politiske våben, der er allerfarligst at bruge: den konstante mistænkeliggørelse.

Jeg ved godt, det ikke er nyt. Jeg ved godt, det startede på valgaftenen, som hr. Jacob Buksti sagde det før, for det er jo sandheden. Da valget var afgjort, så lød det: vælgerbedrag.

Og jeg skal ellers love for, at partiet Venstre kan man ikke anklage for mangel på konsekvens. Venstres nye opfindelse er nu blevet til en mærkat, der skal klistres op, helst på min person, om mistænkeliggørelse, personangreb og troværdighed. Jeg ser en lige linje fra noget, der engang blev kaldt uld i mund, til snubletråde, til famleri, til mangel på lederskab, til cykelhjelm, til Rushdie, og hvad ved jeg.

Nu er det så noget helt andet, man har valgt, men konsekvensen er jo den samme, metoden er den samme, målet er det samme. Ærlig talt, hvorfor siger man ikke ligeud, hvad det reelt handler om? Det er dog til at tage og føle på.

Venstre er uenig i en massiv del af den linje, regeringen står for, og det er fair nok.

Venstre deler ikke regeringens fordelingspolitiske holdning, og det er fair nok.

Venstre er ikke enig i regeringens grønne politiske linje hele vejen igennem, og det er fair nok.

Venstre er ikke enig i regeringens boligpolitik, og det er for min part også fair nok.

Venstre synes ikke, når samfundet et øjeblik skal dæmpe sit tempo for ikke at løbe af sporet, at vi så skal fordele den opgave, der skal bæres, ordentligt, solidarisk i såvel den offentlige som den private sektor. Det er man ikke enig i, og det er fair nok.

Problemet er blot, at man ikke siger det åbent og direkte. Jeg foretrækker en reel politisk dyst, en reel politisk diskussion. Der står vi, og dér står de. Det er vores standpunkt, det er deres standpunkt. Det er reelt. Men den her mudderkastning, som har et helt andet formål, synes jeg ikke er fair. Lad os i stedet diskutere åbent med åbenstående hjelm, som CD har gjort det i dag, som regeringspartierne har gjort det, som andre partier har gjort det, selv om det ikke var så mange.

At nogle er uenige, er fair. At Enhedslisten synes, at vi fører en økonomisk politik, Enhedslisten ikke er enig i, er også fair, men lad være med at blande det sammen med personangreb.

Jeg synes ikke, det er smukt at se på, og jeg tror egentlig ikke, det er særlig respekteret. Der har jo altid været diskussioner her i Folketinget, lige så lang tid Folketinget har været her, om, hvem regeringen skulle indgå forlig med: Skulle det være til højre side, eller skulle det være til venstre side af salen? Og når vi indgik forlig til højre side, var de til venstre kede af det, og indgik vi forlig til venstre side, så var de til højre kede af det. Sådan har det altid været.

Lad os diskutere vores partiers holdninger og regeringens strategi på det politiske grundlag, på det ordentlige grundlag, og lad os komme ud af det her med personræset og personangrebene, det tror jeg ikke fører nogen som helst steder hen.

Ja, man kan finde udtalelser og man kan finde målsætninger, som regeringen har sat sig, og også som partierne har formuleret valgkamp

efter valgkamp, som ikke er nået endnu. Det gælder os alle sammen.

Men jeg tillader mig nu alligevel her i min replik at konstatere, at det Danmark, vi har i dag, er et bedre Danmark end det, vi overtog ansvaret for ledelsen af for 6 år siden.

Jeg synes også, jeg har lov til at konstatere, at meget, meget betydelige dele af det regeringsgrundlag, vi lagde frem efter valget, er gennemført. Der er omdelt en dokumentation derfor – jeg skal ikke gå i detaljer – og det er da ganske flot. Vi er jo ikke mere end en fjerdedel henne i den samlede valgperiode, og hvis vi måler, hvor meget der er gennemført i forhold til regeringsgrundlaget, så er vi langt over en fjerdedel.

Jeg siger det med risiko og angst og bæven for at blive skældt ud for, at vi er på vej ind i en reformpause. Men sandheden er jo, at vi har gennemført langt, langt over en fjerdedel af vort samlede regeringsgrundlag, selv om vi ikke er mere end en fjerdedel henne i en normal valgperiode.

Må jeg sige: Vi ved godt, at nogle af de mål, vi har sat os, ikke er nået endnu, men det er der heller ikke noget nyt i i dansk politik, som hr. Peter Duetoft jo så udmærket understregede det.

Det ville virkelig være at svigte, føler jeg, hvis en regering under Socialdemokratiets og De Radikales ledelse ikke tog højde for kursen for det store danske skib, hvis der var en forhindring foran os, og det ved vi jo der er.

Vi ved da godt, at den finansielle krise i Latinamerika, i Asien, i Rusland påvirker os.

Vi ved da også godt, at den økonomiske vækst i Europa påvirker os. Sådan har det jo altid været. Da der var oliekrise i 1970'erne, som hr. Peter Duetoft fremhævede, måtte en regering selvfølgelig justere, rette ind, og sådan vil det også være fremover.

Når befolkningens sammensætning i vores samfund ændrer sig, jamen så må en regering da tage højde derfor.

Når der kommer stadig flere ældre og stadig færre yngre, og det er der jo i og for sig ikke noget forkert i, så må vi da indrette vores politik derefter. Det forkerte ville være ikke at indrette sin politik derefter. Det ville virkelig være at svigte alt det, vi står for.

Når globaliseringen kommer ind over os med fuld fart og teknologien ligeså, skal vi da satse på efteruddannelse, voksenuddannelse og dygtiggørelse af vore medarbejdere og ligeså

seniorpolitik, så vi er sikre på, at der er hænder til at bære velfærden.

Et område, hvor der stadig er meget at gøre, er eksempelvis uddannelsesområdet. Vi havde været lidt bedre stillet, hvis uddannelseskapa- citeten på en række områder havde været større, da vi overtog regeringsansvaret i 1993.

Må jeg nævne et eksempel: de sindslidende. Jeg havde frygtelig gerne set, at vi havde kun- net forøge uddannelsestakten for de psykiatri- ske specialer. Det har vi ikke kunnet tilstrække- lig stærkt. Vi håber, at vi over nogen tid kan gøre det, men der er meget at gøre her. Der er sket noget, men der er meget at gøre.

Et andet eksempel er hele vores sundheds- område og sygehusområde: Der er stadig meget at gøre, men der er dog sket en hel del. Vi har tilført en række ressourcer, mere end i årene før – ikke alle årene, men ret mange af årene før – og der er sket forbedringer. Tag hjerteområdet: Vi har fået nedbragt ventetiderne på hjerteom- rådet. Tag behandlingsantallene: en meget be- tydelig stigning i den samlede indsats for syge- husene. Og tag de livstruende sygdomme, som vi jo i fællesskab har løftet.

Jeg mener, at det er den form for fornuftigt samarbejde, jeg synes vi skal kendetegnes ved herinde i Folketinget, vil jeg sige til fru Pia Christmas Møller.

Og til allersidst: Lad os koncentrere os om det positive, fremadrettede samarbejde. Og når Venstre med fremstrakt hånd beder os om at samarbejde, må jeg derfor sige: Ja, men det kræver jo ret stor selvkontrol, når man i dag har skullet tage imod alt det smuds, der er blevet kastet på os heroppefra. Men vi samarbejder. Vi er robuste folk, og vi er parate til at samarbejde både med venstre side og med højre side frem- over, når vi kan nå et lille stykke i den rigtige retning på det grundlag, som regeringsgrund- laget tegner.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hele denne her diskussion, siger statsministe- ren, hænger sammen med, at Enhedslisten er sur over, at regeringen har lavet finanslovforlig uden om Enhedslisten. Det er, hvad det hele handler om i henhold til statsministeren.

Jeg synes, det er bekymrende, at statsministe- ren ikke har forstået mere af den kritik, vi rej- ser. Så bare for at illustrere det, vil jeg tage et eksempel, der overhovedet ikke har noget med finansloven at gøre:

Lige op til det sidste valg var der faktisk en sag om Politiets Efterretningstjeneste, som vi havde en vis interesse i. I den sag kommer re- geringen, statsministeren og justitsministeren, med et klokkeklart løfte: Hver en sten i den sag vil blive vendt!

Hver en sten i den sag vil blive vendt, var løftet. Nu er der gået næsten et år, og hvad er der så sket? Ja, der er fremsat et lovforslag, og alt tyder på, at det kan finde et flertal i salen, men det bliver ikke forhandlet. Og i hundredvis af spørgsmål ligger ubesvarede.

Jeg ved ikke, om vi tidligere har haft en sag her i Folketinget, hvor i hundredvis af spørgs- mål ligger ubesvarede i et år, men det har vi altså i denne her sag. Og det er jo derfor, vi er bekymrede for, at det ikke bare er finansloven, men at der også er en række andre spørgsmål, hvor vi må konstatere, at vi desværre ikke helt har kunnet stole på de løfter, som regeringen har givet.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, der var en vis kampånd i statsmini- steren tale dér, hvor han klart profilerede sig i forhold til partiet Venstre og virkelig markerede de politiske forskelle, der er mellem Socialde- demokratiet og partiet Venstre. Og jeg så i ånden, at nu ville der blive draget den konklusion, at Socialdemokratiet ikke ville gentage det kunst- stykke, man lavede før jul. For statsministeren må jo indrømme, at det har givet store vanske- ligheder for Socialdemokratiet.

Og i forlængelse af det, vi har hørt i dag, vil jeg sige, at jeg har meget svært ved at forstå, at man overhovedet skulle have i tankerne at gå ind i et større samarbejde med partiet Venstre, og derfor undrer det mig, når jeg til sidst alli- gevel hører statsministeren sige: Vi er robuste folk.

Man kan altså også blive for naiv i forhold til, hvad man tror man kan klare af tilsmudsning og af ydmygelser fra andre partier. Burde man ikke i stedet sige: Jamen hvorfor skal vi dog gå ind i dét?

Er der ikke mere perspektiv i at satse på et samarbejde med det parlamentariske grundlag, som er der for regeringen? Ja, i nødstilfælde i små sager nok også med andre partier såsom Venstre, men alligevel satse helt anderledes. Burde dét ikke være konklusionen for stats- ministeren?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Hr. Holger K. Nielsen stillede mig et spørgsmål, som jeg gerne vil svare på, også fordi tiden før desværre ikke tillod mig at svare på hr. Holger K. Niensens første indlæg under debatten.

Jeg var glad for hr. Holger K. Niensens fremhævelse af, at nu må vi se at komme videre, nu må vi til at se fremad, og jeg er ganske enig. Og jeg synes, jeg må sige, at hvis jeg kan opfatte SF's melding derhen, at SF også tager det alvorligt, at vi selvfølgelig må indrette vores økonomiske politik efter det, når forholdene omkring os ændrer sig, og at SF også tager det alvorligt, at når befolknings sammensætningen her i landet ændrer sig, så vi bliver flere ældre og færre yngre, har det også sine konsekvenser, så vil det heller ikke mangle på samarbejdsvilje fra regeringen, hverken i forhold til SF eller i forhold til andre. Det har aldrig været regeringens stil at holde partier udenfor, som er ansvarlige og parate til at påtage sig et ansvar, og det vil det heller ikke være fremover.

Vi skal her i foråret i gang med – håber jeg – at forhandle forsvarsforlig, og det vil vi gøre en meget stærk anstrengelse for, og dér vil vi selvfølgelig søge de samarbejdspartner, som vi erfaringsmæssigt ved er parate til at påtage sig et ansvar på dette område.

Jeg skal endnu en gang slutte med at sige, at jeg håber, at debatten i dag ikke har gravet grøfter for alvor, men at vi kan komme videre med vores politiske arbejde. Det er på vores politiske arbejde og vores evne til at samarbejde, vi skal bedømmes.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu er statsministeren jo løbet ind i nogle taltidsbegrænsninger heroppefra, og derfor er det jo ikke til at vide, hvad der var i manuskriptet, som statsministeren ikke nåede frem til, men det, som jeg synes havde været naturligt efter sådan en lang debat, som Folketinget har haft her i eftermiddag, var jo, at statsministeren havde givet Folketinget en redegørelse for, hvad statsministeren har lært af det forløb. Det har også været rejst tidligere under debatten.

Statsministeren gik jo ud til offentligheden og sagde undskyld for den måde, forløbet omkring finanslovsforhandlingerne og efterlønsproblemet, pensionsalderen m.v. havde været på, men den samme undskyldning og beklagelse er ikke kommet til udtryk her i Folketingssalen, og derfor synes jeg, det havde været rimeligt, at

statsministeren i sit manuskript var nået frem til at forklare Folketinget, hvad der egentlig var baggrunden for den undskyldning, og hvad der så i statsministerens handle måde vil blive anderledes fremover.

Det får vi måske ikke ved denne lejlighed, men så kan det jo være, man kommer tilbage til spørgsmålet, om ikke andet så i debatten uden for huset, hvor statsministeren åbenbart vil være mere meddelsom.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Hr. Frank Aaen, anden omgang.

Frank Aaen (EL):

Jeg skal takke for debatten. Så vidt jeg kan forstå på de fleste, synes de, det har været en udmærket diskussion. Engagementet i debatten har jo også peget i den retning. Vi er jo faktisk kommet meget langt omkring, og ganske mange har været på talerstolen.

Jeg synes også, det er oplagt, at efter det forløb, der har været de senere måneder, havde vi brug for at få en sådan debat her i Folketinget. Den debat, vi har haft her, er jo den samme som den, der har budret løs ude i befolkningen, som har kørt i aviserne, og som har engageret ganske mange mennesker i samfundet.

Derfor vil jeg også sige til dem, der, på trods af at det har været en god debat, alligevel har ment, at den næppe hørte hjemme her i Folketingssalen: Jamen det er da et underligt synspunkt, at det her skulle være det eneste sted i Danmark, hvor vi ikke skulle diskutere det forløb, der har været, og afprøve hinandens holdninger ud fra det, der er sket.

Det er jo ikke bare et forhold mellem Socialdemokratiet og partiets vælgere; det er jo et generelt demokratisk problem: Skal det være sådan, at valgløfter er noget, man ikke behøver at stole på? Det er jo sådan set det, der står tilbage nu: at valgløfter behøver man ikke at stole på.

Hvis dét bliver stadfæstet, er det jo en politisk degenerering, som hører hjemme i helt andre samfund end her, at man sagtens, uden at der sker noget, kan sige noget den ene dag og så gøre noget andet den næste dag. Det er da et generelt demokratisk problem; det er ikke kun et problem for et enkelt parti. Og det har også noget at gøre med diskussionen om politikerelede: Hvordan undgår vi dét?

Og for Enhedslisten drejer det sig selvfølgelig også om, at når vi efter valgkampen og de ting, der blev sagt dér, har peget på regeringen, så

har vi selvfølgelig i dag et meget stærkt behov for at få markeret, at det ikke var derfor, vi pegede på regeringen.

Vi er lidt kede af, at der ikke kan vedtages noget i dag, fordi den del af Folketinget, der hånede os for, at vi ikke ville udtrykke mistillid, i dag ikke engang vil være med til at udtrykke kritik. Det må jeg nok sige er ynkeligt.

Jeg har sagt før, at mistillid, kritik af regeringen, vil vi til enhver tid udtrykke uanset de parlamentariske konsekvenser. Hvis vi dermed kunne forhindre, at regeringen gennemførte et givet angreb på befolkningen, ville vi til enhver tid stemme imod den. Vi ville til enhver tid prøve at bringe regeringen til fald, hvis det samtidig kunne forhindre en ulykke. Men helt ærligt: Skulle vi stemme for et mistillidsforslag bare for at få en endnu større ulykke til fadet? Nej, det kan man vist ikke rigtig tro helt alvorligt på.

Vi ville med denne debat have afklaret, hvor de ideologiske forskelle i dansk politik er, men det må jeg indrømme ikke er lykkedes helt. Og jeg må jo sige, at efter debatten og efter Socialdemokratiets hårdnakkede forsvar for alt det, regeringen har lavet de sidste måneder, undrer det mig meget, at Socialdemokratiet ikke stemmer for det forslag til vedtagelse, der er fremsat af fire partier. Det ville jo sådan set være helt logisk på baggrund af forløbet, på baggrund af det, der hidtil er sket.

Vores egen vedtagelse kan åbenbart ikke få flertal, men jeg vil sige, at det var et tilbud til Folketingets partier om, at man uanset forskellige meninger om alt muligt andet alligevel af almindelig politisk anstændighed kunne samles om at sige: Her trækker vi strengen. Her er grænsen for, hvad vi i fællesskab mener at man kan love den ene dag og gøre den næste.

Jeg synes, et flertal burde have taget imod tilbuddet og sagt sådan, så vi kunne få i hvert fald en vis minimumstandard for politisk hæderlighed, men det kunne vi desværre ikke komme igennem med.

Statsministeren siger, at det er et personangreb, der har præget debatten.

Det er ikke min opfattelse. Jeg mener, at vi har taget udgangspunkt i valgkampen i marts, som på mange måder var opløftende. Der kom ideologiske forskelle frem, og der blev et reelt valg mellem den solidariske velfærd og en regering, der bygger på Venstre og fru Pia Kjærsgaard, og da vandt den solidariske velfærd, og

det var meget opløftende. Men udviklingen siden da har på ingen måde kunnet leve op til de takter, der var i valgkampen og i den første tid efter valget, og det beklager vi meget. Og det er det, vi med denne debat har ønsket at få sat fokus på, og vi synes faktisk, det er lykkedes os ganske udmærket at få sat fokus på, at udviklingen siden valget var et brud med det, der var lagt op til i valgkampen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 34 af Frank Aaen (EL) (se foran) forkastedes, idet 23 (SF, DF, EL og FP) stemte for, 81 (S, V, KF, CD, RV og KRF) imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 35 af Ulla Tørnæs (V), Pia Christmas-Møller (KF), Peter Duetoft (CD) og Jann Sjursen (KRF) (se foran) forkastedes, idet 52 (V, KF, DF, CD, FP og KRF) stemte for, 52 (S, RV og EL) imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 36 af Holger K. Nielsen (SF) (se foran) forkastedes, idet 21 (SF, DF og EL) stemte for, 83 (S, V, KF, CD, RV, FP og KRF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 155: Forslag til lov om ændring af lov om social pension. (Ændrede regler om udbetaling af invaliditetsbeløb).

Af Tom Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 12/1 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg skal lige bede om, at man, i det omfang man forlader salen, gør det i ro og især i stilhed.